

Wójt Gminy Rogóżno

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ROGÓŻNO

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

ZAŁĄCZNIK NR 1 DO UCHWAŁY NR XII/62/2015 RADY GMINY ROGÓŻNO Z DNIA 29 GRUDNIA 2015 R.

2015

SPIS TREŚCI

INFORMACJE WPROWADZAJĄCE	4
PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE	4
CEL, ZAKRES I METODY OPRACOWANIA	5
1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU	7
1.1. Ogólna charakterystyka gminy.....	7
1.2. Analiza porównawcza gminy, powiatu i województwa na podstawie wybranych cech	9
1.3. Struktura użytkowania gruntów i przeznaczenie terenów	12
1.4. Charakterystyka układu administracyjnego gminy.	14
2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY	16
2.1 Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	16
2.2 Decyzje o warunkach zabudowy	18
2.3 Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	19
3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	20
3.1. Położenie fizyczno-geograficzne	20
3.2. Rzeźba terenu	21
3.3. Budowa geologiczna	22
3.4. Gleby	23
3.5. Hydrografia	25
3.5.1. Wody powierzchniowe.....	25
3.5.2. Wody podziemne	26
3.6. Złoża i tereny górnicze	27
3.7. Klimat	28
3.8. Fauna i flora	28
3.9. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna	34
3.9.1. Rolnictwo	34
3.9.2. Leśnictwo	39
4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	48
4.1 Ochrona zabytków	48
4.2 Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych.....	49
4.3 Obiekty ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków	50
4.3.1 Obiekty architektury i budownictwa.....	50
4.3.2 Obiekty sakralne.....	53
4.3.3 Założenia przestrzenne zespołów podworskich i zamkowych	55
4.3.4 Nieruchome zabytki archeologiczne	56
4.4 Gmina Ewidencja Zabytków.	60
5 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA	61
5.1 Potencjał demograficzny.....	61
5.2 Ruch migracyjny	62
5.3 Struktura ekonomicznych grup wieku i płci	63
5.4 Rynek pracy.....	64
5.5 Gospodarka mieszkaniowa	66
5.6 Infrastruktura społeczna	69
5.6.1 Oświata	69
5.6.2. Ochrona zdrowia.....	70
5.6.3 Opieka społeczna	70

5.6.4	Stan bezpieczeństwa	71
5.6.5	Kultura.....	71
5.7	Działalność gospodarcza	72
6	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	76
7	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	78
7.1	Mocne strony	78
7.2	Słabe strony	78
7.3	Szanse	79
7.4	Zagrożenia	79
8	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW	80
9.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	81
9.1	Obszary i obiekty chronione prawem	81
9.1.1.	Rezerwat Przyrody „Jamy”	81
9.1.2.	Rezerwat Przyrody „Rogóżno Zamek”	82
9.1.3.	Rezerwat Przyrody „Dolina Osy”	84
9.1.4.	Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi	87
9.1.5.	Obszar Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędziowej Doliny Wisły	89
9.1.6.	Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Dolina Osy	89
9.1.7.	Pomniki przyrody	91
9.1.8.	Użytki ekologiczne.....	101
9.1.9.	Stanowisko dokumentacyjne „Białochowo”	115
9.2.	Gleby pochodzenia organicznego	115
9.3.	Strefa ochronna wód powierzchniowych.....	115
9.4.	Strefy ochrony sanitarnej cmentarzy czynnych	116
9.5.	Pasy technologiczne linii elektroenergetycznych.....	116
10.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	117
11.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	118
11.1	Złoża kopalin	118
11.2	Zasoby wód podziemnych.....	118
11.3	Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla	119
12.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	119
13.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI.....	120
13.1	Komunikacja i transport.....	120
13.1.1	Drogi.....	120
13.1.2	Komunikacja kolejowa	123
13.1.3	Transport publiczny.....	123
13.2	Gospodarka wodno – ściekowa	123
13.2.1	Zaopatrzenie w wodę	123
13.2.2	Odprowadzania ścieków	124
13.3	Elektroenergetyka	125
13.4	Uwarunkowania rozwoju odnawialnych źródeł energii.....	126
13.5	Gazownictwo	127
13.6	Ciepłownictwo	128
13.7	Telekomunikacja	128
13.8	Gospodarka odpadami.....	129

13.9	Urządzenia melioracji wodnych	129
14.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	130
14.1	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju	130
14.2	Krajowy Program Zwiększania Lesistości	131
14.3	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko – Pomorskiego	131
14.4	Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego	132
14.5	Strategia Rozwoju Transportu do roku 2015 w Województwie Kujawsko – Pomorskim	133
14.6	Strategia Rozwoju Powiatu Grudziądzkiego na lata 2003 – 2012	134
15.	WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	135
	SPIS TABEL	136
	SPIS WYKRESÓW	137
	SPIS RYSUNKÓW	138
	SPIS FOTOGRAFII	138

INFORMACJE WPROWADZAJĄCE

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rogóżno przyjęło uchwałą nr VII/34/2003 Rady Gminy Rogóżno z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie uchwalenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Rogóżno”.

W zmieniającej się sytuacji społecznej i gospodarczej gminy zaistniała potrzeba aktualizacji treści zawartych w studium oraz wyznaczenia nowych kierunków rozwoju gminy. W tym celu Rada Gminy Rogóżno podjęła uchwałą nr X/63/2012 z dnia 27 stycznia 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rogóżno.

Przy sporządzeniu studium wykorzystano informacje z obowiązującego dotychczas dokumentu, jednakże w wyniku zmiany uwarunkowań przyrodniczych, społecznych i gospodarczych, zdecydowana większość danych została zaktualizowana. Wprowadzono nowe dane, jednocześnie wykorzystując informacje i statystyki z lat ubiegłych. Dostosowano również zapisy studium do obowiązujących przepisów prawa, co pozwoliło na trafne dokonanie oceny zmian badanych zjawisk we wskazanych przedziałach czasowych.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rogóżno przyjęte uchwałą nr VII/34/2003 Rady Gminy Rogóżno z dnia 9 lipca 2003 r. zostało opracowane w oparciu o ustawę z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89, poz. 415 z późn. zm.), która została uchylona. Obecnie obowiązującym aktem prawa jest ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2015 poz. 199 z późn. zm.). Różnice pomiędzy zakresem studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania określonym w obowiązującej ustawie oraz ustawie na podstawie, której uchwalono pierwsze studium gminy są tak daleko idące, że niniejszy dokument jest całkowicie nowy z uwagi na dezaktualizację informacji zawartych w pierwotnym dokumencie.

PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rogóżno zostało opracowane na podstawie:

- art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1515, z późn. zm.);

- art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 199 z późn. zm.);
- uchwały nr X/63/2012 z dnia 27 stycznia 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rogóźno.

CEL, ZAKRES I METODY OPRACOWANIA

Głównym celem opracowania studium jest aktualizacja uwarunkowań i wyznaczenie aktualnych kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rogóźno. „Studium” uchwalono w 2003 roku. Od tego czasu zmieniła się zarówno sytuacja społeczna i gospodarcza gminy, jak i struktura przestrzenna tej jednostki administracyjnej. Aktualizacja i określenie kierunków zagospodarowania przestrzennego polega na ustaleniu lokalnych zasad organizacji struktury przestrzennej gminy przy równoczesnym uwzględnieniu wymagań dotyczących ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, rozmieszczenia infrastruktury technicznej i społecznej oraz uwzględnieniu podstawowych elementów sieci osadniczej.

Ustalenia studium winny być rozumiane jako świadome działanie władz gminy Rogóźno, zmierzające do optymalnego wykorzystania uwarunkowań przestrzennych gminy w celu osiągnięcia wyznaczonych kierunków rozwoju. Generalną zasadą kształtowania i zagospodarowania przestrzeni gminy winny być reguły określające rozwój zrównoważony. Pojęcie to określa rozwój przestrzenny, gospodarczy, społeczny i kulturowy, który harmonizuje z uwarunkowaniami przyrodniczymi, ograniczając jednocześnie degradację przyrody i nie naruszając możliwości zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń.

Zakres przestrzenny studium obejmuje cały obszar gminy Rogóźno w jej granicach administracyjnych.

Pierwszym etapem opracowania była inwentaryzacja oraz aktualizacja uwarunkowań w zakresie środowiska przyrodniczego, kulturowego, stanu zagospodarowania przestrzennego gminy, sytuacji społeczno – demograficznej oraz infrastruktury technicznej.

Następnym etapem było uwzględnienie ustaleń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, uchwalonego uchwałą Nr XI/135/03

Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r. oraz rozpatrzenie wniosków do studium.

Ostatnim etapem było wyznaczenie aktualnych kierunków rozwoju przestrzennego gminy Rogóźno.

Na studium składa się:

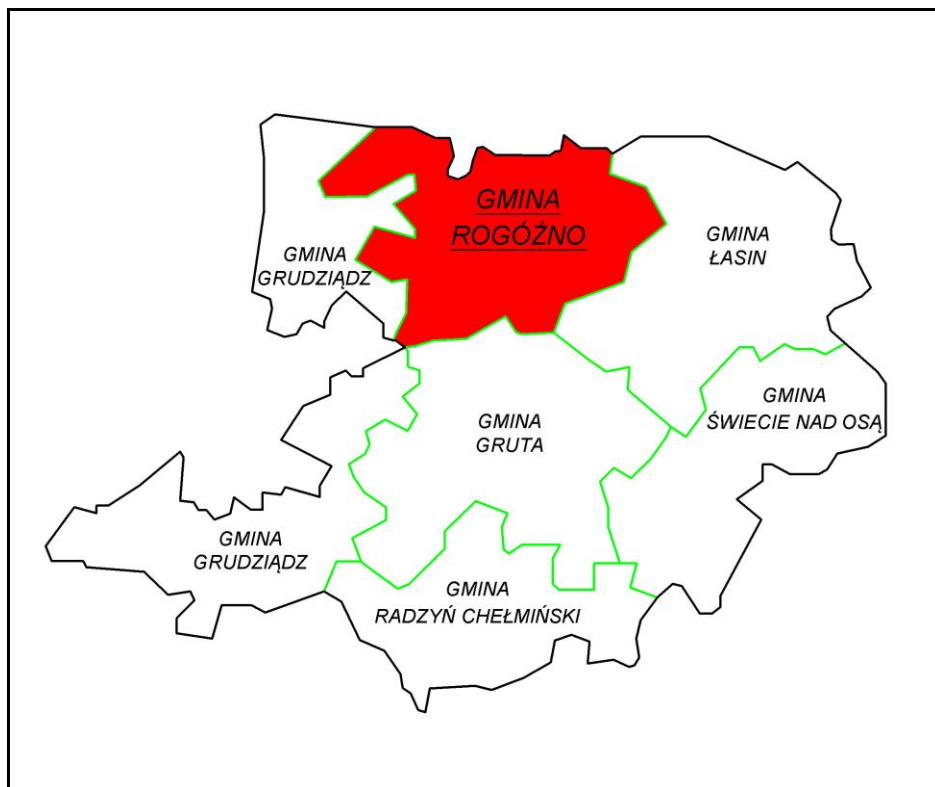
- Załącznik nr 1. Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego;
- Załącznik nr 1A. Rys. Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego;
- Załącznik nr 2. Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego;
- Załącznik nr 2A. Rys. Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego;
- Załącznik nr 3. Uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu studium;
- Załącznik nr 4. Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu studium.

1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU

1.1. Ogólna charakterystyka gminy

Gmina wiejska Rogóżno położona jest w północno – wschodniej części województwa kujawsko – pomorskiego i stanowi jedną z sześciu gmin powiatu grudziądzkiego. Gmina Rogóżno sąsiaduje z następującymi jednostkami administracyjnymi: od północy z gminą Gardeja i Sadlinki (położonymi w województwie pomorskim, powiecie kwidzyńskim), od zachodu i południowego zachodu z gminą wiejską Grudziądz (województwo kujawsko – pomorskie, powiat grudziądzki) i miastem Grudziądz, od południa z gminą Gruta (województwo kujawsko – pomorskie, powiat grudziądzki), od wschodu z gminą miejsko – wiejską Łasin (województwo kujawsko - pomorskie, powiat grudziądzki).

Rysunek 1. Położenie gminy Rogóżno na tle powiatu grudziądzkiego.

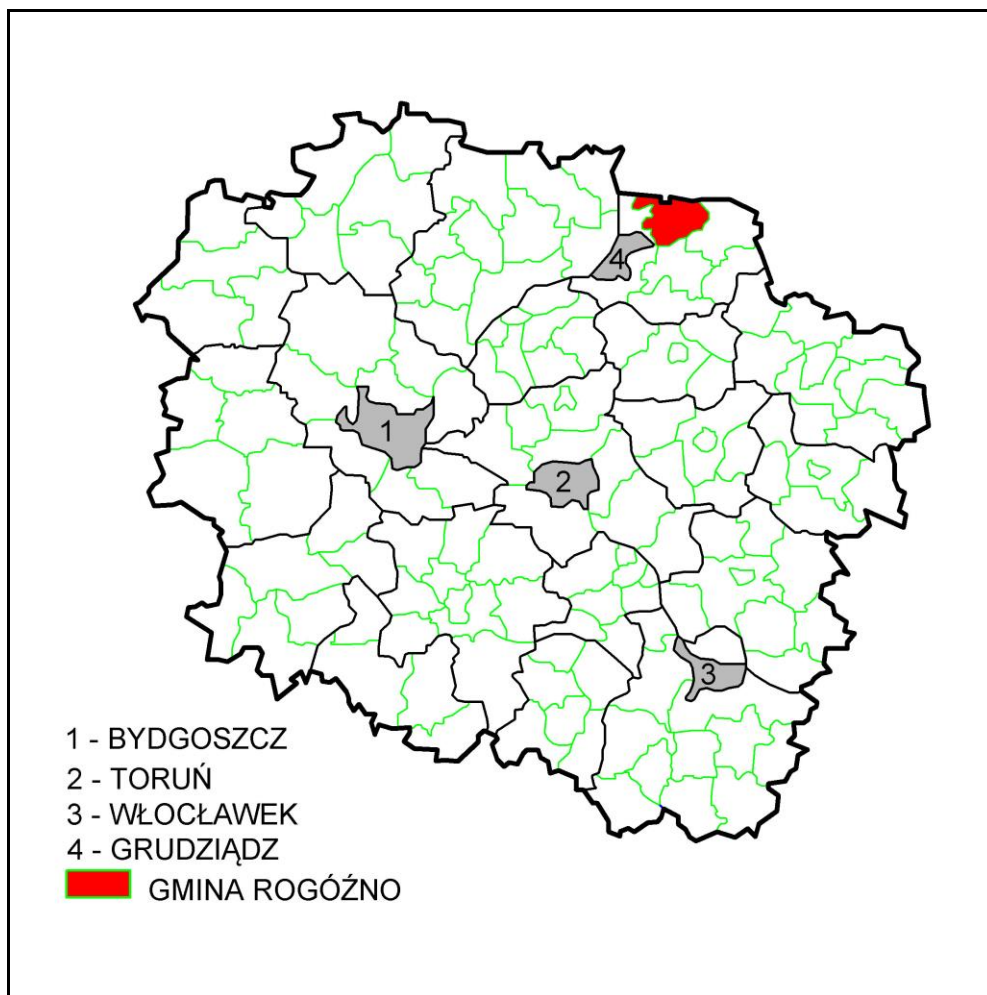

Źródło: Opracowanie własne.

Gmina Rogóżno położona jest przy drodze krajowej nr 16 prowadzącej z Dolnej Grupy do przejścia granicznego z Litwą w Ogrodnikach oraz drodze krajowej nr 55 prowadzącej ze Stolna do Nowego Dworu Gdańskiego. W układzie administracyjnym województwa gmina ma peryferyjne położenie. Gmina graniczy bezpośrednio z województwem pomorskim. Położenie gminy obrazuje zamieszczona poniżej mapa przedstawiająca podział administracyjny województwa kujawsko – pomorskiego.

Rysunek 2. Położenie gminy Rogóżno na tle województwa kujawsko – pomorskiego.

Źródło: Opracowanie własne.

1.2. Analiza porównawcza gminy, powiatu i województwa na podstawie wybranych cech

W niniejszym podrozdziale przeprowadzono analizę porównawczą gminy Rogóżno z powiatem grudziądzkim i województwem kujawsko – pomorskim. W celu porównania wykorzystano dane z Głównego Urzędu Statystycznego, takie jak:

- gęstość zaludnienia wyrażoną w liczbie osób przypadających na dany kilometr kwadratowy powierzchni;
- procentowy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym;
- odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej;
- zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca;
- średnią powierzchnię użytkową mieszkania.

Tabela 1. Gmina Rogóżno na tle powiatu i województwa.

L.p.	Główne wskaźniki	województwo kujawsko-pomorskie	powiat grudziądzki	gmina Rogóżno
1	Powierzchnia ogółem w km ²	17972	728	116,24
2	Ludność	2092564	40135	4204
3	Gęstość zaludnienia (osoby/km ²)	116	55	36
4	Ludność w wieku przedprodukcyjnym w %	18,5	21,4	23,3
5	Ludność w wieku produkcyjnym w %	63,7	63,8	61,3
6	Ludność w wieku poprodukcyjnym w %	17,8	14,7	15,4
7	Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności	91,2	81,8	84,1
8	Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności	66,1	37,2	32,2
9	Korzystający z gazu w % ogółu ludności	44,8	10,8	6,5
10	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³	32,0	34,0	39,5
11	Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² (1 mieszkanie)	69,2	82,7	81,2

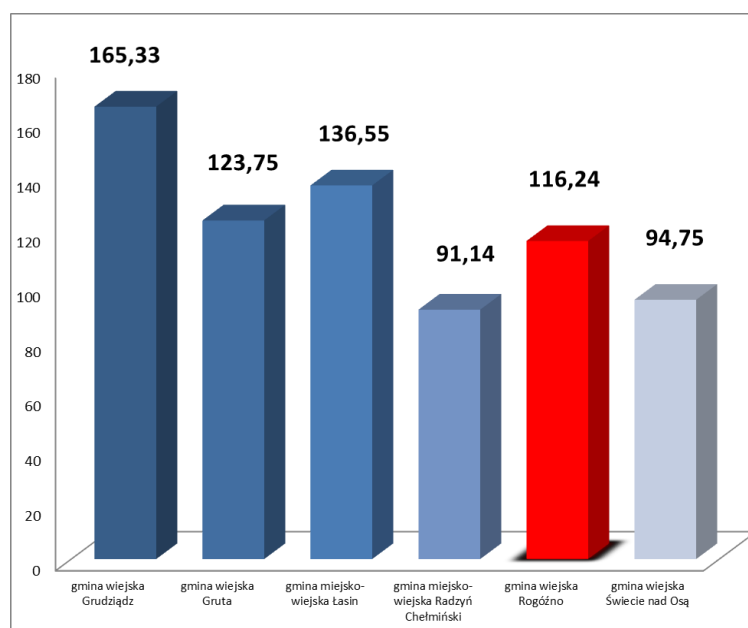
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Stan na 31.12.2013 r.

Gmina Rogóżno z powierzchnią wynoszącą 116,24 km² stanowi 0,65% powierzchni województwa kujawsko – pomorskiego.

Gminę, według stanu na 31.12.2013 r., zamieszkuje 4 204 osób. Pod względem liczby ludności gmina zajmuje szóste ostatnie miejsce w powiecie grudziądzkim. Reasumując gmina Rogóźno prezentuje się:

- niekorzystnie pod względem gęstości zaludnienia na tle powiatu grudziądzkiego i na tle województwa;
- niekorzystnie pod względem udziału procentowego osób w wieku produkcyjnym na tle powiatu grudziądzkiego i niekorzystnie na tle województwa;
- korzystnie pod względem udziału procentowego osób korzystających z instalacji wodociągowej na tle powiatu grudziądzkiego i niekorzystnie na tle województwa;
- niekorzystnie pod względem udziału procentowego osób korzystających z instalacji kanalizacji sanitarnej na tle powiatu grudziądzkiego i niekorzystnie na tle województwa;
- niekorzystnie pod względem udziału procentowego osób korzystających z gazu na tle powiatu grudziądzkiego i niekorzystnie na tle województwa;
- korzystnie pod względem średniej powierzchni użytkowej mieszkania na tle województwa niewiele mniejszą powierzchnię na tle powiatu;
- ponadto zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca było wyższe od średniej powiatowej i wyższe od średniej wojewódzkiej.

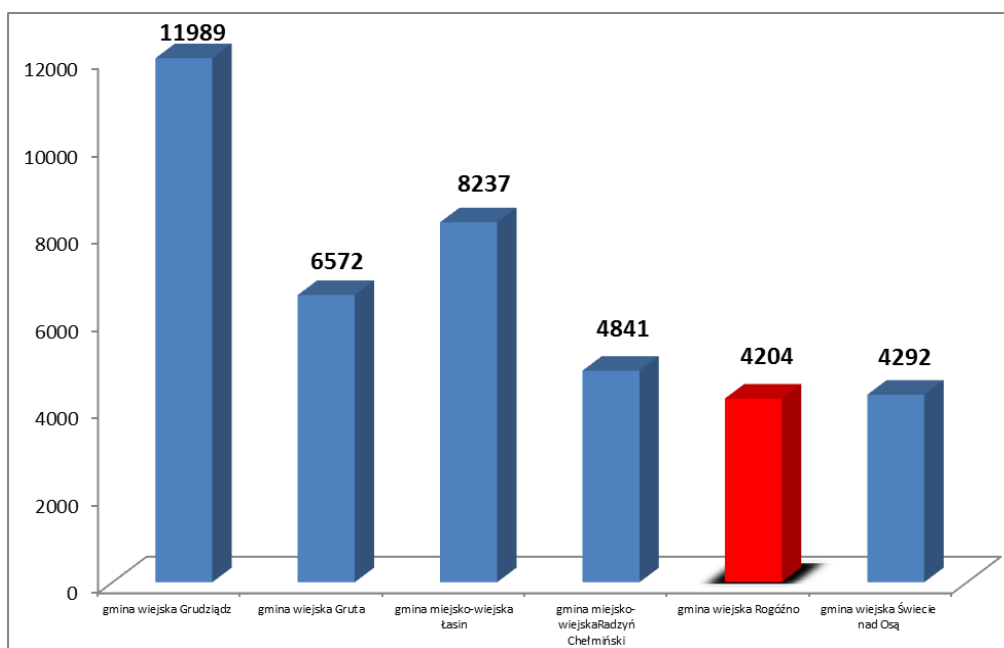
Wykres 1. Powierzchnia gmin położonych w powiecie grudziądzkim (km²).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Stan na 31.12.2013r.

Gmina Rogóżno zajmuje obszar 116,24 km², co lokuje ją na czwartym miejscu wśród gmin powiatu grudziądzkiego. Pod względem zajmowanej powierzchni największą jednostką administracyjną jest gmina wiejska Grudziądz, zaś najmniejszą gmina miejsko – wiejska Radzyń Chełmiński.

Wykres 2. Liczba ludności w gminach położonych w powiecie grudziądzkim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Stan na 31.12.2013 r.

Według danych z Głównego Urzędu Statystycznego gmina Rogóżno zamieszкана jest przez 4 204 osoby. Gęstość zaludnienia oscyluje na poziomie 36 osób na km². Pod względem liczby ludności gmina Rogóżno zajmuje ostatnie miejsce w powiecie grudziądzkim.

1.3. Struktura użytkowania gruntów i przeznaczenie terenów

W poniższych tabelach i na wykresach przedstawiono strukturę użytkowania gruntów w gminie Rogóżno.

Tabela 2. Ogólna struktura użytkowania gruntów w gminie Rogóżno.

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia w ha	%
użytki rolne	6 902	59,38
lasy i grunty leśne	4 048	34,82
pozostałe grunty	674	5,80
RAZEM	11 624	100

Źródło: Opracowano na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Grudziądzu. Stan na 2015 rok.

W strukturze użytkowania gruntów największą grupą są użytki rolne, stanowiące 59,38% ogółu, lasy i grunty leśne 34,82%. Najmniej jest pozostałych gruntów (grunty zabudowane i zurbanizowane, grunty pod wodami, użytki ekologiczne, nieużytki czy tereny różne), których łączna powierzchnia stanowi 5,8% ogółu.

W poniższej tabeli przedstawiono szczegółową strukturę użytkowania gruntów w gminie Rogóżno.

Tabela 3. Szczegółowa struktura użytkowania gruntów w gminie Rogóżno.

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia w ha	%	w tym	Powierzchnia w ha	%
Użytki rolne	6802	58,52	- grunty orne	6 205	53,38
			- sady	88	0,76
			- łąki i pastwiska	435	3,74
			- grunty rolne zabudowane	151	1,30
			- grunty pod rowami	23	0,20
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	4 018	34,57	- lasy	4 015	34,54
			- grunty zadrzewione i zakrzewione	33	0,28
Grunty zabudowane i zurbanizowane	290	2,49	- tereny mieszkaniowe	18	0,15
			- inne tereny zabudowane	5	0,04
			- tereny rekreacji i wypoczynku	3	0,03
			- drogi	226	1,94
			- tereny kolejowe	38	0,33
Grunty pod wodami	111	0,95	- wody powierzchniowe płynące	73	0,63
			- wody powierzchniowe stojące	38	0,33
Nieużytki	183	1,57	x	x	x
Użytki ekologiczne	57	0,49	x	x	x
Tereny różne	33	0,28	x	x	x
Razem	11 624	100	x	11 624	x

Źródło: Opracowano na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Grudziądzu.
Stan na 1.01.2015 rok.

W gminie Rogóżno, w strukturze użytków rolnych najwięcej jest gruntów ornych – 53,38%, najmniej zaś gruntów pod rowami – zaledwie 0,20%, lasy stanowią większość gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych – 34,54%, zaś w grupie gruntów

zabudowanych i zurbanizowanych najwięcej jest dróg – 1,94%. W strukturze użytkowania gruntów pod wodami najwięcej jest wód powierzchniowych płynących – 0,63%.

1.4. Charakterystyka układu administracyjnego gminy

Strukturę administracyjną gminy tworzy 11 sołectw – jednostek pomocniczych gminy. Do miejscowości, pełniących rolę wsi sołeckich zaliczono następujące wsie: Białochowo, Budy, Bukowiec, Gubiny, Kłódka, Skurgwy, Rogóźno (siedziba władz gminy), Rogóźno Zamek, Szembruczek, Szembruk i Zarośle.

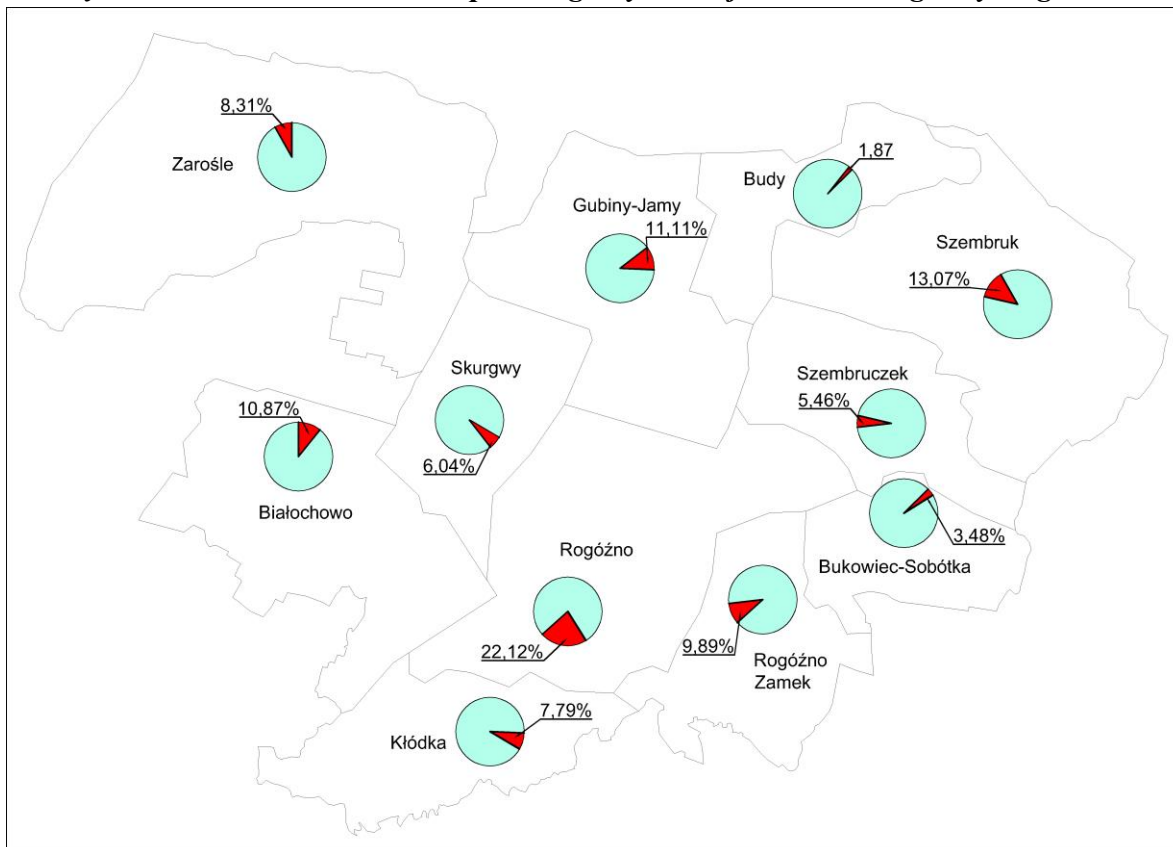
Oprócz wyżej wymienionych wsi sołeckich na terenie gminy znajdują się takie miejscowości jak Sobótka i Jamy. Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są przysiółki: Malinkowo - sołectwo Białochowo; Gapa i leśniczówka Zwierzyniec – sołectwo Budy; Sobótka – sołectwo Bukowiec; Jamy i Oszczywilk – sołectwo Gubiny; Kłódka Szlachecka, Kłódka Młyn, Łysakowo i Sarnówko – sołectwo Kłódka; Piątek – sołectwo Rogóźno; Wyszczekanka – sołectwo Rogóźno-Zamek; Ludwichowo, Zielone Pole i Wesołe Miasteczko – sołectwo Skurgwy, Przeczno i Marianowo – sołectwo Szembruk, Bialek i Przydatki – sołectwo Szembruczek.

Tabela 4. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Rogóźno.

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	%
1	Białochowo	466	10,87
2	Budy	80	1,87
3	Bukowiec	81	1,89
4	Gubiny	188	4,39
5	Jamy	228	6,72
6	Kłódka	334	7,79
7	Skurgwy	259	6,04
8	Sobótka	68	1,59
9	Rogóźno	948	22,12
10	Rogóźno Zamek	424	9,89
11	Szembruczek	234	5,46
12	Szembruk	560	13,07
13	Zarośle	356	8,31
RAZEM		4226	100

Źródło: Urząd Gminy Rogóźno stan na dzień 31.12.2014 r.

Rysunek 3. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Rogóżno.

Źródło: Opracowanie własne.

W 2014 roku najliczniejszą miejscowością było Rogóżno, którego populacja stanowiła około 22% ludności gminy. Najmniej osób zamieszkiwało wieś Budy i Bukowiec. Populacja tych miejscowości stanowiła około 4% ludności gminy. W porównaniu do 2009 roku wzrost ludności minimum o 10 osób nastąpił w miejscowościach Kłódka, Szembruczek, Gubiny.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

2.1 Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Na terenie gminy Rogóżno obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- Uchwała nr XXVI/167/98 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 18 czerwca 1998 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu działki nr 75 położonej we wsi Szembruk:
  - przedmiotem ustaleń planu jest teren zabudowy usługowo – produkcyjnej;
- Uchwała nr III/16/98 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 15 grudnia 1998 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Rogóżno, w części obejmującej działkę nr 170/3 we wsi Szembruk:
  - przedmiotem ustaleń planu jest teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- Uchwała nr III/15/98 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 15 grudnia 1998 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Rogóżno, w części obejmującej teren położony we wsi Kłódka, fragment działki nr 216/3:
  - przedmiotem ustaleń planu jest teren stacji bazowej cyfrowej telefonii komórkowej (system GSM);
- Uchwała nr III/14/98 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 15 grudnia 1998 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Rogóżno, w części obejmującej teren we wsi Białochowo, nr działki 74/2:
  - przedmiotem ustaleń planu jest teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- Uchwała nr III/13/98 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 15 grudnia 1998 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Rogóżno, w części obejmującej działkę nr 162/1 we wsi Skurgwy:
  - przedmiotem ustaleń planu jest teren przepompowni ścieków oraz teren drogi prowadzącej do obiektu;
- Uchwała nr XIV/96/2000 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 28 listopada 2000 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Rogóżno, w części obejmującej działki nr 439/5 i 444/1 we wsi Rogóżno:

- przedmiotem ustaleń planu jest teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz tereny komunikacji;
- Uchwała nr XIV/97/2000 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 28 listopada 2000 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Rogóžno, w części obejmującej działkę nr 216/1 we wsi Kłódka:
  - przedmiotem ustaleń planu jest teren przeznaczony pod zabudowę produkcyjną;
- Uchwała nr XII/85/2000 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 27 czerwca 2000 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Rogóžno, w części obejmującej działkę nr 79/1 we wsi Białochowo:
  - przedmiotem ustaleń planu jest teren obiektów handlu i usług;
- Uchwała nr XVI/106/2001 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 27 marca 2001 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Rogóžno, w części obejmującej część działki nr 271/2 we wsi Szembruk:
  - przedmiotem ustaleń planu jest teren przeznaczony pod urządzenia usługowo – produkcyjne rolnictwa (ubojnia zwierząt);
- Uchwała nr VIII/38/2003 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 3 września 2003 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, obejmującego działki nr 184/8, 184/9, 184/10, 184/11 i 162/4 we wsi Skurgwy oraz działki nr 292/9 i 292/10 we wsi Rogóžno:
  - przedmiotem ustaleń planu jest teren przeznaczony pod urządzenia usługowo – produkcyjne rolnictwa oraz teren o funkcji usługowo – handlowo – mieszkaniowej.

2.2 Decyzje o warunkach zabudowy

Decyzje o warunkach zabudowy mają wpływ na kształtowanie ładu przestrzennego. W poniższej tabeli przedstawiono rozkład wydawanych decyzji w latach 2007 – 2014.

Tabela 5. Decyzje o warunkach zabudowy w latach 2007 – 2014.

Rodzaj zabudowy	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zabudowa mieszkaniowa	17	22	20	25	26	16	14	38
Zabudowa gospodarcza	5	2	7	5	7	13	9	17
Zabudowa produkcyjna, usługowa	6	3	5	6	2	7	3	10
Zabudowa rekreacyjna	2	1	0	0	1	1	0	0
Infrastruktura techniczna	0	5	1	0	0	2	0	2
Inne	4	3	6	4	3	5	3	4
Razem	34	36	39	40	41	44	29	71

Źródło: Rejestr decyzji o warunkach zabudowy.

W okresie 2007 – 2014 w gminie Rogóżno wydano 334 decyzje o warunkach zabudowy. Przeciętnie w skali roku wydawano 42 decyzje o warunkach zabudowy. W analizowanym okresie najwięcej decyzji wydano w 2014 roku.

W 2014 roku najwięcej decyzji dotyczyło zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, które stanowiły 53,52 % wszystkich decyzji. Na drugim miejscu uplasowały się decyzje dotyczące zabudowy gospodarczej. W 2013 oraz 2014 roku nie wydano decyzji odnoszących się do zabudowy rekreacyjnej. Ze względu na brak możliwości porównania danych z całego roku kalendarzowego w tabeli nie ujęto decyzji wydanych w 2015 roku. Największym zainteresowaniem przeznaczenia pod zabudowę mieszkaniową odznacza się miejscowość Rogóżno oraz Kłódka, co świadczyć może o potrzebie wyznaczania nowych terenów rozwojowych w obrębie tych miejscowości.

2.3 Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego

W poniższej tabeli zestawiono decyzje lokalizacji inwestycji celu publicznego wydane w latach 2007 – 2014.

Tabela 6. Decyzje lokalizacji inwestycji celu publicznego wydane w latach 2007 – 2014.

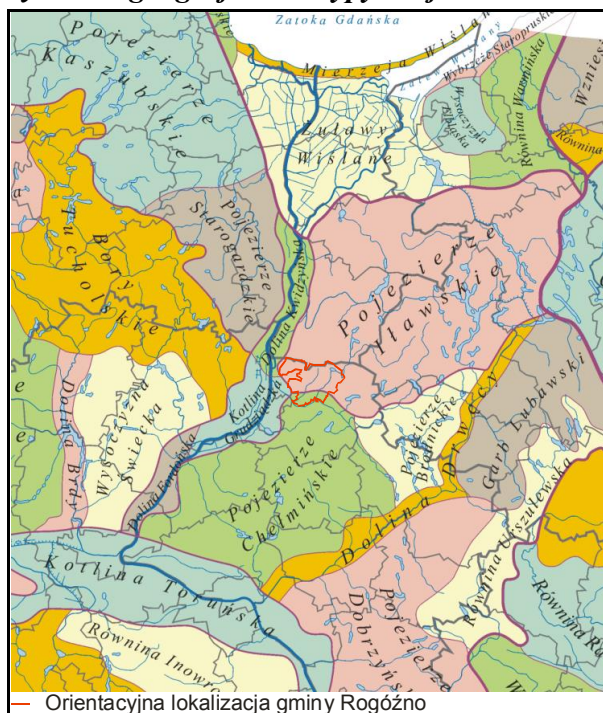
L.p.	Rok	Liczba wydanych decyzji ogółem
1.	2007	2
2.	2008	9
3.	2009	9
4.	2010	6
5.	2011	4
6.	2012	4
7.	2013	1
8.	2014	2

Źródło: Rejestr decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W latach 2007 – 2014 na terenie gminy Rogóżno wydano 37 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Przeciętnie wydawano 5 decyzji rocznie. Najwięcej decyzji wydano w 2008 i 2009 roku, najmniej zaś w 2013 roku.

3.1. Położenie fizyczno-geograficzne

Rysunek 4. Jednostki fizyczno – geograficzne i typy krajobrazów według Kondrackiego.

Źródło mapy: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

3.2. Rzeźba terenu

Obecne ukształtowanie terenu gminy jest wynikiem zmian i przeobrażeń podczas ostatniego zlodowacenia. Występujące tu formy geomorfologiczne powstały w trakcie cofania się lądolodu i jego faz recesyjnych. Krajobraz gminy Rogóźno tworzą głównie formy polodowcowe. Różnice wysokości w obrębie gminy dochodzą do 85,2 m. Najwyższe wzniesienia (powyżej 100,0 m n.p.m.) znajdują się w jej północno – zachodniej części, na terenach wydmywowych. Najwyższy punkt o wysokości 112,2 m n.p.m. leży na północny - zachód od leśniczówki Zarośle, najniższy zaś w dolinie Osy (27,0 m n.p.m.). Przeważa tu krajobraz moreny dennej z niewielkimi spadkami terenu. Krajobraz urozmaicają wzgórza i pagórki morenowe. Dominuje falista wysoczyzna polodowcowa wzniesiona od około 70,0 do 113,9 m n.p.m. w Hermanowie, której powierzchnia zbudowana jest z glin zwałowych należących do zlodowacenia północnopolskiego. Wysokości względne dochodzą do 2 – 5 m. Wysoczyznę rozcinają głębokie doliny: na południu- Osy i na południowym-wschodzie- Gardęgi. Przez środek gminy przebiega płytsza dolina Pręczawy.

Krajobraz dodatkowo urozmaicają pagórki morenowe (przeważnie akumulacyjne). Występują w okolicach Bud (104,3 m n.p.m.), na wschód od Jam (106,3 m n.p.m.) i Zarośla (105,2 m n.p.m.).

W obszarze opracowania spotyka się również formy pochodzenia wodnolodowcowego – równiny sandrowe i wodnolodowcowe, o różnym wieku. Najstarsze związane są z fazą poznańską zlodowacenia północnopolskiego, młodsze powstały w czasie fazy pomorskiej, zaś najmłodsze w końcowym etapie deglacjacji tej fazy. Równiny te towarzyszą głównie dolinom Pręczawy i Gardęgi oraz w północno – wschodniej części gminy, na północny – zachód od miejscowości Zarośle i Jamy, dochodząc do krawędzi doliny Wisły. Piaski ostatniej z wymienionych równin zostały przewiane w wyniku, czego powstały wydmy przeważnie o kształcie parabolicznym, o wysokości względnej dochodzącej do 23,0 m (poza granicą gminy Rogóźno, w rejonie Gardei). Powstały one w dwóch głównych fazach wydmywających: późnoplejstoczeńskiej i wczesnoholoceńskiej. Po stronie dowietrznej licznych wydmy, zwłaszcza na północ od Zarośla, powstały zagłębienia deflacyjne o powierzchni do około 0,5 km² i głębokości do 5,0 m. Do form pochodzenia wodnolodowcowego należą także kemy, występujące w rejonie Białochowa i Łysakowa. Przybierają najczęściej kształt owalnych pagórków o spłaszczonych wierzchołkach i wysokościach względnych nieprzekraczających 15,0 m. Oprócz wypukłych form glacialnych, na rozpatrywanej wysoczyźnie, występują też formy wklęsłe: rynny subglacialne

i zagłębienia wytopiskowe. Rynny subglacialne są zlokalizowane głównie w środkowej i południowej części gminy. Ciągłą się z północnego – wschodu na południowy – zachód. Rynny stanowią koryta rzek: Gardęgi i Pręczawy, przez które zostały częściowo przekształcone. W północnej części rynny rzeki Pręczawy znajdują się również niewielkie jeziora, największe z nich to Gapa, Gubińskie i Środkowe, natomiast w rynnie Gardęgi usytuowane jest Jez. Kuchnia. W dnach rynien można spotkać wyniosłości i progi, które najwyraźniej zaznaczają się w okolicach Rogóżna. Urozmaiceniem powierzchni wysoczyznowej są licznie występujące, niedużych rozmiarów zagłębienia wytopiskowe po martwym lodzie, z niewielkimi jeziorkami lub równinami torfowymi. Mają one zazwyczaj nieregularny kształt, średnicę od kilkudziesięciu do kilkuset metrów, głębokość od 2,0 do 5,0 m. Południową granicę gminy stanowi dolina Osy, o erozyjnym charakterze, rozwinęła się na osi równoleżnikowo ułożonych rynien marginalnych i obniżeń wytopiskowych. Jest to dolina o bardzo zróżnicowanych parametrach morfometrycznych. Głębokość jej waha się od kilkunastu metrów (w obniżeniu wytopiskowym Jez. Płowęż) do ponad 50,0 m (poniżej ujścia Lutryny). Szerokość doliny w zwężeniach wynosi od 250 do 300 m, a w rozszerzeniach od 600 do 700 m. W jej przebiegu występują liczne załamania spadku (progi, wyniesienia). W dolinie Osy, poza terasą zalewową, stwierdzono fragmenty teras erozyjno – akumulacyjnych o wysokości: 1,5 – 2,0 m, 2,5 – 4,0 m, 7,0 – 8,0 m i 14,0 – 16,0 m. Zbocza są najczęściej strome. Duże różnice wysokości względnych i nachylenia zboczy są przyczyną bardzo intensywnego dalszego rozwoju form erozyjnych. Odpływ wód opadowych, roztopowych i podziemnych przyczynił się do powstania gęstej sieci rozcięć erozyjnych, osiągających głębokości do 30,0 m i długości ponad 1 km. Dolinki boczne towarzyszą krawędziom na całej jej długości. Występują tu zarówno stare, zawieszone formy denudacyjne, jak i młode, erozyjne o stromych zboczach i wąskich dnach. U ich wylotu ukształtowały się liczne, niewielkie stożki napływowe. Na najbardziej stromych partiach zboczy dolinnych występują czynne osuwiska i obrywy mas skalnych.

Największe doliny boczne tworzą uchodzące do Osy rzeki Gardęga i Pręczawa.

3.3. Budowa geologiczna

Omawiany teren leży w obrębie synklinorium brzeżnego. Paleocen jest reprezentowany przez piaskowce wapniste i margle, które osadzały się w warunkach morskich. Na nich zalegają oligoceńskie piaski kwarcowo-glaukonitowe, mułki i ły. Osady miocenu budują ły

węgliste i mułki ilaste oraz piaszczyste z wkładkami węgla brunatnego. Osady czwartorzędowe osiągają znaczną miąższość i spoczywają na zniszczonym przez erozję rzeczną i lodowcową trzeciorzędzie. Najstarsze osady plejstoceńskie związane są ze zlodowaceniami południowopolskimi. Tworzą one dwa poziomy: glin zwałowych o łącznej miąższości 40-50 m rozdzielone utworami zastoiskowymi i podścielone wodnolodowcowymi piaskami ze żwirami. Na nich zalegają utwory interstadiału mazowieckiego: piaski różnoziarniste i żwiry akumulacji rzecznej. W zastoiskach z tego okresu potworzyły się mułki, piaski i ily. Z okresu zlodowaceń środkowopolskich pochodzą piaszczyste gliny o średniej miąższości 15-20 m reprezentujące dwa poziomy glacialne, rozdzielone piaskami i mułkami interstadiału Pilicy. Podczas zlodowaceń północnopolskich nagromadziły się gliny zwałowe stadiału sandomierskiego podścielone piaskami i żwirami akumulacji wodnolodowcowej oraz zastoiskowej. Z fazy leszczyńskiej pochodzi glina zwałowa zalegająca na piaskach rzecznych i zastoiskowych interstadiału hrubieszowskiego. Z transgresją lądolodu fazy poznańskiej związane są gliny zwałowe, osady zastoiskowe i wodnolodowcowe, a w okolicach Rogóżna Zamku i Białochowa powstałe w rynnach subglacialnych osady kemów. Na północ od doliny Osy i Gardęgi rozciągają się tereny zbudowane z utworów najmłodszego zlodowacenia wzniesione na wysokość od 85 do 110 m n. p. m. Na glinach zwałowych występują piaski eoliczne i zwietrzelina glin zwałowych.

Ze schyłku plejstoceny i z holocenu pochodzą rzeczne osady akumulacyjne oraz gytie, namuły i torfy powstające w zagłębieniach bezodpływowych.

Zgodnie z Systemem Osłony Przeciwoświsiskowej w granicach gminy występują cztery osuwiska: dwa w dolinie Gardęgi i dwa w dolinie Osy, nie są one jednak ujęte w Rejestrze Naturalnych Zagrożeń Geologicznych. Zagrożenie powstawaniem ruchów masowych obejmuje zbocza doliny Gardęgi od Jeziora Kuchnia do ujścia, zbocza doliny Osy na całej długości jej odcinka przebiegającego przez gminę, większość doliny Pręcawcy oraz niektóre zbocza położone w lesie na północy gminy.

W celu zabezpieczenia zboczy przed dalszym osuwaniem się gruntu, należy obsadzić pozbawione roślinności połacie drzewami i krzewami.

3.4. Gleby

Obszar gminy pokrywają utwory akumulacji lodowcowej, wykształcone głównie w postaci gliny zwałowej, miejscami w wierzchnich partiach spiaszczone, piasków zwałowych, wodnolodowcowych oraz eolicznych. Dna dolin rzecznych (Osy, Pręcawcy,

Gardęgi), rynien polodowcowych i wytopisk wyścielają utwory zastoiskowe (mułki, ropy), organiczne (torfy), zajmujące około 2% powierzchni gminy.

Stosunkowo duży obszar zajmują gleby o bardzo wysokiej przydatności rolniczej należące do kompleksu pszenno-dobrego. Zajmują one większość wschodniej części gminy, jednak duże ich płaty są rozsiadane również na jej pozostałym obszarze. We wschodniej części są to gleby wylugowane brunatne i kwaśne, natomiast w zachodniej głównie brunatne właściwe. W centralnej znajduje się niewielki płat czarnych ziem. Gleby tego kompleksu wytworzyły się na glinach lekkich, często pylastych.

Kompleks pszenno-wadliwy zajmuje powierzchnie w dolinach Gardęgi, Pręczawy i niewielkie na południu i wschodzie gminy. Tworzą go gleby brunatne właściwe na glinach lekkich.

Kompleks żyrny bardzo dobry składa się głównie z gleb brunatnych wylugowanych, ale również bielcowych i pseudobielcowych. Powstały one z piasków gliniastych mocnych, na glinach. Obszary zajęte przez ten kompleks są rozsiadane po całej gminie.

Kompleks żyrny dobry jest rozproszony przede wszystkim w centralnej części gminy. Utworzył się na glebach brunatnych wylugowanych i kwaśnych zalegających na glinach.

Większość gleb należących do kompleksu żyrnego słabego ukladają się wzdłuż pasa ciągnącego się przez centralną część gminy z północnego wschodu na południowy zachód. Tworzą go przede wszystkim gleby piaskowe różnych typów genetycznych: bielcowe, brunatne kwaśne, rdzawe, zalegające na północy na piaskach luźnych i słabogliniastych, a w centrum na glinach. We wschodniej części z gleb brunatnych wylugowanych i kwaśnych na piaskach słabogliniastych. Na południowozachodnim krańcu gminy kompleks żyrny słaby budują mady wytworzone z mąd bardzo lekkich i piasków luźnych.

Kompleks żyrny bardzo słaby (żyrno-lubinowy) zajmuje tylko niewielki płat w środkowo-północnej części gminy. Tworzą go gleby piaskowe powstałe z piasków słabogliniastych na podłożu z piasków słabogliniastych i luźnych.

Kompleks zbożowo-pastewny słaby, tworzony przez czarne ziemie, pokrywa dwie powierzchnie: we wschodniej części gminy i w okolicach Przydatków i Piątku. Płat koło Szembruczka powstał z glin lekkich, natomiast położony w okolicach Piątku z piasków gliniastych mocnych zalegających na glinach.

Wzdłuż Pręczawy, Gardęgi i południowej granicy gminy, ciągną się trwałe użytki zielone średnie. Położone na południowych obrzeżach gminy tworzą mady średnie i ciężkie. Nad Gardęgą budują je czarne ziemie z glin lekkich, przy dolnym biegu Pręczawy – czarne

ziemie na piaskach gliniastych lekkich na podłożu z piasków luźnych i słabogliniastych. Przy północnym biegu Pręczawy użytki zielone tworzą gleby mułowo-torfowe i torfowo-mułowe.

Użytki zielone słabe i bardzo słabe tworzą gleby mułowo-torfowe i torfowo-mułowe, czarne ziemie z piasków słabogliniastych i gleby murszowo-mineralne na podłożu piaszczystym.

Zagrożeniem dla gruntów rolnych na terenie gminy jest silna antropopresja. Do czynników, które wpływają na pogorszenie się składu jakości gleb należą: zabudowa mieszkaniowa wkraczająca na tereny rolnicze, przyczyniająca się do bezpowrotnej utraty warstwy gleby oraz niewłaściwa gospodarka rolna polegająca na zbyt intensywnym użytkowaniu gleb oraz niedostosowaniu upraw do ich charakteru.

Wskaźniki bonitacji gleb dla gminy Rogóżno prezentują się następująco:

- jakość i przydatność rolnicza gleb – 46,5;
- agroklimat – 9,6;
- rzeźba terenu – 4,8;
- warunki wodne – 2,4;

Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy wynosi – 63,3, przy średniej wartości dla Polski 66,6.

3.5. Hydrografia

3.5.1. Wody powierzchniowe

Przez północnozachodnią część gminy przebiega dział wodny pierwszego rzędu. Wody z lasu zajmującego północnozachodnią część gminy spływają do Zalewu Wiślanego, natomiast z jej pozostałego obszaru do Osy wpadającej dalej do Wisły. Zlewnia Osy na terenie gminy jest podzielona działami wodnymi trzeciego rzędu na bezpośrednią zlewnię Osy i zlewnie jej dopływów: Gardęgi i Pręczawy. Na terenie gminy występują trzy duże obszary bezodpływowe. Największy – o powierzchni 4,85 km² leży między dolnymi zlewniami Gardęgi i Pręczawy, drugi zajmujący 2,14 km² znajduje się w widłach Pręczawy i jej dopływu – Czerwonej Wody, a trzeci- 0,95 km² nad Jeziorem Białochowskim.

Osa jest największą rzeką przepływającą przez gminę. Całkowita jej długość dochodzi do 109,8 km, w tym na terenie gminy 11,2 km, obszar zlewni zajmuje 1605 km². Osa wypływa z Jeziora Perkun. Na odcinku przecinającym gminę Rogóżno malowniczo

meandruje w głęboko wciętej dolinie. Poniżej Kłódki rzeka została spiętrzona, poniżej jazu odgałęzia się od niej rów Trynka.

Gardęga jest prawostronnym dopływem Osy o długości 52,7 km i powierzchni zlewni 323,3 km². Uchodzi do niej we wsi Rogóźno Zamek. Wypływa na obszarze wytopiskowym koło wsi Czerwona Woda na południe od Susza. Przez obszar gminy przepływa doliną wcinającą się w powierzchnię ziemi na głębokość dochodzącą do 50 m.

Drugim dopływem Osy w obrębie gminy Rogóźno jest Pręczawa, o długości 17,75 km, w tym 15,17 km na terenie gminy. Wypływa z mokradeł powstałych z zarastających jezior w okolicach Gardei. Dolina Pręczawy wcina się na głębokość 10-30 m. W górnym odcinku rzeka przepływa przez ciąg jezior: Kociołek, Środkowe, Gapa i Gubińskie. Głównym dopływem Pręczawy jest ciek Czerwona Woda odprowadzający wody z mokradeł w rejonie wsi Zarośle.

Ponadto na terenie gminy występuje szereg cieków, w większości nieposiadających nazwy, będących dopływami wyżej opisanych rzek, a także rowów melioracyjnych.

Geneza występujących na terenie gminy jezior jest związana z głównymi formami geomorfologicznymi tj. jeziorami rynnowymi i wytopiskowymi. W granicach gminy znajduje się 11 jezior o powierzchni powyżej 1 ha.

Największym jeziorem gminy jest Kuchnia o powierzchni 56,9 ha, maksymalnej głębokości 5,1 m, średniej 2,3 m i objętości 1299,6 tys. m³. Powierzchnia jego zlewni wynosi 282,2 km². Jest ono położone w obrębie zlewni Gardęgi.

Poza jeziorami, na terenie gminy Rogóźno występuje bardzo gęsta sieć niewielkich zbiorników wodnych pochodzących z wytopienia brył martwego lodu w obniżeniach międzymorenowych, są to tzw. "oczka wytopiskowe". Powierzchnia tych zbiorników rzadko przekracza 0,5 ha. Obecnie obserwuje się szybki ich zanik na skutek przeprowadzonych melioracji oraz prac agrotechnicznych.

3.5.2. Wody podziemne

Omawiany teren, według regionalizacji słodkich wód podziemnych Polski, położony jest w paśmie wód zbiorników czwartorzędowych pojeziernych (Pp), należących do prowincji hydrogeologicznej nizinnej. Zgodnie z podziałem na jednostki hydrogeologiczne znajduje się w regionie mazurskim.

Głównym użytkowym piętrzem wodonośnym jest piętro czwartorzędowe. Jego warunki wodne są bardzo zróżnicowane, w dużej mierze zależne od ukształtowania terenu. Na wysoczyznach występują dwa, lokalnie trzy poziomy wodonośne. Pierwszy poziom znajduje się na głębokości 10 – 15 m, korzysta z niego większość studni gospodarskich. Najwięcej miejscowości zaopatrywana jest z poziomu drugiego. Występuje on w piaskach rzecznych interstadiału hrubieszowskiego i wodnolodowcowych stadiału sandomierskiego. Strop ujmowanych warstw znajduje się na głębokości 5 – 50 m. W większości zwierciadło wody ma charakter swobodny.

Poziom trzeci jest związany z piaskami i żwirami rzecznyymi interstadiału emskiego. Wody ujmowane są z głębokości od 43 – 87 m do 57 – 104 m. W większości są to wody subartezyjskie o ciśnieniu 52 – 545 kPa.

Na obszarach dolinnych głównym poziomem użytkowym jest poziom pierwszy, zalegający na głębokości 2,4 – 27,5 m. Wiekowo odpowiada on poziomowi trzeciemu na wysoczyźnie. Występują tu wody o zwierciadle swobodnym lub o niedużym ciśnieniu (maksymalnie 192 kPa).

Mięszość ujmowanych warstw wodonośnych, wydajność, depresje i współczynniki infiltracji drugiego i trzeciego poziomu na wysoczyźnie i pierwszego w dolinach, niewiele się od siebie różnią, a ich średnie i maksymalne wartości wynoszą: mięszość średnia – 15,2 m, maksymalna – 28 m; wydajność średnia – 22,8 m³/h, maksymalna – 62,4 m³/h; depresja średnia – 3,2 m, maksymalna – 8,2 m oraz średni współczynnik infiltracji – 20 m/dobę i maksymalny – 70 m/dobę.

3.6. Złoże i tereny górnicze

Na terenie gminy Rogóżno występuje zarejestrowane złoże piasków czwartorzędowych „Kłódka Wieś – Łysakowo”. Jego zasoby są szacowane na 207 tys. m³. Złoże nie jest użytkowane.

Na północ od Dusocina leży obszar perspektywiczny wydobywania powstałych w czwartorzędzie torfów mszarno-turzycowych (z gytą organiczną) o średniej popielności 12,1%, stopniu rozkładu 40% i zasobach 78 tys. m³ oraz o powierzchni 2,8 ha.

3.7. Klimat

Gmina Rogóźno położona jest w przejściowej strefie klimatycznej. Strefa ta leży pomiędzy obszarem o typowo morskim klimacie charakterystycznym dla Europy Zachodniej, a obszarem o klimacie kontynentalnym charakterystycznym dla Europy Wschodniej. Napływ różnorodnych mas powietrza – od podzwrotnikowego do arktycznego – powoduje dużą zmienność pogody oraz duże wahania przebiegu pogody w kolejnych latach i porach roku.

Najbliżej położoną stacją meteorologiczną znajdującą się na wysoczyźnie polodowcowej – Pojezierzu Iławskim, której warunki odpowiadają panującym na opisywanych terenach, jest stacja Rogóźno (około 10 km na wschód od centrum gminy Rogóźno). Dane wieloletnie opadów atmosferycznych wskazują na ich stosunkowo małą ilość. Średnia suma opadów za okres 1966–1975 kształtowała się na poziomie 523 mm. W 1967 r. odnotowano 732 mm, a w 1969 r. – tylko 317 mm. Największa ilość opadów przypada na miesiąc lipiec - średnio 77 mm, a najmniejsza na luty - średnio 21 mm. Wieloletnia ilość dni z opadem w ciągu roku kształtuje się na poziomie 140 dni, z pokrywą śnieżną od 38 do 50. Średnia roczna temperatura z wielolecia wynosi $+7,3^{\circ}\text{C}$. Najniższą średnią temperaturę w danym roku zanotowano w 1970 roku $+5,2^{\circ}\text{C}$, zaś najwyższą w 1975 roku $+8,9^{\circ}\text{C}$. Najcieplejszym miesiącem w roku jest lipiec – średnia z wielolecia, $+17,4^{\circ}\text{C}$, najzimniejszym zaś styczeń $-3,6^{\circ}\text{C}$. W ciągu roku notuje się około 110 dni z przymrozkami. Pierwsze przymrozki przychodzą w październiku, ostatecznie zaś nawet w czerwcu. Analiza różny wiatrów wykazuje, że przeważają wiatry wiejące z kierunków zachodnich: SW – 18,1%, W – 16,0%, NW – 12,8%. Najmniejszy udział w różny wiatrów mają wiatry wiejące z kierunków wschodnich: E – 4,6%, NE – 5,8%, SE – 8,4%. Wiatry wiejące z południa i północy stanowią po 12%, zaś około 10% stanowią okresy bezwietrzne.

3.8. Fauna i flora

Według Regionalizacji geobotanicznej Polski teren opracowania położony jest na granicy działów Pomorskiego (A) i Mazowiecko-Poleskiego (E). Północna część gminy leży w Dziale Pomorskim, Krainie Wschodniopomorskiej (E.6), Podkrainie Wschodniopomorskiej Właściwej (E.6a), Okręgu Kwidzyńsko-Morąskim (E.6a.3.), Podokręgu Kwidzyńsko-Iławskim (E.6a.3.a), natomiast południowa w Dziale Mazowiecko-Poleskim, Pododdziale Mazowieckim (E), zachodnia część w Okręgu Doliny Dolnej Wisły (E.1.2.), Podokręgu Grudziądzkim (E.1.2.d), a wschodnia w Okręgu Pojezierza

Chełmińskiego (E.1.3.), Podokręgu Radzyńskochełmińskim (E.1.2.a). Znaczna ilość obszarów i obiektów chronionych na opisywanym obszarze sprawia, że jest on różnorodny pod względem typów występujących na nim siedlisk i występujących gatunków roślin i zwierząt.

Roślinność potencjalną większej części gminy stanowi bogaty grąd subkontynentalny. W północno-zachodniej części panują warunki dogodne dla rozwoju boru mieszanego sosnowo-dębowego, a na niewielkim płacie boru sosnowego świeżego. W północnej części gminy, gdyby nie działalność człowieka rozwinęłaby się żyzna buczyna niżowa, natomiast wzdłuż Osy i Pręczawy łęg olszowo-jesionowy, a w południowo-zachodniej części gminy uboga postać grodu subkontynentalnego.

Typy lasów występujących w gminie i występujące w nich gatunki zostały opisane w rozdziale dotyczącym leśnictwa.

Na całym obszarze gminy występują wróblowe, krukowate, różne gatunki gołębi, a także kosi, szpaki, kwiczoły i różne gatunki sikor. W gminie znajduje się 36 gniazd bocianów, w tym po 9 w miejscowościach Rogóźno i Szembruk, 7 w Szembruczkach, 4 w Bukowcu, 3 w Kłodce, 2 w Zaroślu i po jednym w Rogóźnie Zamku oraz Budach. Na obszarach rolniczych można zaobserwować również jaskółki oknówki i dymówki, jeżyki, a w pobliżu zbiorników wodnych kaczki.

Wokół zabudowań gospodarskich, prywatnych posesji, instytucji, a także wzdłuż ulic rosną: świerki pospolite i srebrne, żywotniki, cyprysiki, wierzby, topole, graby, bzy lilaki, kasztanowce zwyczajne, lipy, brzozy, klony zwyczajne i jawory, jesiony pospolite, jarzębiny zwyczajne, robinie akacjowe, modrzewie, sumaki oraz drzewa owocowe. Topole zwykle są atakowane przez jemioły. W ogródkach sadzone są także ozdobne rośliny zielne: m. in. kosańce. Spotyka się także złożone z gatunków liściastych zadrzewienia śródpolne, będące siedliskiem dla niewielkich gatunków zwierząt leśnych i ułatwiające migrację większym gatunkom.

Nieuzytki, opłotki, pasy i rowy przydrożne porasta roślinność ruderalna, np. bez czarny, jasnoty, pokrzywy, rumianek bezpłomieniowy, wiesiołek, perz, kupkówka, mniszek lekarski, komosy, babki, bylice, krwawnik, łopian, pokrzywy, tasznik, wrotycz pospolity, gwiazdnica pospolita, żóltlica drobnokwiatowa, farbownik, cykoria podróżnik, jaskry, koniczyzny biała i różowa, lucerna, wyka, nostrzyki, powój, łubin, czy starzec wiosenny. Na obrzeżach pól występują także skrzypy polne.

Fotografia 1. Jemiola na topolach.

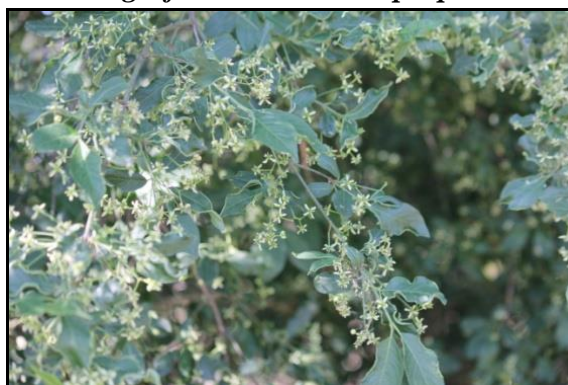
Źródło: Materiały własne.

Fotografia 2. Topola osika.

Źródło: Materiały własne.

Fotografia 3. Trzmielina pospolita.

Źródło: Materiały własne.

Fotografia 4. Jaskier polny.

Źródło: Materiały własne.

Fotografia 5. Wyka.

Źródło: Materiały własne.

Podczas inwentaryzacji w pobliżu nieczynnego wyrobiska piasku napotkano jesiony, olszyny, czarny bez i trzmielinę pospolitą.

Na terenie gminy zachowało się wiele cennych alei drzew. Wzdłuż drogi z Rogóżna do Skurgiew ciągnie się aleja tworzona początkowo głównie przez klony, a dalej przez lipy. Również drodze z Gubin do Białochowa towarzyszą aleje kasztanowa, lipowa i dębowa. Na zachód od wsi Białochowo znajduje się pomnikowa aleja kasztanowa. Pobocza drogi z Szembruczka na północ zdobią lipy i jesiony.

Na polach uprawia się m. in. kukurydzę i inne zboża, rzepak, buraki i tytoń. Na obrzeżach pól spotyka się roślinność segetalną: maki i chabry. W miejscowościach

Kłódka, Rogóźno Zamek, Białochowo i Skurgwy pod foliami uprawiane są warzywa. Przy drodze z Kłódki do Rogóźna znajduje się stadnina koni oraz sady.

Wokół leżących wśród pól podmokłych zagłębień najczęściej rozrastają się olszyny, wierzby i trzciny.

Fotografia 6. Olsza czarna nad Jeziorem Gubińskim.

Źródło: Materiały własne.

Fotografia 7. Trzcinik nad Jeziorem Gubińskim.

Źródło: Materiały własne.

Fotografia 8. Kosańce nad Jeziorem Gubińskim.

Źródło: Materiały własne.

Cennymi przyrodniczo obszarami są zachowane parki przydworskie i parki wiejskie, a także tereny cmentarzy, gdzie zachowało się dużo starych drzew. Ponadto, stanowią one kolejne schronienie wśród zagospodarowanego rolniczo terenu dla ptaków i gryzoni.

W zbiornikach i ciekach wodnych występuje typowa roślinność: trzciny, pałka wodna, moczarka kanadyjska, grążel żółty, rzęsa wodna, żabiściek i rogatek. Nad jeziorami Białochowskim i Gubińskim rosną kosańce.

3.9. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna

3.9.1. Rolnictwo

W poniższej tabeli przedstawiono strukturę gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych.

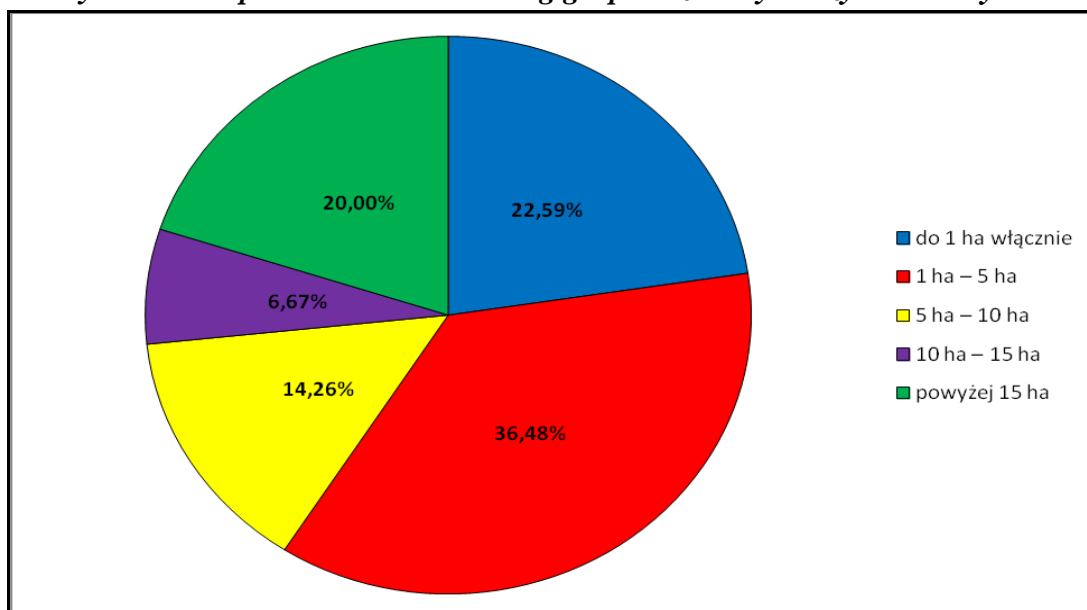
Tabela 7. Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych.

Wielkość gospodarstw	Liczba gospodarstw	%
do 1 ha włącznie	122	22,59
1 ha – 5 ha	197	36,48
5 ha – 10 ha	77	14,26
10 ha – 15 ha	36	6,67
powyżej 15 ha	108	20
Razem	540	100

Źródło: Powszechny Spis Rolny z 2010 r.

Na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku, w gminie Rogóżno było ogółem 540 gospodarstw rolnych. Najwięcej było gospodarstw rolnych o powierzchni od 1 ha do 5 ha – 36,48% wszystkich gospodarstw. Spory odsetek stanowiły gospodarstwa o areale do 1 ha włącznie – 22,59% gospodarstw w gminie. 36 gospodarstw posiadało powierzchnię o areale 10 ha – 15 ha. Stanowiły najmniejszy odsetek w strukturze wielkościowej. Udział procentowy poszczególnych gospodarstw według klas wielkościowych przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 3. Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r.

Tabela 8. Powierzchnia gospodarstw według klas wielkościowych.

Wielkość gospodarstw	Łączna powierzchnia gospodarstw w ha
do 1 ha włącznie	58,49
1 ha – 5 ha	510,91
5 ha – 10 ha	641,82
10 ha – 15 ha	480,69
powyżej 15 ha	5589,66

Źródło: Powszechny Spis Rolny z 2010 r.

Największą powierzchnię zajmują gospodarstwa liczące powyżej 15 ha. Sytuacja ta nie jest związana z ilością gospodarstw rolnych w tej grupie. Najmniejszą powierzchnię zajmują gospodarstwa do 1 ha włącznie. Tendencja ta jest również inna niż ilość gospodarstw w tej grupie.

Tabela 9. Gospodarstwa domowe według struktury dochodów.

Rodzaj dochodów	Liczba gospodarstw	%
z dochodem z działalności rolniczej	461	85%
z dochodem z emerytury i renty	78	14%
z dochodem z pozarolniczej działalności gospodarczej	73	14%
z dochodem z pracy najemnej	166	31%
z dochodem z innych niezarobkowych źródeł poza emeryturą i rentą	6	1%
bez dochodów z działalności rolniczej	79	15%
bez dochodów z emerytury i renty	462	86%
bez dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej	467	86%
bez dochodów z pracy najemnej	374	69%
bez dochodów z innych niezarobkowych źródeł poza emerytura i rentą	534	99%

Źródło: Powszechny Spis Rolny z 2010 r.

W wyniku analizy struktury dochodów gospodarstw rolnych stwierdzono, iż najwięcej gospodarstw utrzymywało się z działalności rolniczej – 85%. Kolejne miejsca zajmują gospodarstwa, dla których dochód stanowi praca najemna – 31%.

Tabela 10. Kierunki produkcji roślinnej w gminie Rogóżno.

Kierunki produkcji roślinnej	Powierzchnia zasiewów w ha
zboża razem	360
zboża podstawowe z mieszkankami zbożowymi	360
ziemniaki	124
uprawy przemysłowe	297
buraki cukrowe	18
rzepak i rzepik razem	109

Źródło: Powszechny Spis Rolny z 2010 r.

Najpopularniejszą uprawą w gminie są zboża, stanowiące 28,39% powierzchni wszystkich zasiewów. Najmniejsza powierzchnia dotyczy buraków cukrowych. Stanowią one 1,42% powierzchni wszystkich zasiewów.

Tabela 11. Kierunki produkcji zwierzęcej w gminie Rogóżno.

Kierunki produkcji zwierzęcej	Liczba gospodarstw	Liczba sztuk
Bydło razem	87	1 155
Bydło krowy	60	264
Trzoda chlewna razem	111	12 487
Trzoda chlewna lochy	99	1 475
Konie	16	63
Drób ogółem razem	141	26 897
Drób ogółem drób kurzy	141	25 903

Źródło: Powszechny Spis Rolny z 2010 r.

Spośród wszystkich gospodarstw rolnych w gminie, najwięcej zajmowało się hodowlą drobiu – 21,53%. Wynik ten jest wprost proporcjonalny do liczby sztuk. Najwięcej sztuk dotyczyło trzody chlewnej. Najmniej gospodarstw zajmowało się hodowlą koni – jedynie 16, co stanowiło 2,44% wszystkich gospodarstw w gminie.

Gospodarstwa na terenie gminy są w dosyć dobrym stopniu wyposażone w budynki, maszyny i urządzenia służące prowadzeniu działalności rolniczej. Szczegółowe informacje zawierają zestawienia poniżej.

Tabela 12. Wyposażenie gospodarstw w gminie Rogóżno.

Rodzaj maszyn, urządzeń	Liczba wyposażenia (maszyn, urządzeń - sztuki)
ciągniki	453
kombajny zbożowe	75
kombajny ziemniaczane	12
kombajny buraczane	22
samochody ciężarowe	44

Źródło: Powszechny Spis Rolny z 2002 r.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 roku w gminie Rogóżno, najwięcej było ciągników – 453, co stanowiło 74,75% wszystkich maszyn rolniczych w gminie. Najmniej było kombajnów ziemniaczanych. Ich ilość stanowiła jedynie 1,98% wszystkich maszyn rolniczych w gminie. Dane Powszechnego Spisu Rolnego za rok 2010 zawierają informacje o liczbie ciągników, których liczba wyniosła 529. Widoczny, zatem jest wzrost liczby maszyn rolniczych (ciągników) w stosunku do roku 2002.

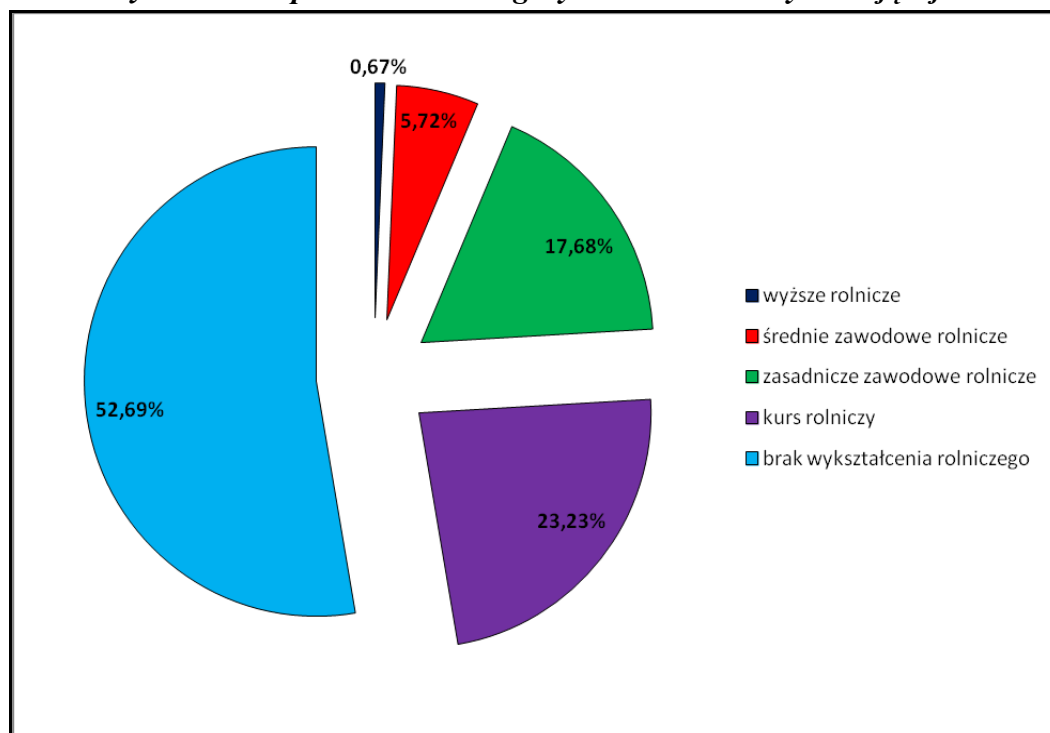
Tabela 13. Powierzchnia budynków i budowli w gospodarstwach rolnych.

Rodzaj maszyn, urządzeń i budynków	Powierzchnia budynków i budowli w m ²
obory	24 943
chlewnie	12 893
kurniki	5 828
stodoły	38 333
wiaty	15 255
garaże	17 137
budynki wielofunkcyjne	20 615
inne pomieszczenia	3 035

Źródło: Powszechny Spis Rolny z 2002 r.

Biorąc pod uwagę powierzchnię poszczególnych rodzajów budynków i budowli, największą zajmowały stodoły. Stanowiły 27,77% powierzchni wszystkich pomieszczeń rolniczych w gminie. Najmniejszy odsetek stanowiły inne pomieszczenia – 2,20% ogółu.

Wykres 4. Gospodarstwa według wykształcenia osoby kierującej.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 r.

Wśród kierujących gospodarstwami rolnymi w gminie Rogóżno dominują osoby bez wykształcenia rolniczego – 52,69%. Następną grupę stanowią osoby, które ukończyły jedynie kurs rolniczy – 23,23%. Najmniej było z wykształceniem wyższym rolniczym, które stanowiły 0,67% ogółu.

3.9.2. Leśnictwo

Na terenie gminy lasy zajmują obszar 4015 ha. Stanowi to 34,54% powierzchni całej gminy. Lasy państwowe zajmują powierzchnię 3 815 ha. Powierzchnia lasów prywatnych wynosi 176 ha.

Lasy i inne obszary oraz obiekty cenne przyrodniczo w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Jamy pełnią istotną funkcję w krajowej sieci ekologicznej ECONET POLSKA. Sieć ta tworzy spójny przestrzennie system obszarów, których walory przyrodnicze mają najwyższą rangę krajową i międzynarodową. Połączone są one korytarzami ekologicznymi (*Burak, 2001*).

Tabela 14. Udział form ochrony w Nadleśnictwie Jamy.

Lasy ochronne	ha	%
rezerваты przyrody	917,70	4,89
lasы glebochronne	5095,77	29,20
lasы wodochronne	4224,4	24,20
lasы nasienne wyłączone	54,64	0,30
cenne fragmenty przyrody	151,01	0,90
ostoje zwierząt chronionych	167,98	1,00
lasы 10 km wokół miast >50 tys. mieszkańców	4652,83	27,40
lasы inne	238,22	1,40
powierzchnie badawcze	12,63	0,10

Źródło: Nadleśnictwo Jamy.

Kompleksy leśne Nadleśnictwa Jamy stanowią stosunkowo duże obszarowo wyspy środowiskowe w rolniczym krajobrazie Ziemi Chełmińskiej. Największe z nich stanowią fragmenty korytarzy ekologicznych o znaczeniu europejskim, krajowym lub lokalnym. Pełnią niezmiennie istotną rolę ekologiczną.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie na terenie nadleśnictwa Jamy powołano, zarządzeniem nr 24 dyrektora RDLP w Toruniu z 5 listopada

2003 roku, siedliska podlegające ochronie. Wyznaczono je poza rezerwatami przyrody, użytkami ekologicznymi i stanowiskami dokumentacyjnymi, gdyż uznano, że w obrębie tych form ochrony są one dostatecznie chronione. Ich wykaz i opisy zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 15. Siedliska podlegające ochronie na terenie gminy Rogóżno.

Siedliskowy typ lasu, Zespół roślinny	Gatunki charakterystyczne, Gatunki chronione i rzadkie	Położenie i ogólna charakterystyka
Lśw 1, OL Grąd zboczowy Aceri-Tilietum, miejsc grąd subkontynentalny, podzespół typowy Tilio- Carpinetum typicum, miejsc Ribeso nigri-Alnetum (264 h)	A-T: Actaea spicata, Tilia cordata, Ulmus glabra, Acer platanoides, A. Pseudoplatanus, Dryopteris filix-mas, Viola mirabilis, Phyteuma spicatum, Campanula trachelium, Sorbus torminalis**, Galium odoratum*, Asarum europaeum, Hepatica nobilis*, Rn-A: Lycopus europaeus, Solanum dulcamara, Scutellaria galericulata, Frangula alnus *	Uroczysko Kłódka, położone pomiędzy Kłódką i miejscowością Rogóżno- Zamek na krawędzi wysoczyzny morenowej i Doliny Osy, Lasy glebochronne
BMb, Brzezina bagienna Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Bór bagienny Vaccinio uliginosi- Pinetum, postać żyzna	Moilinia coerulea, Vaccinium uliginosum, , Ledum palustre, Lycopodium annotinum**, Sphagnum palustre*, Frangula alnus*, Andromeda palifolia,	Fragment uroczyska Komplex Główny bory bagienne na obrzeżu śródlęśnych zabagnień przy drodze z Dusocina do Gardei, lasy wodochronne
Lśw2, Aceri-Tilietum	Lamiastrum galeobdolon, Oxalis acetosella, Dactylis aschersoniana, Stellaria holostea, Polygonatum multiflorum, Poa nemoralis, Stachys sylvatica, Aegopodium podagraria, Anemone nemorosa, Viola mirabilis, Acer platanoides, Tilia cordata, Dryopteris filix-mas, Viola mirabilis, Ulmus glabra, Campanula trachelium, C. persicifolia, Galium odoratum*, Convallaria majalis*, Asarum europaeum, Hepatica nobilis*	Fragment uroczyska Komplex Główny po zachodniej stronie drogi z Dusocina do Gardei, w pobliżu leśniczówki Zarośle, Lasy wodochronne
Lśw 1, LMśw1, Grąd subkontynentalny, podzespół typowy Tilio- Carpinetum typicum, miejsc. grąd wysoki T-C calamagrostietosum	Tilia cordata, Carpinus betulus, Anemone nemorosa, Lamiastrum galeobdolon, Dactylis aschersoniana, Viola reichenbachiana, Dryopteris filix-mas, Polygonatum multiflorum, Poa nemoralis, Stellaria holostea, Stellaria holostea, Sorbus torminalis**, Galium odoratum*, Convallaria majalis*, Asarum europaeum*	Południowo-wschodnia część Kompleksu Głównego obrębu Jamy na północ od wsi Zarośle i Gubiny
Lśw 2, Grąd zboczowy Aceri-Tilietum, miejsc grąd subkontynentalny, podzespół typowy Tilio- Carpinetum typicum, miejsc	Tilia cordata, Ulmus glabra, Acer platanoides, A. pseudoplatanus, Dryopteris filix-mas, Viola mirabilis, Phyteuma spicatum, Campanula trachelium, Sorbus torminalis**, Galium odoratum*, Asarum europaeum, Hepatica nobilis**	Dolina Gardęgi, pododdział graniczący od północy z rezerwatem Rogóżno-Zamek

Źródło: Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Jamy.

Flora nadleśnictwa Jamy jest bardzo bogata, dotychczasowe badania wykazały występowanie ponad 1000 roślin naczyniowych, co oznacza, że w obrębie jednostki występuje ponad połowa gatunków flory Polski niżowej. Najliczniejsze są gatunki elementu środkowoeuropejskiego. Osobliwością w jego obrębie są gatunki o subkontynentalnym typie zasięgu (tzw. gat. sarmackie), zasiedlające suche i wilgotne lasy liściaste oraz bory mieszane i sosnowe, którym sprzyja specyficzny mikroklimat terenów wydmych lub wyniesień morenowych. W borach rośnie między innymi: goździk piaskowy *Dianthus arenarius*. Wilgotne i zacienione enklawy w lasach liściastych zasiedlają m. in. gatunki o charakterze górskim i podgórskim np. czosnek niedźwiedzi *Allium ursinum* oraz klon jawor *Acer pseudoplatanus*. Specyficzne dla doliny Wisły w granicach nadleśnictwa jest występowanie rzadko i bardzo rzadko spotykanych w Polsce roślin elementu pontyjskiego, związanych z murawami kserotermicznymi: miłka wiosennego *Adonis vernalis*, ostnicy Jana *Stipa joannis*, czyśca kosmatego *Stachys germanica*, dziewanny fioletowej *Verbascum phoeniceum*, dzwonka syberyjskiego *Campanula sibirica* i wielu innych. O przejściowym charakterze klimatu świadczy udział gatunków elementu atlantyckiego: szczotliczy siwej *Corynephorus canescens*, sporka wiosennego *Spergula vernalis* i żarnowca miotlastego *Sarothamnus scoparius*.

W Nadleśnictwie występuje większość drzew występujących na niżu Polski. Brakuje jedynie stanowisk jodły pospolitej, modrzewia polskiego i europejskiego.

Dotychczas na obszarze Nadleśnictwa stwierdzono występowanie niemal 30 zespołów i trwałych zbiorowisk leśnych oraz zaroślowych. Największą powierzchnię w lasach zajmują sztuczne monokultury sosnowe. Jednak uwarunkowania siedliskowe nie stwarzają dogodnych warunków dla rozwoju borów sosnowych o cechach zespołów naturalnych. Jedynie w niektórych miejscach występuje subkontynentalny bór świeży *Peucedano-Pinetum*. W jego drzewostanie panuje sosna pospolita *Pinus sylvestris*. Niekiedy domieszkę tworzy brzoza brodawkowata *Betula pendula*, rzadziej dąb szypułkowy *Quercus robur* lub – bezszypułkowy *Q. petraea* i w miejscach wilgotniejszych świerk pospolity *Picea abies*. W podszycie przeważnie dominuje jałowiec pospolity *Juniperus communis*. Często wraz z jałowcami rośnie naturalny podrost sosny i brzozy oraz rzadziej inne krzewy - jarzębina *Sorbus aucuparia* i kruszyna *Frangula alnus*. W runie rosną najczęściej: borówka brusznica *Vaccinium vitis-idaea*, borówka czernica *V. myrtillus* i pszeniec zwyczajny *Melampyrum pratense* oraz kokoryczka wonna *Polygonatum odoratum*, konwalia majowa *Convallaria majalis*, nawłoc pospolita *Solidago virga-aurea* i gorysz pagórkowy *Peucedanum oreoselinum*.

– gatunki o sarmackim pochodzeniu. Dno lasu pokryte jest zwartym kobiercem mchów, utworzonym głównie przez rokitę pospolitą *Pleurozium schreberi* i widłoząb falisty *Dicranum polysticum*. W wilgotnych i zatorfionych obniżeniach terenu, wśród innych zbiorowisk borowych oraz na brzegach niektórych torfowisk rozwija się niekiedy bór bagienny *Vaccinio uliginosi*-*Pinetum*. Wyróżnia go niskopienny drzewostan sosnowy oraz rośliny przechodzące z torfowisk wysokich i przejściowych np.: borówka bagienna, zwana też „pijanica” *Vaccinium uliginosum*, chronione bagno zwyczajne *Ledum palustre*, żurawina błotna *Oxycoccus quadripetalus* i torfowce *Sphagnum* pl. sp. Na nieco żyzniejszych siedliskach spotyka się także płaty brzeziny bagiennej (*Vaccinio uliginosi*) *Betuletum pubescentis*.

Dużą powierzchnię Nadleśnictwa Jamy zajmowały pierwotnie sosnowo-dębowe bory mieszane. Obecnie zastępują je często monokultury sosnowe. Ale w wielu miejscach można obserwować ich naturalne fitocenozy. W runie borów mieszanych obok typowych dla borów gatunków występują rośliny o szerszej amplitudzie ekologicznej np. trzcinnik leśny *Calamagrostis arundinacea*, konwalijka dwulistna *Majanthemum bifolium*, szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, orlica pospolita *Pteridium aquilinum* i inne. Często też przechodzą do ich płatów niektóre gatunki łąkowe np. perłówka zwisła *Melica nutans*, turzyca palczasta *Carex digitata*, wiechlina gajowa *Poa nemoralis* itd. Duży areal zajmują na terenie nadleśnictwa subkontynentalny bór mieszany *Querco roboris*-*Pinetum*. W jego naturalnych płatach drzewostan jest zwykle dwuwarstwowy. Współtworzy go sosna zwyczajna i dąb – szypułkowy lub bezszypułkowy, z częstą domieszką brzozy brodawkowatej. W podszycie przeważnie rosną kruszyna pospolita, jarzab pospolity i jałowiec. Subkontynentalny bór mieszany obejmuje dwa podzespoły wykształcające się pod wpływem odmiennych warunków wilgotnościowych. Podzespół typowy *Querco roboris*-*Pinetum* typicum przeważnie występuje w pasie przejściowym pomiędzy łąkami a borami sosnowymi. Podzespół wilgotny *Querco roboris*-*Pinetum* *molinetosum* rozwija się w umiarkowanie wilgotnych częściach rynien jeziornych, rzadziej na wysoczyznach. W jego drzewostanie obok sosny i dębu rośnie często w domieszce brzoza omszona *Betula pubescens*, topola osika *Populus tremula* lub olsza czarna *Alnus glutinosa*. W podszycie przeważa kruszyna *Frangula alnus*. W runie zwraca uwagę obfite występowanie trzęślicy modrej *Molinia coerulea* oraz orlicy *Pteridium aquilinum*, a w części płatów również konwalijki dwulistnej *Majanthemum bifolium*, konwalii majowej *Convallaria majalis* i siódmaczka leśnego *Trientalis europaea*.

W Nadleśnictwie zachowało się sporo zbiorowisk o charakterze naturalnym i zbliżonym do naturalnego, w tym m. in. stosunkowo duży areal lasów łąkowych: łąki

subkontynentalnego Tilio-Carpinetum i zboczowego lasu klonowo-lipowego. Grąd subkontynentalny występuje głównie w strefach morenowych. Drzewostan naturalnych płatów Tilio-Carpinetum jest wielogatunkowy. Budują go najczęściej dęby - szypułkowy *Quercus robur* lub bezszypułkowy *Q. petraea*, lipa drobnolistna *Tilia cordata* i grab zwyczajny *Carpinus betulus*. W podszycie zwykle rosną leszczyna *Corylus avellana*, trzmielina europejska *Euonymus europaeus* lub brodawkowata *E. verrucosus* oraz podrost wyżej wymienionych drzew. W zależności od topografii terenu, żyzności i wilgotności podłoża wykształcają się cztery podzespoły siedliskowe grądu. Wilgotne siedliska, zwykle w bezpośrednim sąsiedztwie lasów łęgowych zajmują grądy niskie – kokoryczowy lub czyścowy. Siedliska mniej wilgotne, a równie żyzne zajmuje grąd typowy Tilio-Carpinetum typicum. Optymalne warunki do rozwoju znajdują w nim: gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea*, marzanka wonna *Galium odoratum*, miodunka ćma *Pulmonaria obscura*, przylaszczka pospolita *Hepatica nobilis*, gajowiec żółty *Lamium galeobdolon* i zawilec gajowy *Anemone nemorosa*. Pomiędzy grądem typowym a zbiorowiskami borowymi występuje zwykle strefa grądu wysokiego Tilio-Carpinetum calamagrostietosum. W jego drzewostanie naturalną domieszkę tworzy sosna zwyczajna, a do runa liczniej wkraczają gatunki borowe.

W takich samych warunkach biotopów jak grądy, wykształca się czasami żyzna buczyna „pomorska” *Galio odorati-Fagetum*. Najwyższą warstwę drzew tworzy buk zwyczajny, niekiedy z domieszką dębu szypułkowego. W dolnym piętrze rośnie lipa drobnolistna oraz młodsze osobniki buka. Warstwa zielna jest bardzo zbliżona swoim składem florystycznym do lasów grądowych. Wyróżnia ją jednak obecność perlówki jednokwiatowej *Melika uniflora* i jęczmieńca zwyczajnego (wydmuchrzyca leśna) *Hordelymus europaeus*.

Wciąż duży areal potencjalnych grądów zajmują monokultury sosny na ich siedlisku. Spośród nich najbardziej pospolite jest zbiorowisko *Pinus sylvestris* - *Dryopteris filix-mas*. Zwykle cechuje go łanowe występowanie w runie narecznicy samczej *Dryopteris filix-mas*, jednostkowy udział innych gatunków grądowych oraz dominacja w warstwie zielnej roślin ruderalnych. Specyficzne zbiorowiska rozwijają się na siedliskach lasu mieszanego wilgotnego LMw. Przeważnie w ich drzewostanie panuje sosna zwyczajna. Stosunkowo częściej niż na innych siedliskach występują też świerczyny lub drzewostany z domieszką świerka *Picea abies*. W podszycie, w dużych ilościach rośnie na ogół kruszyna *Frangula alnus*, jarzębina *Sorbus aucuparia*, a niekiedy też leszczyna *Corylus avellana*. W składzie

warstwy zielnej występują zwykle w dużych ilościach konwalijka dwulistna *Majanthemum bifolium*, siódmaczek leśny *Trientalis europaea* i szczawik zajęczy *Oxalis acetosella* oraz kilka innych gatunków, w tym typowy dla grądów – zawilec gajowy *Anemone nemorosa*. Często spotyka się malinę *Rubus idaeus* lub różne gatunki jeżyn. Stosunkowo dużą wilgotność podłoża wykorzystują gatunki higrofilne np. tojeść pospolita *Lysimachia vulgaris*. Jeśli występuje borówka czarna to cechuje ją bardzo duża żywotność. Płaty tego typu zaliczono do zbiorowiska *Pinus sylvestris*-*Lysimachia vulgaris*. Na zboczach Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej oraz na stokach innych wąwozów i rynien jeziornych zachowały się, na ogół nieduże płaty zboczowego lasu klonowo-lipowego *Aceri-Tilietum*. Specyficzne warunki wilgotnościowe i termiczne, cechujące się dużą zmiennością sezonową, przyczyniają się do znacznego bogactwa florystycznego zespołu. W płatach o cechach naturalnych drzewostan *Aceri-Tilietum* budują lipa drobnolistna, klon zwyczajny *Acer platanoides* i klon jawor *A. pseudoplatanus*. W runie wiosennym rosną licznie higrofilne geofity – ziarnopłon wiosenny *Ranunculus ficaria*, złoć żółta *Gagea lutea*, złoć mniejsza *G. minima*, kokorycz wątła *Corydalis fabacea* i inne. W tym czasie kwitną także fiołek przedziwny *Viola mirabilis*, fiołek leśny *V. reichenbachiana*, miodunka ćma *Pulmonaria obscura*, przylaszczka pospolita *Hepatica nobilis* itd. Latem warstwa zielna jest również wielobarwna, zwłaszcza w czasie kwitnienia dzwonków – pokrzywolistnego *Campanula trachelium* i jednostronnego *C. rapunculoides*, groszków – wiosennego *Lathyrus vernus* i czerniejącego *L. niger* oraz czyścica leśnego *Stachys sylvatica*. Stosunkowo częstym elementem krajobrazu z kręgu zespołów grądowych mezofilne zbiorowiska zaroślowe. Występują one także niekiedy jako enklawy wśród pól uprawnych lub inicjują regenerację lasu na zboczach dolin rzecznych i wąwozów. Należą do nich zarośla leszczynowo-trzmielinowe *Euonymo-Coryletum*, zarośla derenia świdwy i trzmieliny *Euonymo-Cornetum*, czyżnie, czyli zarośla tarniny *Pruno-Crataegetum* oraz laski głogowo-gruszowe.

Rzadko w Nadleśnictwie Jamy można podziwiać fitocenozy wybitnie ciepłolubnego, najbogatszego florystycznie zespołu leśnego – dąbrowy świetlistej *Potentillo albae*-*Quercetum*. Jej drzewostan tworzą przede wszystkim dęby - bezszypułkowy *Quercus petraea* lub rzadziej - bezszypułkowy *Q. robur*. Luźny na ogół drzewostan i stosunkowo żyzne gleby umożliwiają w runie rozwój przedstawicielom różnych grup syntaksonomicznych. Obok roślin typowo leśnych rosną więc w nim liczne światłolubne gatunki łąkowe, murawowe, okrajkowe i inne.

Stosunkowo dużą powierzchnię na terenie Nadleśnictwa Jamy zajmują lasy łąkowe. Nad rzekami i wokół jezior w strefie morenowej, na żyznych glebach torfowo-murszowych i rzadziej na madowach rozwija się łąg olszowo-jesionowy Fraxino-Alnetum. W jego naturalnych płatach drzewostan tworzą olsza czarna *Alnus glutinosa* i jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*. W podszycie najczęściej rosną czeremcha zwyczajna *Prunus padus* i dereń świdwa *Cornus sanguinea*. Pnie drzew i krzewy oplecione są często przez pędy chmielu zwyczajnego *Humulus lupulus*. Runo cechuje obecność gwiazdnicy gajowej *Stellaria nemorum*, czartawy pospolitej *Circaea lutetiana*, kostrzewy olbrzymiej *Festuca gigantea*, śledziennicy skrętolistnej *Chrysosplenium alternifolium* i niecierpka pospolitego *Impatiens noli-tangere*. Zdecydowanie mniejszą powierzchnię zajmuje obecnie w lasach Nadleśnictwa łąg wiązowo-jesionowy *Ficario-Ulmetum minoris*. Jego drzewostan jest zwykle wielowarstwowy i wielogatunkowy. Tworzą go najczęściej: jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, dąb szypułkowy *Quercus robur*, wiąz polny *Ulmus campestris*, niekiedy też jawor *Acer pseudoplatanus* i olsza czarna *Alnus glutinosa*. W podszycie, obok podrostu wyżej wymienionych drzew przeważnie rosną: dereń świdwa *Cornus sanguinea*, czeremcha zwyczajna *Prunus padus*, bez czarna *Sambucus nigra*, trzmielina zwyczajna *Euonymus europaeus* i chmiel zwyczajny *Humulus lupulus*. W zespole tym jeszcze bardziej niż w łąkach niskich przejawia się zmienność fenologiczna runa. Wczesną wiosną, panują w nim: ziarnopłon wiosenny *Ranunculus ficaria*, zawilec żółty *Anemone ranunculoides*, złocie żółta *Gagea lutea* i mała *G. minima* oraz inne geofity. Z czasem, wraz z rozwojem liści na drzewach ich miejsce zajmują gatunki letnie: szczyr trwały *Mercurialis perennis*, niecierpek pospolity *Impatiens noliitangere*, gajowiec żółty *Lamium galeobdolon*, podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*, kuklik pospolity *Geum urbanum* i inne. Znamioną cechą lasów Nadleśnictwa Jamy jest występowanie zbiorowisk łąkowych o charakterze źródłiskowych form łągu olszowo-jesionowego. Rozwijają się one wzdłuż źródlisk i wysięków w dolnych partiach zboczy dolin rzecznych i rynien jeziornych na obszarach morenowych. Osobliwą ich cechą jest struktura i skład florystyczny warstwy zielnej. Ma ona charakter wybitnie mozaikowy. W płytkich rozlewających się strumykach rosną rzeżucha gorzka *Cardamine amara*, przetacznik bobownik *Veronica anagallis*, przetacznik bobowniczek *V. beccabunga*, a między nimi rozwijają się łąny turzycy odległokłosej *Carex remota*.

W zagłębieniach o utrudnionym odpływie, na terenie całego Nadleśnictwa występują lasy z panującą olszą czarną – tzw. olsy (olesy). Rozwijają się one w postaci dwóch wyraźnie

odmiennych zespołów. Ols porzeczkowy *Ribeso nigri-Alnetum* jest zbiorowiskiem bardziej pospolitym w granicach Nadleśnictwa Jamy. Na ogół posiada wyraźniejszą niż ols torfowcowy strukturę dolinkowo-kępkową i mozaikowy układ runa. Woda stagnująca w dolinkach uzupełniana jest wodą zalewową lub spływająca z wyższych teras rzecznych albo partii rynien jeziornych. Gleby wytworzone z torfowisk niskich są bardzo żyzne, a ich wierzchnie warstwy cechuje zwykle znaczne zmineralizowanie. Opisywany ols wyróżnia obecność w podszycie porzeczek czarnej *Ribes nigrum* i zdecydowanie większa rola wierzb krzewiastych. Jego drzewostan buduje głównie olsza czarna *Alnus glutinosa*. Zwarcie warstwy krzewów jest na ogół niewielkie. Rosną w niej zwykle wierzba szara *Salix cinerea*, wierzba uszata *S. aurita*, kruszyna *Frangula alnus* i porzeczek czarna *Ribes nigrum*. Pokrycie runa jest zmienne i zależne od stopnia uwodnienia dolinek i wielkości kęp, na których rosną drzewa. Dominują w nim rośliny charakterystyczne dla olsów – turzyca długokłosa *Carex elongata*, psianka słodkogórz *Solanum dulcamara*, karbienieć pospolity *Lycopus europaeus*, narecznica błotna *Thelypteris palustris* oraz rośliny szuwarowe – turzyca błotna *Carex acutiformis*, skrzyp bagienny *Equisetum limosum*, kosaciec żółty *Iris pseudoacorus* i inne. Dolinki wypełnione wodą często pokryte są przez rzęsę drobną *Lemna minor*. Ols torfowcowy *Sphagno squarrosi-Alnetum* jest zbiorowiskiem siedlisk średnio żyznych (mezotroficznych). W jego drzewostanie obok olszy czarnej występuje często brzoza omszona. W podszycie dominuje zwykle kruszyna pospolita *Frangula alnus*. Runo w stosunku do olsu porzeczkowego wyróżniają: fiołek błotny *Viola palustris*, czartawa drobna *Circaea alpina* oraz szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, borówka czernica *Vaccinium myrtillus*, siódmaczek leśny *Trientalis europaea* i konwalijka dwulistna *Majanthemum bifolium* – gatunki, które wkraczają z otaczających borów. W warstwie mszystej, wśród innych mchów występują kępki torfowców – błotnego *Sphagnum palustre*, nastroszonego *S. squarrosum* i innych. Do lasów bagiennych od strony zbiorników wodnych zwykle przylegają zarośla łozowe z zespołu *Salicetum pentandro-cinereae*. Wykształcają się one niekiedy także na miejscu wyciętych lasów olszowych lub wśród zaniedbanych gospodarczo łąk. Budują je najczęściej wierzba szara *Salix cinerea* i wierzba uszata *S. aurita* oraz rzadziej wierzba pięciopręcikowa *S. pentandra*, podrost olszy czarnej *Alnus glutinosa* i brzozy omszonej *Betula pubescens*.

Informacje na temat fauny Nadleśnictwa Jamy opierają się głównie na danych dotyczących fauny rezerwatu „Dolina Osy”. Zaobserwowano na jego terenie 100 gatunków ptaków, w tym m. in.: bocian czarny, kania czarna, kania ruda, bielik, orlik krzykliwy,

krogulec, puszczyk, sowa uszata, włośchatka, dudek, kretogłów, dzięcioł zielony, piegża, piecuszek, czy zagrożona wyginięciem muchołówka szara. Spośród pozostałych zagrożonych kręgowców w rezerwacie spotkać można piskorza, strzeblę błotną, traszki grzebieniastą i zwyczajną, kumaka nizinnego, grzebiuszkę, ropuchy szara i zieloną, rzekotkę, żaby moczarową, trawną, jeziorowa i wodną, padalca, jaszczurki zwinkę i żyworódkę, żmiję zygzakowatą, zaskrońca, jeża wschodniego, kreta, ryjówki aksamitna i malutką, rzęsorka, nocki Nattera i rudego, karliki malutkiego i większego, borowca wielkiego, mopka, gacka brunatnego, wydrę, łasice oraz gronostaja.

Zagrożenia dla lasów Nadleśnictwa Jamy, w tym dla gminy Rogóżno, szczegółowo przedstawione w „*Programie ochrony przyrody*” sporządzonym na okres 1997–2006. Z przedstawionych w dokumencie danych oraz danych zebranych na potrzeby Planu Urządzenia Lasu na nadchodzące 10-lecie wynika, że:

- obecny stan sanitarny drzewostanów jest bardzo dobry, a stan zdrowotny dobry,
- największym zagrożeniem ze strony grzybów w drzewostanach Nadleśnictwa jest huba korzeniowa, zwłaszcza w drzewostanach sosnowych występujących na gruntach porolnych,
- szkody powodowane przez ssaki, a głównie przez zwierzynę płową dotyczą głównie upraw i młodników liściastych,
- spośród zagrożeń powodowanych przez czynniki abiotyczno-klimatyczne najistotniejsze są zagrożenia ze strony wiatrów, okiści i podtopienie,
- zagrożenie przeciwpożarowe określa się jako średnie,
- badania defoliacji i odbarwienia koron drzew stawiają lasy Nadleśnictwa Jamy w grupie nadleśnictw o stosunkowo niskim poziomie uszkodzeń drzewostanów,
- na terenach leśnych, szczególnie wokół większych miast zdarzają się tzw. dzikie wysypiska śmieci,
- do innych zagrożeń na terenie Nadleśnictwa, w gminie Rogóżno należą:
  - hałas komunikacyjny i źródło skażeń powietrza, gleb i roślin spalinami wzdłuż tras komunikacyjnych,
  - eksploatacja linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 440 kV, przebiegającej przez tereny leśne obrębu Jamy,
  - erozja wodna w rezerwatach „Dolina Osy” spowodowana odprowadzeniem rurociągów melioracyjnych.

4. UWARUNKOWANIA WYNIKJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

4.1 Ochrona zabytków

Ochronie prawnej podlegają zasoby dziedzictwa kulturowego rozumiane jako trwałe elementy zagospodarowania obszaru bądź struktury przestrzennej o walorach historycznych, zabytkowych, estetycznych lub artystycznych. Zasoby dziedzictwa kulturowego stanowią istotny element tożsamości świadczący o zachowaniu ciągłości działalności i dorobku społeczności lokalnej.

Zabytek – według Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. to rzecz (nieruchomość, np. budynek, cmentarz lub krajobraz kulturowy albo rzecz ruchoma, np. dzieło sztuki użytkowej, obraz, rzeźba, znalezisko archeologiczne) lub zespół rzeczy, które są dziełem człowieka lub są związane z jego działalnością i stanowią świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, a które powinny być zachowane ze względu na swoją wartość artystyczną, naukową i historyczną.

Zabytkami nieruchomymi są krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki i kultury materialnej, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zieleni zaprojektowanej, także miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne, bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji. Zabytkami nieruchomymi są także stanowiska archeologiczne.

Formami ochrony prawnej zabytków są:

- wpis do rejestru zabytków;
- uznanie za pomnik historii;
- utworzenie parku kulturowego;
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Obecnie obowiązuje podział na:

- zabytki nieruchome – nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości;
- zabytki ruchome – rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych;
- zabytki archeologiczne - zabytek nieruchomy będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem;
- wszystkie zabytki łącznie (z dziedziny budownictwa, rzemiosła, sztuki, archeologii i zabytkowej zieleni) stanowią zasoby dziedzictwa kulturowego.

4.2 Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych

Wykaz obiektów uznanych za zabytki można znaleźć w rejestrze zabytków. Wpis do rejestru zabytków jest jedną z form ochrony zabytków w Polsce. Rejestr zabytków dla obiektów z terenu danego województwa prowadzi właściwy Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Wpis do rejestru jest działaniem administracyjnym prowadzonym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na wniosek strony – właściciela obiektu, lub z urzędu – bez wniosku strony ani też zadeklarowanej jego zgody. Przed dokonaniem wpisu prowadzone jest postępowanie przygotowawcze polegające na gromadzeniu informacji i materiałów dokumentacyjnych, które potwierdzają wartość danego obiektu m.in. w wyniku oględzin obiektu. Postępowanie to zakończone jest wydaniem przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków decyzji, która – o ile strony nie wnoszą sprzeciwu czy uwag – nabiera mocy prawnej i zabytek otrzymuje numer rejestru zgodny z kolejnym zapisem w księdze rejestru zabytków.

Na terenie gminy Rogóżno znajdują się następujące **obiekty wpisane do rejestru zabytków**:

- Gubiny:
  - Kościół filialny p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego, nr rejestru A/207 z dnia 13 lipca 1936 r.;
- Rogóżno:
  - Kościół parafialny p.w. św. Wojciecha, nr rejestru A/202 z dnia 13 lipca 1936 r.;

- Rogóżno Zamek:
  - Ruiny zamku, w tym wieża bramna, baszta okrągła, mury przedzamcza wraz ze wzgórzem, nr rejestru A/1251 z dnia 18 października 1934 r. i 25 marca 1998 r. (dotyczy murów przedzamcza),
  - Zespół dworski na terenie przedzamcza w skład, którego wchodzi budynek tzw. Bramy Łasińskiej, dwór, oficyna, czworak, stajnia i stodoła, nr rejestru A/1251 z dnia 11 kwietnia 1938 r. i 8 stycznia 1998 r. (dotyczy stodoły);
- Szembruk:
  - Kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja wraz z cmentarzem przykościelnym, nr rejestru A/86 z dnia 5 kwietnia 1996 r.,
  - Grodzisko wczesnośredniowieczne, nr rejestru C/45 z dnia 3 listopada 1965 r.

4.3 Obiekty ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków

4.3.1 Obiekty architektury i budownictwa

W poniższej tabeli przedstawiono wykaz obiektów architektury i budownictwa ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Tabela 16. Obiekty ujęte w wojewódzkiej oraz gminnej ewidencji zabytków.

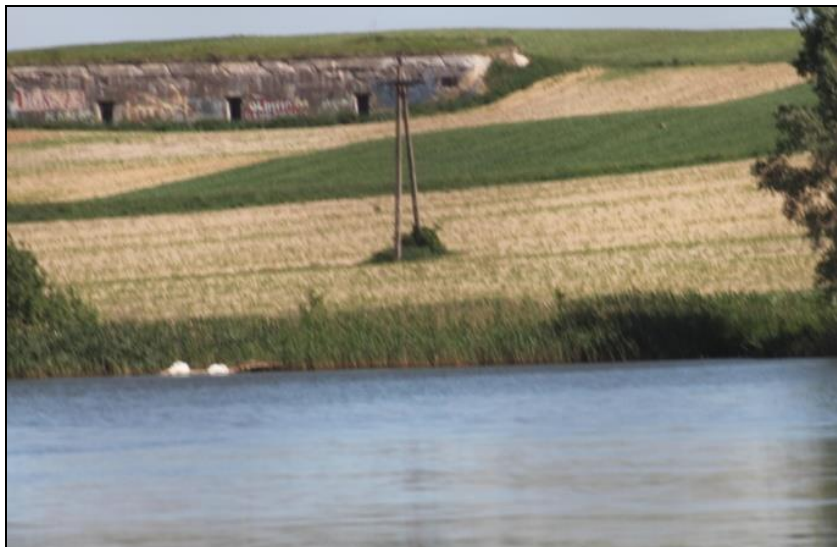
Lp.	Nr budynku	Obiekt	Nr ewidencyjny działki	Datowanie
Białochowo				
1		Pałac w zespole podworskim	53/3	XX w.
2		Stodoła (2) w zespole podworskim		2 poł. XIX w.
3	90	Dom mieszkalny w zespole podworskim		2 poł. XIX w.
4		Budynek gospodarczy (4) w zespole podworskim		2 poł. XIX w.
5	62	Budynek gospodarczy (5) w zespole podworskim		2 poł. XIX w.
6	66	Czworak		2 poł. XIX w.
7	61	Czworak		2 poł. XIX w.
8	87	Czworak		2 poł. XIX w.
9		Obora w zespole podworskim		2 ćw. XX w.
10		Park (pow. 3,20 ha)		2 poł. XIX w.
Budy				
11	9	Owczarnia	28/9	Pocz. XX w.
12	10	Dwór	5/2	Pocz. XX w.
13	11	Dom	20	1913 r.
14	12	Dom	21/1	1913 r.
15	14	Dom	22	1913 r.
16	15	Dom	31	1913 r.
17	17	Dom	24	1913 r.
18	19	Szkoła	33/1	1908 r.
19		Przepust wodny	63 i 64	ok. 1890 r.
Gubiny				
20	14	Dom	34/7	Pocz. XX w.
21	16	Dom	30/1	1936 r.
22	27	Szkoła	28	1911 r.
23	30	Dróżnicówka	27	Pocz. XX w.
24	30	Budynek gospodarczy przy dróżnicówce	27	Pocz. XX w.
25		Dróżnicówka	256	Pocz. XX w.

26	35	Budynek gospodarczy	264	1906 r.
27		Ogrodzenie kościoła p.w. Św. Krzyża	83	XIX/XX w.
28	30	Dwór w zespole podworskim	264	3 ćw. XIX w.
29		Park (pow. 1,60 ha)		koniec XIX w.
Jamy				
30	2	Leśniczówka	3072/4	Pocz. XX w.
31	2	Budynek gospodarczy	3072/4	Pocz. XX w.
32	5	Stodoła	3071/9	Pocz. XX w.
33	17	Gajówka	194/1	Ok. k. XIX w.
34	17	Budynek gospodarczy	194/1	Ok. k. XIX w.
Kłódka				
35	47	Dom	285/4	k. XIX w.
36	18	Szkoła	216/4	Pocz. XX w.
37	18a	Toalety szkolne	216/6	Pocz. XX w.
38	21	Obora	157/4	Lata 40-te XX w.
39	23	Dom	157/2	Lata 40-te XX w.
40	23	Stodoła	157/2	Lata 40-te XX w.
41	31	Dom	43/9, 43/10	Lata 40-te XX w.
42	31	Obora	43/9, 43/10	Lata 40-te XX w.
43	31	Stodoła	43/9, 43/10	Lata 40-te XX w.
44	38	Zajazd	63	Pocz. XX w.
45	45	Dom	257/1	k. XIX w.
46		Obora w zespole podworskim	43/9	Lata 30-te XX w.
Łysakowo				
47		Stodoła w zespole podworskim	152/11	Po 1930 r.
48		Ogrodzenia	152/11	Po 1930 r.
49	50	Czworak w zespole podworskim	154/19	1 ćw. XX w.
50	49	Dom robotników	154/16, 154/17	Po 1920 r.
Kłódka Szlachecka				
51	17	Dom robotników folwarcznych	168	1911 r.
52	5	Dom w zagrodzie robotników folwarcznych	227	1910 r.
53	7	Dom w zagrodzie robotników folwarcznych	199/1, 200/9	1910 r.
54	11	Dom w zagrodzie robotników folwarcznych	171/2	1910 r.
55	12	Dom w zagrodzie robotników folwarcznych	225	1910 r.
56	9	Dom w zagrodzie robotników folwarcznych	198	1910 r.
57	15	Dom w zagrodzie robotników folwarcznych	220/8	1911 r.
Łąki				
58	43	Dwór w zespole podworskim	61	2 poł. XIX w.
59		Obora w zespole podworskim	61	Pocz. XX w.
Rogóżno				
60	14	Dom	385/1	XIX/XX w.
61	14	Stodoła	385/1	XIX/XX w.
62	48	Dom	91/3	1912 r.
63	28	Dróżnicówka	247	Pocz. XX w.
64	29	Budynek kolejowy	239	k. XIX w.
65	30	Dom przy dworcu kolejowym	243/1	k. XIX w.
66	43	Obora	61	Pocz. XX w.
67	60	Dom	315/2	Pocz. XX w.
68	61	Dom	310/3, 310/4	XIX w.
69	69	Kostnica przy kościele p.w. Św. Wojciecha	358	Pocz. XX w.
70	69	Ogrodzenie kościoła	358	Pocz. XX w.
71	69	Plebania	499/6	Pocz. XX w.
72	69	Stodoła	499/5	Pocz. XX w.
73	73	Szkoła	378/1	Pocz. XX w.
74	84	Dom	290	1 poł. XIX w.
Piątek				
75	166	Dworek w zagrodzie włościańskiej	147/5	Pocz. XX w.
76	166A	Budynek mieszkalno – gospodarczy dla robotników	147/8	Pocz. XX w.
Rogóżno Zamek				
77	1	Dom	69	XIX/XX w.
78	4	Młyn	77	Pocz. XX w.
79	5	Szkoła	76	Pocz. XX w.
80	32	Budynek gospodarczy	79/19	Pocz. XX w.
81		Gorzelnia	55/1	Pocz. XX w.
82		Kuźnia	55/1	Pocz. XX w.
83		Stodoła	79	Pocz. XX w.
84		Park (pow. 6,44 ha)		poł XIX w.
Skurgwy				
85	1	Poniatówka	56	1936 r.
86	3	Poniatówka	43	1936 r.
87	28	Poniatówka i stodoła	51/2	1936 r.
88	29	Poniatówka	50/7	1936 r.
89	31	Poniatówka i budynek gospodarczy	200/7	1936 r.
90	33	Poniatówka i stodoła z oborą	35	1936 r.

91	34	Poniatówka i stodoła z oborą	33/1	1936 r.
92	35	Poniatówka i stodoła ze stajnią	36	1936 r.
93	32	Poniatówka i stodoła z oborą	37	1936 r.
94	37	Poniatówka i stodoła	29	1936 r.
95	44	Szkoła	108/2	1936 r.
96	54	Poniatówka i stodoła	102	1936 r.
97		Spichlerz w zespole podworskim		Pocz. XX w.
98		Budynek inwentarski		1936 r.
Sobótka				
99	1	Dwór	2/4	Lata 30-te XX w.
100	1	Obora	2/4	Lata 30-te XX w.
101	1	Stodoła	2/4	Lata 30-te XX w.
102	3	Dom	2/3	1950 r.
103		Dwór w zespole podworskim		2 poł. XIX w.
104		Chlewnia w zespole podworskim		k. XIX w.
105		Obora w zespole podworskim		Pocz. XX w.
106		Stodoła w zespole podworskim		2 poł. XIX w.
107		Dom mieszkalny w zespole podworskim		Pocz. XX w.
108		Budynek pracowników w zespole podworskim		k. XIX w.
109		Park (pow. 0,40 ha)		XIX w.
Szembruczek				
110	22	szkoła	89	Pocz. XX w.
111	41	Chata	3/1	2 poł. XX w.
112		Dom przy założeniu podworskim	115/2	Po 1920 r.
113		Park (pow. 4,25 ha)		poł XIX w.
Szembruk				
114	3	Dom	351/1	Pocz. XX w.
115	11	Kuźnia	331/1	Pocz. XX w.
116	11	Stodoła	331/1	Pocz. XX w.
117	12	Dom	335/6	Pocz. XX w.
118	18	Dom	304/2	Ok. 1905 r.
119	18	Stodoła	304/2	Ok. 1905 r.
120	27	Dom	141	Pocz. XX w.
121	61	Dom	52	Pocz. XX w.
122	59	Szkoła	55	Pocz. XX w.
123	82	Chata	219/2	Ok. 1860 r.
124	87	Dom	263/8	Pocz. XX w.
125	94	Ogrodzenie kościoła	15	Pocz. XX w.
126	94	Plebania	15	Pocz. XX w.
127	94	Budynek gospodarczy	15	Pocz. XX w.
128	94	Organistówka i stodoła	19/1	Pocz. XX w.
129	104	Spichlerz	263/8	Pocz. XX w.
130		Przepust wodny	22	XIX/XX w.
131		Szkoła	348	Pocz. XX w.
132		Pompa	348	Pocz. XX w.
133	104	Obora w zespole podworskim	7/16	Po 1930 r.
Zwierzyńiec				
134	68	Leśniczówka	3013/1	Pocz. XX w.
135	68	Budynek gospodarczy	3013/1	Pocz. XX w.
136	68	Stodoła	3013/1	Pocz. XX w.
Zarośle				
137	39	Chata	318	2 poł. XIX w.
138	73	Leśniczówka	3079	Pocz. XX w.
139	73	Budynek gospodarczy	3079	Pocz. XX w.
140	8	Kapliczka	190	1946 r.
141		Kapliczka	316	Lata 40-te XX w.
142		Szkoła	310	1912 r.

Źródło: Wojewódzki Konserwator Zabytków w Toruniu. Stan na 2013 rok.

Fotografia 9. Bunkry nad Jeziorem Białochowskim.

Źródło: Materiały własne.

4.3.2 Obiekty sakralne

Kościóły

Na terenie gminy Rogóżno znajdują się następujące kościoły:

- Gubiny:

Kościół filialny p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego wzniesiony po 1342 r., zniszczony, następnie gruntownie przebudowany w latach 1732 – 1733. Wybudowany w stylu gotyckim, orientowany, salowy, prostokątny. Wykonany z kamienia polnego, ze szczytami i wieżą z cegły w układzie gotyckim. Wystrój wnętrza barokowo-regencyjny z XVIII/XIX wieku.

Kościół wpisany do rejestru zabytków pod numerem A/207 z dnia 13.07.1936 r.

- Rogóżno:

We wsi znajduje się kościół parafialny p.w. Św. Wojciecha, założony ok. 1300 r. Kościół jest gotycki, orientowany, został zbudowany z kamienia polnego, zaś zakrystia, wieża i szczyty z cegły. Wyposażenie z XVIII/XIX wieku, głównie barokowe. Na wiejskim cmentarzu znajduje się mogiła zbiorowa 36 mieszkańców okolicznych wsi pomordowanych przez hitlerowców jesienią 1939 roku.

Kościół wpisany do rejestru zabytków pod numerem A/202 z dnia 13.07.1936 r.

- Szembruk:

W Szembruku znajduje się kościół parafialny p.w. Św. Bartłomieja – parafia założona na przełomie XIII/XIV wieku. Obecny kościół pochodzi z lat 1715 – 1716 (poprzedni został spalony). Kościół jest orientowany, drewniany o konstrukcji zrębowej na nowszym, kamiennie-ceglanym podmurowaniu. Wystrój wnętrza barokowy, wieża o konstrukcji słupowo-ramowej, na której jest zawieszony dzwon z 1711 roku. Kościół wpisany do rejestru zabytków pod numerem A/86 z dnia 5.04.1996 r.

Cmentarze

Na terenie gminy Rogóżno znajdują się następujące cmentarze ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków:

- Budy:

- Cmentarz ewangelicki z poł. XX w. o powierzchni 0,18 ha;

- Gubiny:

- Cmentarz parafialny z XIV w. o powierzchni 0,35 ha;
- Cmentarz ewangelicki z poł. XIX w. o powierzchni 0,12 ha;

- Jamy:

- Cmentarz ewangelicki z poł. XIX w. o powierzchni 0,04 ha;

- Kłódka:

- Cmentarz ewangelicki z poł. XIX w. o powierzchni 0,18 ha;
- Cmentarz ewangelicki z k. XIX w. o powierzchni 0,15 ha;

- Rogóżno:

- Cmentarz parafialny z 4 ćw. XIX w. o powierzchni 0,74 ha,
- Cmentarz przykościelny z poł. XIX w. o powierzchni 0,25 ha;

- Skurgwy:

- Cmentarz ewangelicki z pocz. XX w.;

- Szembruczek:

- Cmentarz ewangelicki z poł. XIX w. o powierzchni 0,08 ha,
- Cmentarz rodowy z pocz. XX w. o powierzchni 0,01 ha,

- Szembruk

- Cmentarz rodowy z poł. XIX w. o powierzchni 0,16 ha,
- Cmentarz ewangelicki z pocz. XX w. o powierzchni 0,28 ha;

- Przecznno:
  - Cmentarz ewangelicki z pocz. XX w. o powierzchni 0,03 ha;
- Zarośle:
  - Cmentarz ewangelicki z 2 poł. XIX w. o powierzchni 0,25 ha.

4.3.3 Założenia przestrzenne zespołów podworskich

W wojewódzkiej ewidencji zabytków figurują założenia przestrzenne zespołów podworskich i zamkowych, obejmujące – poza częścią rezydencjonalną – także zabudowę folwarczną z podwórzem gospodarczym, kolonię mieszkaniową pracowników folwarku oraz dawne sady i ogrody użytkowe. Na terenie gminy Rogóżno dotyczy to następujących zespołów:

- Białochowo:
  - Zespół podworski z 2 poł. XIX w.;
- Budy:
  - Zespół podworski z pocz. XX w.;
- Gubiny:
  - Zespół podworski z 3 ćw. XIX w.;
- Kłódka:
  - Zespół podworski z 1 poł. XX w.;
- Łąki:
  - Zespół podworski z 2 poł. XIX w.;
- Łysakowo:
  - Zespół podworski z 1 ćw. XX w.;
- Rogóżno Zamek:
  - Zespół zamkowo-podworski z XIV – XIX w.;
- Piątek:
  - Zespół podworski z 4 ćw. XIX w.;
- Skurgwy:
  - Zespół podworski z 2 poł. XIX w.;
- Sobótka:
  - Zespół podworski z 2 poł. XIX w.;

- Szembruczek:
  - Zespół podworski z XIX/XX w.;
- Szembruk:
  - Zespół podworski z k. XIX w.;

4.3.4 Nieruchome zabytki archeologiczne

Nieruchome zabytki archeologiczne to ślady materialnej działalności ludzkiej w przeszłości. Terminem tym określa się zwarty, oddzielony od innych, podobnych wycinek przestrzeni w obrębie, którego występują źródła archeologiczne wraz z otaczającym je kontekstem. W obszarze stanowisk archeologicznych obowiązuje strefa ochrony konserwatorskiej „OW” (tzw. strefa obserwacji archeologicznych). Poniżej przedstawiono wykaz nieruchomych zabytków archeologicznych:

- Białochowo, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze;
- Białochowo, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze;
- Białochowo, neolit, laten, wczesne średniowiecze;
- Białochowo, okres rzymski;
- Białochowo, okres lateński, późne średniowiecze;
- Białochowo, okres rzymski;
- Białochowo, neolit, okres halsztacko-lateński, okres lateński, okres rzymski, wczesne średniowiecze;
- Białochowo, neolit, okres rzymski;
- Białochowo, halsztat, późne średniowiecze;
- Białochowo, brak;
- Białochowo, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze;
- Białochowo, późne średniowiecze;
- Białochowo, okres lateński, późne średniowiecze;
- Białochowo, późne średniowiecze;
- Białochowo, okres lateński, późne średniowiecze;
- Białochowo, neolit, późne średniowiecze;
- Białochowo, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze;
- Budy, schyłkowy neolit, późne średniowiecze;
- Budy, późne średniowiecze;

- Budy, późne średniowiecze;
- Budy, okres rzymski;
- Gubiny, późne średniowiecze;
- Gubiny, późne średniowiecze;
- Gubiny, okres halsztacko-lateński;
- Gubiny, okres halsztacko-lateński;
- Kłódka, okres rzymski;
- Kłódka, halsztat, neolit;
- Kłódka, późne średniowiecze;
- Kłódka, późne średniowiecze;
- Kłódka, późne średniowiecze;
- Kłódka, epoka brązu, późne średniowiecze;
- Rogóźno, epoka brązu, późne średniowiecze;
- Rogóźno, neolit, późne średniowiecze;
- Rogóźno, halsztat;
- Rogóźno, neolit, halsztat, późne średniowiecze;
- Rogóźno, halsztat, wczesne średniowiecze;
- Rogóźno, halsztat;
- Rogóźno, okres lateńsko-rzymski, późne średniowiecze;
- Rogóźno, późne średniowiecze;
- Rogóźno, późne średniowiecze;
- Rogóźno, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze;
- Rogóźno, późne średniowiecze;
- Rogóźno, halsztat, późny lateń, późne średniowiecze;
- Rogóźno, halsztat, późne średniowiecze;
- Rogóźno, halsztat, późne średniowiecze;
- Rogóźno, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze;
- Rogóźno, halsztat;
- Rogóźno, halsztat, wczesne średniowiecze;
- Rogóźno, neolit, halsztat, późne średniowiecze;
- Rogóźno, okres wpływów rzymskich, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze;
- Rogóźno, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze;

- Rogóżno, epoka brązu;
- Rogóżno, halsztat, wczesne średniowiecze;
- Rogóżno, neolit, późny okres lateński, późne średniowiecze;
- Rogóżno, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze;
- Rogóżno, późne średniowiecze;
- Rogóżno, neolit, późne średniowiecze;
- Rogóżno, późne średniowiecze;
- Rogóżno, halsztat, okres rzymski, późne średniowiecze;
- Rogóżno, późne średniowiecze;
- Skurgwy, późne średniowiecze;
- Skurgwy, późne średniowiecze;
- Skurgwy, późne średniowiecze;
- Skurgwy, neolit;
- Skurgwy, późne średniowiecze;
- Skurgwy, późne średniowiecze;
- Skurgwy, późne średniowiecze;
- Szembruk, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze;
- Szembruk, okres halsztacko-lateński, późne średniowiecze;
- Szembruk, schyłkowy neolit;
- Szembruk, wczesne średniowiecze;
- Szembruk, okres rzymski, późne średniowiecze;
- Szembruk, okres rzymski;
- Szembruk, okres rzymski;
- Szembruk, okres halsztacko-lateński, okres rzymski, późne średniowiecze;
- Szembruk, późne średniowiecze;
- Szembruk, okres rzymski, późne średniowiecze;
- Szembruk, okres rzymski, późne średniowiecze, średnie średniowiecze
- Szembruk, późne średniowiecze;
- Szembruk, późne średniowiecze;
- Szembruk, okres halsztacko-lateński;
- Szembruk, wczesne średniowiecze;
- Szembruk, późne średniowiecze;

- Szembruk, późne średniowiecze;
- Szembruk, schyłkowy neolit;
- Szembruk, późne średniowiecze;
- Szembruk, późne średniowiecze;
- Szembruk znalezisko luźne, wczesne średniowiecze;
- Szembruczek, późne średniowiecze;
- Szembruczek, późne średniowiecze;
- Szembruczek, późne średniowiecze;
- Szembruczek, okres rzymski, późne średniowiecze;
- Szembruczek, późne średniowiecze;
- Szembruczek, późne średniowiecze;
- Zarośle, brak.

Ponadto w miejscowości Szembruk nad Jeziorem Kuchnia znajduje się grodzisko wczesnośredniowieczne. Grodzisko jest wpisane do rejestru zabytków pod numerem C/45 z dnia 3.11.1965 r. Teren grodziska objęty jest strefą ochrony konserwatorskiej „W”.

Tabela 17. Zestawienie nieruchomości zabytków archeologicznych w gminie Rogóżno.

L.p.	Miejscowość	Ilość stanowisk archeologicznych
1	Rogóżno	63
2	Kłódka	11
3	Skurgwy	7
4	Budy	7
5	Zarośle	1
6	Białochowo	21
7	Gubiny	6
8	Szembruk	46
9	Szembruczek	15

Źródło: Wojewódzki Konserwator Zabytków w Toruniu. Stan na 2013 rok.

4.4 Gmina Ewidencja Zabytków

Gmina Rogóżno posiada Gminna Ewidencje zabytków opracowaną w 2007 roku. W Gminnej Ewidencji Zabytków znajduje się obiekty wpisane i niewpisane do rejestru zabytków, objęte ochroną w ramach wpisu do ewidencji zabytków, a których ochrona nastąpić ma przy opracowaniu planów miejscowych. Gminna ewidencja zabytków ma na celu wskazanie tych obiektów zabytkowych, które mimo, iż nie zostały objęte rejestrem zabytków stanowią zasób o znacznych walorach kulturowych i historycznych.

5 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

5.1 Potencjał demograficzny

W poniższej tabeli przedstawiono główne wskaźniki demograficzne. Dane dotyczą okresu 2004 – 2013. Na ich podstawie zaobserwowano, że gęstość zaludnienia przez analizowany okres oscylowała na poziomie 27 – 36 osób na km². W roku 2011 nastąpił spadek gęstości zaludnienia. Nie przekłada się to jednak na przyrost naturalny. Na przestrzeni lat 2004 – 2013 przyrost naturalny przyjmował różne wartości. I tak, w 2004 roku osiągnął najmniejszą wartość i był na poziomie 0,2. Najkorzystniejszy pod tym względem był 2008 rok, kiedy przyrost naturalny osiągnął wartość 7,5. Liczba urodzeń żywych przewyższała liczbę zgonów. Wskaźnik dotyczący liczby par zawierających małżeństwa na 1000 ludności przyjmował różne wartości. Najwyższą wartość osiągnął w 2006 roku – 9,7, zaś najniższą w 2012 roku – 4,5.

Tabela 18. Zestawienie głównych wskaźników demograficznych dla gminy Rogóżno.

Rok	Jedn ostka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ludność na 1 km ² (gęstość zaludnienia)	osoba	35	35	35	35	36	35	36	27	36	36
kobiety na 100 mężczyzn	osoba	95	96	97	97	97	97	97	95	98	100
małżeństwa na 1000 ludności	para	4,6	5,8	9,7	6,8	8,9	6,0	9,1	5,7	4,5	5,0
urodzenia żywe na 1000 ludności	osoba	9,7	13,1	15,1	12,2	14,5	12,0	13,9	14,7	10,2	12,2
zgony na 1000 ludności	osoba	9,4	9,2	8,0	9,7	7,0	7,9	7,0	8,5	9,04	8,61
przyrost naturalny na 1000 ludności	osoba	0,2	3,9	7,1	2,4	7,5	4,1	7,0	6,2	1,2	3,6

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 31.12.2004 – 31.12.2013 r.

W 2013 roku, jak wynika z zestawionych informacji pochodzących z Głównego Urzędu Statystycznego, teren gminy zamieszkiwało 4204 osoby, z czego 2 107 reprezentowało płeć męską. Spadki liczby ludności nastąpiły w okresach: 2004 – 2006, – 2009 i 2012 – 2013. Niezmiennie, przez cały badany okres, występuje przewaga mężczyzn w strukturze demograficznej.

Tabela 19. Liczba ludności gminy Rogóżno w latach 2004 – 2013.

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	4 076	4 061	4 032	4 068	4 136	4 101	4 143	4 205	4187	4204
mężczyźni	2 086	2 077	2 049	2 063	2 098	2 081	2 103	2 149	2118	2107
kobiety	1 990	1 984	1 983	2 005	2 038	2 020	2 040	2 056	2069	2097

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 31.12.2004 – 31.12.2013 r.

5.2 Ruch migracyjny

Z demograficznego punktu widzenia istotne są wskaźniki salda migracji ludności. Na podstawie zestawienia przedstawionego w tabeli i na wykresie w latach 2002 – 2013 trudno jest prognozować wzrost liczby ludności mieszkańców gminy. Przez większość analizowanego okresu saldo migracji było ujemne.

Tabela 20. Ruchy migracyjne latach 2002 – 2013 w gminie Rogóżno.

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Zameldowania w ruchu wewnętrznym	50	59	45	66	64	66	84	51	69	56	52	54
Zameldowania z zagranicy	0	0	0	0	2	1	2	2	0	0	0	1
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	79	106	98	82	84	68	67	78	52	50	80	59
Wymeldowania za granicę	0	2	5	3	4	12	3	1	4	3	6	14
Saldo migracji wewnętrznych	-29	-47	-53	-16	-20	-2	17	-27	17	6	-28	-5
Saldo migracji zewnętrznych	0	-2	-5	-3	-2	-11	-1	1	-4	-3	-6	-13

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 31.12.2002 – 31.12.2013 r.

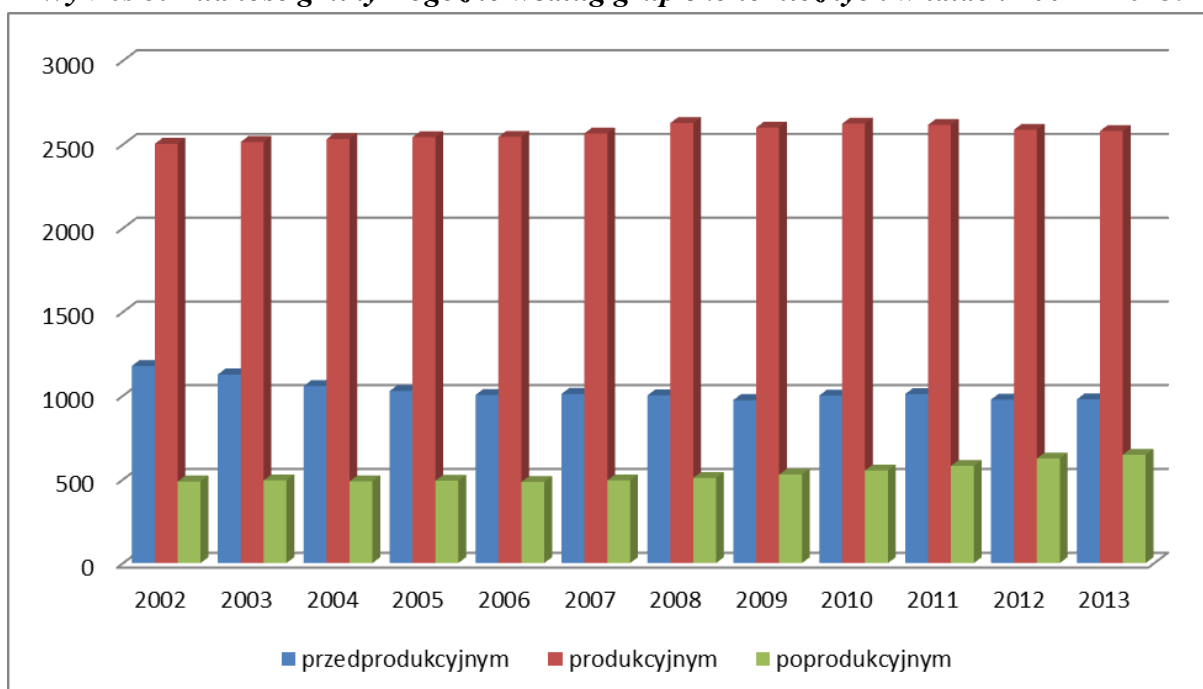
W okresie analizowanych 11 lat (lata 2002 – 2013), na terenie gminy dokonano 724 zameldowań i 960 wymeldowań. Przeciętnie w skali roku saldo migracji było ujemne i wyniosło –17 osób.

Przeciętnie w skali roku na terenie gminy osiedla się 65 osób, a opuszcza 85 osób.

5.3 Struktura ekonomicznych grup wieku i płci

Analiza struktury wiekowej ludności gminy Rogóżno w aspekcie ekonomicznych grup wieku wykazuje, że przeważająca część ludności gminy jest w wieku produkcyjnym, co należy uznać jako zjawisko korzystne z punktu widzenia możliwości rozwoju działalności gospodarczej na terenie gminy. Będzie to również powodować utrzymywanie presji na rynku pracy, objawiającą się we wzroście konkurencyjności oraz podwyższaniu kwalifikacji pracowników.

Wykres 5. Ludność gminy Rogóżno według grup ekonomicznych w latach 2002 – 2013.

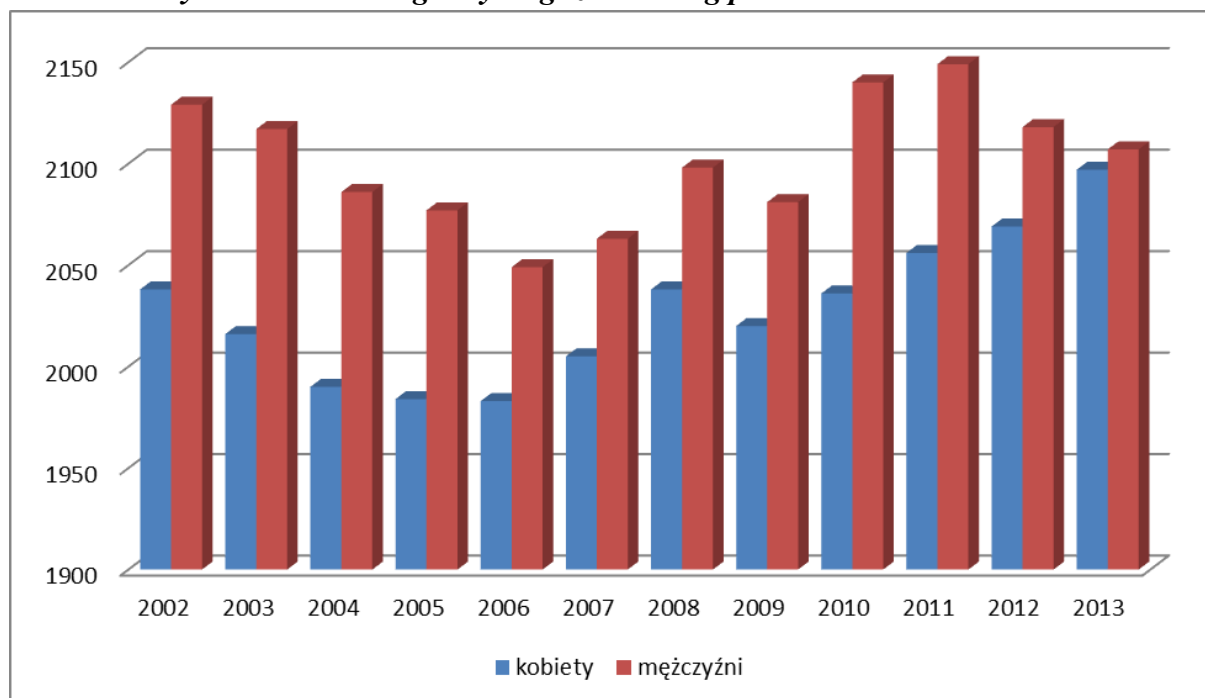

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 31.12.2002 – 31.12.2013 r.

W strukturze płci obserwuje się nierówną liczbę mężczyzn i kobiet. Liczba mężczyzn jest nieznacznie wyższa.

Wykres 6. Ludność gminy Rogóżno według płci w latach 2002 – 2013.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 31.12.2002 – 31.12.2013 r.

5.4 Rynek pracy

Większość wśród osób bezrobotnych stanowią kobiety. W 2013 roku zatrudnionych było 264 osób. W porównaniu z początkiem analizowanego okresu nastąpił wzrost o 42 nowe miejsca pracy. Największy wzrost liczby zatrudnionych osób odnotowano w 2011 roku – o 47 osób. Największy spadek miał miejsce w 2012 roku. Wówczas pracę straciło 46 osób.

Tabela 21. Zestawienie głównych wskaźników dotyczących zatrudnienia w gminie Rogóżno w latach 2002 – 2013.

PRACUJĄCY WG PŁCI													
ROK		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba osób w wieku produkcyjnym	osoba	2503	2514	2531	2542	2544	2565	2627	2600	2617	2616	2587	2579
Zatrudnieni ogółem	osoba	222	252	226	223	218	224	254	283	285	275	257	264
Liczba zatrudnionych/ Liczbę osób w wieku produkcyjnym	%	8,87	10,02	8,93	8,77	8,57	8,73	9,67	10,88	10,89	10,51	10,06	10,23
Liczba bezrobotnych mężczyzn	osoba	268	257	291	203	103	122	154	184	178	268	195	194
Liczba bezrobotnych kobiet	osoba	287	292	295	269	270	219	198	211	240	287	241	234

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 31.12.2002 – 31.12.2013 r.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, wskaźnik osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy i zamieszkujących gminę Rogóźno w latach 2004 – 2013 miał wzrost latach 2009-2011.

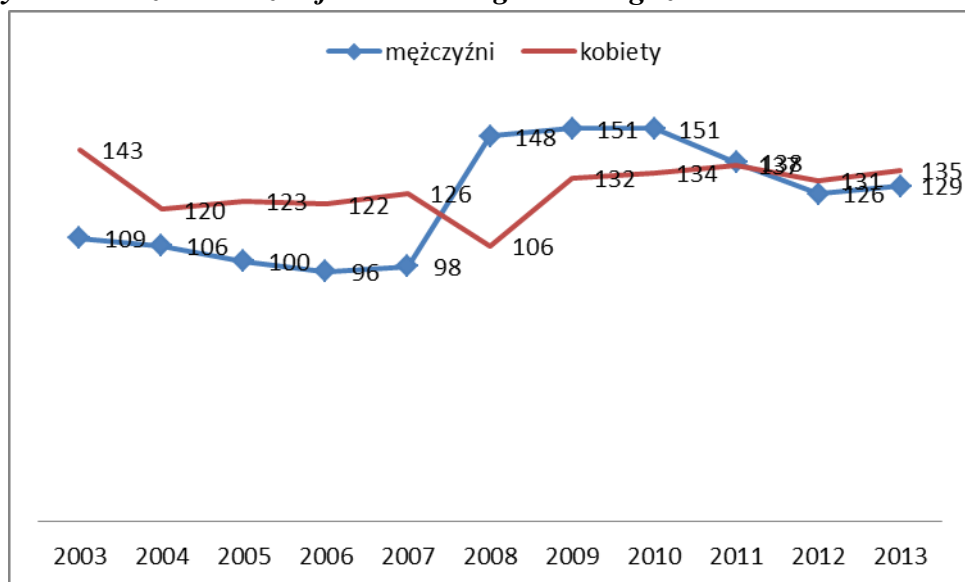
Tabela 22. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Rogóźno w latach 2004 – 2013.

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	586	472	373	341	352	395	418	555	436	428
mężczyźni	291	203	103	122	154	184	178	268	195	194
kobiety	295	269	270	219	198	211	240	287	241	234

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 31.12.2004 – 31.12.2013 r.

Biorąc pod uwagę płeć, we wszystkich latach, większość bezrobotnych stanowiły kobiety. Najwięcej bezrobotnych mężczyzn i kobiet było w 2004 roku – 291 osób mężczyzn, zaś kobiet 295. Największy wzrost liczby bezrobotnych mężczyzn zanotowano w 2011 roku – o 90 osób. Największy spadek liczby bezrobotnych mężczyzn zanotowano w 2006 roku – o 100 osób. Spadek liczby bezrobotnych kobiet odnotowano w 2008 i 2012, zaś wzrost w okresie 2007 – 2011.

Wykres 7. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Rogóźno w latach 2003 – 2013.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 31.12.2003 – 31.12.2013 r.

Liczbę bezrobotnych w gminach powiatu grudziądzkiego przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 23. Bezrobotni w gminach powiatu grudziądzkiego według płci.

GMINA	2013		
	ogółem	mężczyźni	kobiety
Powiat grudziądzki	3872	1700	2172
gmina wiejska Grudziądz	885	395	490
gmina wiejska Gruta	556	245	321
gmina wiejska Rogóżno	428	194	234
gmina miejsko – wiejska Radzyń Chełmiński	487	222	265
gmina miejsko – wiejska Łasin	953	426	527
gmina wiejska Świecie nad Osą	553	218	335

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 31.12.2013 r.

W 2013 roku, najwięcej osób bezrobotnych było w gminie miejsko- wiejskiej Łasin, co stanowiło 24,61% osób pozostających bez pracy w powiecie grudziądzkim. Najmniej osób bezrobotnych zamieszkuje gminę Rogóżno, co stanowi 11,01% ogółu.

5.5 Gospodarka mieszkaniowa

Zasoby mieszkaniowe, przedstawione w tabeli poniżej, w gminie Rogóżno zwiększały się. W analizowanym okresie przybywały przeciętnie 3 mieszkania w skali roku. Największy wzrost wystąpił w roku 2003, 2008, 2009–2013, kiedy oddano do użytku po 5 mieszkań. Na jedno mieszkanie w latach 2000 – 2010 przypadały średnio 3 osoby, natomiast powierzchnia użytkowa na 1 osobę wynosiła w roku 2013 – 22,10m².

Tabela 24. Zasoby mieszkaniowe w gminie Rogóżno w latach 2002 – 2013.

Rok	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań	Ludność ogółem	Powierzchnia użytkowa na 1 osobę
	miesz.	izba	m ²	osoba	m ²
2002	1 101	4 375	86249	4 167	20,70
2003	1 106	4 397	86717	4 133	20,98
2004	1 107	4404	86863	4 076	21,31
2005	1 110	4418	87339	4 061	21,51
2006	1 111	4427	87567	4 032	21,72
2007	1 113	4439	87861	4 068	21,60
2008	1 118	4466	88520	4 136	21,40
2009	1 123	4490	89187	4 101	21,75
2010	1 125	4509	89726	4 176	21,66
2011	1 131	4612	91324	4 205	21,70
2012	1139	4658	92294	4187	22,00
2013	1146	4690	93103	4204	22,10

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 31.12.2002 – 31.12.2013 r.

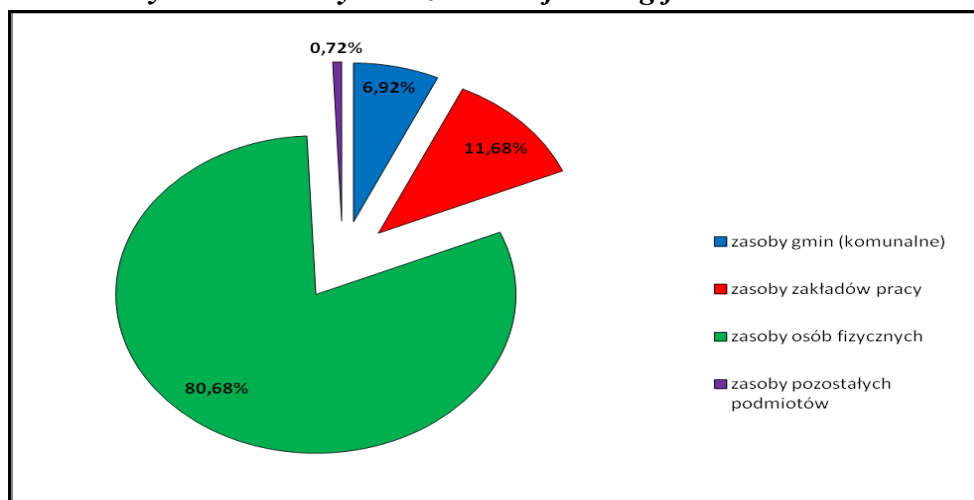
Poniższa tabela przedstawia zasoby mieszkaniowe według form własności. Dane dotyczą okresu 2002 – 2007. Zdecydowana większość mieszkań jest w posiadaniu prywatnym – 80,68% wszystkich zasobów mieszkaniowych w gminie. W 2007 roku w zasobie osób fizycznych było 898 mieszkań o łącznej powierzchni 76 792 m². Na kolejnej pozycji plasują się zasoby zakładów pracy ze 130 mieszkaniem. Kolejne miejsce zajmują zasoby gminy (komunalne) – 77 mieszkań. Na terenie gminy nie występują zasoby spółdzielni mieszkaniowych. Przez cały analizowany okres, spośród wymienionych kategorii jedynie ilość mieszkań należąca do osób prywatnych podlegała wzrostowi.

Tabela 25. Zasoby mieszkaniowe według form własności.

ZASOBY MIESZKANIOWE						
ROK	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Zasoby gminy (komunalne)						
mieszkania	30	27	27	23	23	77
izby	91	77	77	65	65	231
powierzchnia użytkowa mieszkań	1490	1336	1336	1141	1141	3900
Zasoby zakładów pracy						
mieszkania	192	226	226	187	187	130
izby	614	714	714	572	572	398
powierzchnia użytkowa mieszkań	10219	12100	12100	9632	9632	6687
Zasoby spółdzielni mieszkaniowych						
mieszkania	34	0	0	0	0	0
izby	100	0	0	0	0	0
powierzchnia użytkowa mieszkań	1881	0	0	0	0	0
Zasoby osób fizycznych						
mieszkania	837	845	846	892	893	898
izby	3539	3574	3581	3749	3758	3778
powierzchnia użytkowa mieszkań	72177	72799	72945	76084	76312	76792
Zasoby pozostałych podmiotów						
mieszkania	8	8	8	8	8	8
izby	32	32	32	32	32	32
powierzchnia użytkowa mieszkań	482	482	482	482	482	482

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 31.12.2002 – 31.12.2007 r.

Wykres 8. Zasoby mieszkaniowej według form własności.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 31.12.2002 – 31.12.2007 r.

Z roku na rok zasoby mieszkaniowe powoli powiększają się pomimo spadku liczby ludności. Wyjątkiem jest spadek liczby zasobów zakładów pracy. Najbardziej zauważalna jest tendencja zwiększania się zasobów mieszkaniowych wśród osób fizycznych.

Analizując poniższe zestawienie należy stwierdzić, iż niekorzystnie na tle powiatu grudziądzkiego przedstawia się wyposażenie mieszkań w instalacje typu: wodociąg, łazienka, ustęp spłukiwany, centralne ogrzewanie i gaz z sieci. Wyjątek jedynie stanowi dostęp do wodociągu.

Tabela 26. Wyposażenie mieszkań w gminie Rogóżno w podstawowe instalacje na tle powiatu grudziądzkiego.

Mieszkania wyposażone w instalacje:	Powiat grudziądzki	Gmina Rogóżno
	(%)	(%)
wodociąg	96,64	96,77
ustęp spłukiwany	90,57	86,82
łazienka	86,60	83,07
centralne ogrzewanie	73,11	67,80
gaz z sieci	11,96	6,11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 31.12.2013 r.

5.6 Infrastruktura społeczna

5.6.1 Oświata

Przedszkola

W Rogóźnie funkcjonuje gminne przedszkole. Placówka wyposażona jest w sale lekcyjne, sale gier i plac zabaw.

Szkoły podstawowe

Na terenie gminy Rogóžno funkcjonują następujące szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa w Białochowie;
- Szkoła podstawowa w Rogóźnie;
- Szkoła podstawowa w Szembruczu.

Gimnazjum

W gminie po reformie oświaty od 1 września 1999 r., funkcjonuje Publiczne Gimnazjum im. Żołnierzy Armii Krajowej.

Z przedstawionych danych w poniższej tabeli wynika, że:

- w latach 2008 – 2013 liczba uczniów w szkołach podstawowych do roku 2012 miała tendencję malejącą;
- w 2011 roku w stosunku do roku poprzedniego nastąpił spadek liczby uczniów w szkołach podstawowych – o 34 osoby;
- w szkołach gimnazjalnych w latach 2012 – 2013 nastąpił spadek liczby uczniów;
- w szkołach gimnazjalnych w 2013 roku wzrosła liczba absolwentów.

Tabela 27. Uczniowie i absolwenci w szkołach podstawowych i gimnazjalnych w gminie Rogóžno w latach 2008 – 2013.

ROK	jednostka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
SZKOLNICTWO PODSTAWOWE							
uczniowie ogółem	osoba	249	238	228	215	234	226
absolwenci ogółem	osoba	29	49	47	49	41	28
SZKOLNICTWO GIMNAZJALNE							
uczniowie ogółem	osoba	132	132	135	153	144	127
absolwenci ogółem	osoba	57	50	49	37	37	49

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 31.12.2008 – 31.12.2013 r.

Ważnymi wskaźnikami rozwoju szkolnictwa jest dostępność w placówkach szkolnych komputerów z dostępem do Internetu. Wyżej wymienione wskaźniki zostały zestawione w poniższych tabelach.

Na uwagę zasługuje fakt, że wszystkie szkoły funkcjonujące na terenie gminy Rogóżno wyposażone są w komputery z dostępem do Internetu.

Tabela 28. Dostęp do Internetu w szkołach podstawowych i gimnazjalnych w latach 2008 – 2011.

Wskaźnik		2008	2009	2010	2011
udział % szkół wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu					
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	%	100,00	100,00	100,00	100,00
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	%	100,00	100,00	100,00	100,00
uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów					
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	osoba	8,89	8,50	8,14	7,58
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	osoba	14,67	14,67	15,00	17,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 2008 – 2011 r.

5.6.2. Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Rogóżno funkcjonuje 1 publiczny samodzielny zakład opieki zdrowotnej. Ponadto mieszkańcy gminy Rogóżno korzystają z bardziej specjalistycznych placówek zdrowotnych znajdujących się w Grudziądzu, Bydgoszczy i Toruniu.

5.6.3 Opieka społeczna

Pomoc społeczną realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Jego zadaniem jest pomoc mieszkańcom w trudnych sytuacjach życiowych, do których można zaliczyć stratę pracy, przezwyciężenie problemów rodzinnych oraz skomplikowane sytuację w rodzinach wielodzietnych.

Pomoc społeczna obejmuje następujące formy wsparcia finansowego:

- zasiłki stałe;
- zasiłki okresowe;
- zasiłki celowe (np. na zakup leków, opału, żywności, odzieży);
- świadczenia rodzinne;
- fundusz alimentacyjny;

- dożywianie dzieci w szkołach;
- opłacanie składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne;
- odpłatność za pobyt, osoby w Domu Pomocy Społecznej;
- dostarczanie żywności dla najuboższej ludności ze środków Unii Europejskiej;
- inne.

W miejscowości Białochowo znajduje się wielofunkcyjna całodobowa Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza (na działkach 53/28, 53/20 w Białochowie), jest samorządową jednostką budżetową Powiatu Grudziądzkiego. Celem placówki jest zapewnienie dzieciom i młodzieży doraźnej i całodobowej opieki, wychowania, tworzenie właściwych dla ich rozwoju warunków wychowawczych, zdrowotnych i materialnych oraz umożliwienie prawidłowego przebiegu procesu rozwoju i socjalizacji. (zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym).

5.6.4 Stan bezpieczeństwa

Teren gminy podlega pod zwierzchnictwo Komendy Miejskiej Policji w Grudziądzu. Na terenie gminy nie ma posterunku policji.

Na terenie gminy funkcjonują jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Jednostki te znajdują się w miejscowości Rogóźno, Rogóźno Zamek, Szembruczek oraz Szembruk.

5.6.5 Kultura

W gminie funkcjonuje 1 biblioteka publiczna. Księgozbiór obejmuje 16 854 egzemplarze. W gminie funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury. Jest organizatorem wielu imprez, takich jak:

- spotkania seniorów;
- organizacja zimowego wypoczynku dzieci;
- turnieje piłkarskie;
- turnieje sportowo – rekreacyjne;
- konkursy plastyczne, recytatorskie i wiedzy;
- organizacja dożynek gminnych.

Przy Gminnym Ośrodku Kultury działają sekcje tenisa stołowego.

5.7 Działalność gospodarcza

Z zestawionych poniżej danych wynika, że:

- najwięcej podmiotów gospodarki narodowej należało do sektora prywatnego, co stanowiło 94,47% wszystkich podmiotów;
- w sektorze publicznym funkcjonuje jedynie 5,53% wszystkich podmiotów gospodarki narodowej;
- przeciętnie w skali roku przybywało 4 nowe podmioty, za wyjątkiem okresów: 2006 – 2007 i 2010 – 2011, kiedy nastąpił spadek;
- w sektorze prywatnym najwięcej jest podmiotów należących do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą – 84,04% podmiotów z sektora prywatnego;
- w sektorze prywatnym najmniej jest spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego – zaledwie 0,53% podmiotów z tego sektora;
- w sektorze prywatnym, wzrost liczby nowych podmiotów nastąpił w okresach: 2002 – 2003, 2004 – 2006, 2007 – 2010.

Tabela 29. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sektorów własnościowych.

Rok		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed. gosp.	165	177	167	170	187	185	190	202	203	199	202	211
Sektor publiczny													
sektor publiczny ogółem	jed.gosp.	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	12	12
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	jed.gosp.	7	7	7	7	7	6	6	6	6	6	7	7
Sektor prywatny													
sektor prywatny ogółem	jed.gosp.	154	166	156	159	176	174	179	191	192	188	190	199
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	127	139	127	129	146	142	150	162	162	158	160	166
spółki handlowe	jed.gosp.	5	5	5	6	6	5	5	5	6	6	6	7
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
spółdzielnie	jed.gosp.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	7	7	7	7	7	9	9	9	9	9	9	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS. Stan na 31.12.2002 – 31.12.2013 r.

Według danych zamieszczonych w poniższej tabeli, odnoszących się do podziału podmiotów gospodarki narodowej PKD 2004 w latach 2002 – 2009 wynika, że:

- najwięcej podmiotów należało do sekcji G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego, stanowiły one 36,14% ogółu;

Tabela 30. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD 2004 w latach 2002 – 2009.

Rok		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ogółem	jed.gosp.	165	177	167	170	187	185	190	202
Sekcja A	jed.gosp.	23	24	18	15	16	15	16	19
Sekcja D	jed.gosp.	20	20	21	21	23	19	20	0
Sekcja E	jed.gosp.	3	3	3	2	2	2	1	19
Sekcja F	jed.gosp.	7	9	8	7	10	12	11	0
Sekcja G	jed.gosp.	56	61	58	64	66	68	70	1
Sekcja H	jed.gosp.	2	3	2	2	4	3	3	17
Sekcja I	jed.gosp.	15	16	14	12	15	16	18	73
Sekcja J	jed.gosp.	8	8	7	7	7	7	7	21
Sekcja K	jed.gosp.	7	8	11	9	12	9	9	2
Sekcja L	jed.gosp.	6	6	6	6	6	6	6	1
Sekcja M	jed.gosp.	4	5	4	4	4	4	5	6
Sekcja N	jed.gosp.	5	5	6	11	12	12	11	2
Sekcja O	jed.gosp.	9	9	9	10	10	12	13	5

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.
Stan na 31.12.2002 – 31.12.2009 r.*

Oznaczenie sekcji PKD 2004:

- Sekcja A – rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo;
- Sekcja B – rybactwo;
- Sekcja C – górnictwo;
- Sekcja D – przetwórstwo przemysłowe;
- Sekcja E – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę;
- Sekcja F – budownictwo;
- Sekcja G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego;
- Sekcja H – hotele i restauracje;
- Sekcja I – transport, gospodarka magazynowa i łączność;
- Sekcja J – pośrednictwo finansowe;
- Sekcja K – obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej;
- Sekcja L – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne;

- Sekcja M – edukacja;
- Sekcja N – ochrona zdrowia i pomoc społeczna;
- Sekcja O – działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała;
- Sekcja P – gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników;
- Sekcja Q – organizacje i zespoły eksterytorialne;

Według danych zamieszczonych w poniższej tabeli, odnoszących się do podziału podmiotów gospodarki narodowej PKD 2007 w latach 2009 – 2013 wynika, że:

- najwięcej podmiotów należało do sekcji G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle, stanowiły one 32,16% ogółu;
- najmniej podmiotów należało do sekcji D, E, I, J i N – stanowiły zaledwie 0,50% ogółu.

Tabela 31. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD 2007 w latach 2009 – 2013.

Rok		2009	2010	2011	2012	2013
Ogółem	jedn. gosp.	202	203	199	202	211
Sekcja A	jedn. gosp.	19	19	21	19	17
Sekcja C	jedn. gosp.	19	22	22	23	22
Sekcja D	jedn. gosp.	0	1	1	1	0
Sekcja E	jedn. gosp.	1	1	1	1	1
Sekcja F	jedn. gosp.	17	18	20	21	21
Sekcja G	jedn. gosp.	73	72	64	68	72
Sekcja H	jedn. gosp.	21	18	19	17	16
Sekcja I	jedn. gosp.	2	1	1	1	2
Sekcja J	jedn. gosp.	1	1	1	1	1
Sekcja K	jedn. gosp.	6	7	5	6	6
Sekcja L	jedn. gosp.	2	2	2	2	3
Sekcja M	jedn. gosp.	5	5	5	6	10
Sekcja N	jedn. gosp.	4	2	1	2	3
Sekcja O	jedn. gosp.	6	6	6	6	6
Sekcja P	jedn. gosp.	5	5	5	6	6
Sekcja Q	jedn. gosp.	9	10	10	9	10
Sekcja R	jedn. gosp.	3	3	4	4	4
Sekcja S i T	jedn. gosp.	9	10	11	9	11

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.
Stan na 31.12.2009 – 31.12.2013 r.*

Oznaczenie sekcji PKD 2007:

- Sekcja A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo;
- Sekcja C – przetwórstwo przemysłowe;

- Sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych;
- Sekcja E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją;
- Sekcja F – budownictwo;
- Sekcja G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle;
- Sekcja H – transport i gospodarka magazynowa;
- Sekcja I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznym;
- Sekcja J – informacja i komunikacja;
- Sekcja K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa;
- Sekcja L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości;
- Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna;
- Sekcja N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca;
- Sekcja O – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne;
- Sekcja P – edukacja;
- Sekcja Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna;
- Sekcja R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją;
- Sekcja S i T – działalność organizacji członkowskich, naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego;

Do największych przedsiębiorstw działających na terenie gminy Rogóżno zaliczono:

- Gospodarstwo Rolne Tomasz Michalczyk Zakład Rolny Rogóżno Zamek;
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Rogóźnie;
- Nadleśnictwo Jamy;
- Ubojnia Zwierząt Rzeźnych „Dragon” P. Jeleniewski M. Brokowski;
- ANPOL – Ubojnia Bydła i Trzody R. Aniołowski Szembruk.

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Zadaniem Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy jest podawanie takich informacji jak najnowsza prognoza pogody, aktualna sytuacja hydrologiczna na terenie województwa oraz bieżące komunikaty ostrzegawcze w przypadku wystąpienia nadzwyczajnych zjawisk, mogących stanowić zagrożenie dla ludności lub prawidłowego funkcjonowania transportu, łączności oraz innych dziedzin życia społecznego.

Według danych Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Bydgoszczy na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego mogą potencjalnie wystąpić zagrożenia:

a) pochodzenia naturalnego:

- powódzie spowodowane wylewami rzek i kanałów oraz wynikiłe z wystąpienia nawalnych opadów atmosferycznych i roztopów;
- obejmujące dużą powierzchnię pożary traw, zarośli i lasów spowodowane czynnikami naturalnymi (np. uderzenie pioruna, samoistna reakcja chemiczna, itp.);
- zakażenia biologiczne ludzi i zwierząt gospodarskich występujące, jako konsekwencja epidemii i epizootii;
- wichury, śnieżyce gradobicia;
- trzęsienia ziemi (pochodzenia naturalnego);

b) związane z rozwojem cywilizacyjnym i działalnością człowieka:

- skażenia toksycznymi środkami przemysłowymi (TSP) emitowanymi do atmosfery, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleby w wyniku:
  - awarii urządzeń, instalacji przemysłowych i zbiorników w zakładach produkujących, wykorzystujących w procesie produkcji lub magazynujących te środki,
  - wypadków w czasie transportu tych środków drogami kolejowymi i samochodowymi;
  - wielkich pożarów występujących na dużym obszarze lub obejmujących wiele obiektów, a powstałych w wyniku zapłonu lub wybuchu przemysłowych substancji chemicznych, awarii sieci przemysłowych, maszyn i urządzeń, zaprószenia ognia lub podpalenia;

- katastrofalne powodzie w wyniku awarii obiektów hydrotechnicznych;
- wypadki komunikacyjne, mogące mieć charakter katastrof np.: kolejowe, drogowe z udziałem wielu pojazdów, a także lotnicze;
- katastrofy budowlane mogące powstać w wyniku błędów budowlanych, awarii instalacji komunalnych, wad konstrukcyjnych;
- zakłócenia porządku i bezpieczeństwa publicznego spowodowane zamachami terrorystycznymi i inną działalnością zorganizowanych grup przestępczych, masowymi wystąpieniami lub protestami społecznymi na różnym tle;
- związane z występowaniem konfliktów zbrojnych;
- sytuacje kryzysowe będące skutkami wtórnymi katastrof np.: głód, epidemie, klęska ekologiczna.

Zagrożenia dla mieszkańców gminy wynikają bezpośrednio z postępu cywilizacyjnego jakim są awarie infrastruktury technicznej, rozwijająca się ciągle chemizacja rolnictwa oraz coraz większa powszechność urządzeń, które mimo wszystko podatne są na pożary i wybuch.

Zagrożenie dla gminy może nieść transport drogowy. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 16 łącząca Dolną Grupę z przejściem granicznym z Litwą w Ogrodnikach. Ważne źródło zagrożenia (w przypadku awarii) stanowi transport materiałów niebezpiecznych, w tym głównie przewóz paliw płynnych autocysternami.

Promieniowanie elektromagnetyczne to stosunkowo nowe zagrożenie dla zdrowia człowieka. Na terenie gminy są urządzenia wytwarzające pole elektryczne lub magnetyczne stałe, pole elektryczne i magnetyczne o częstotliwości 50 Hz wytwarzane przez stacje i linie elektroenergetyczne oraz promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące w zakresie 0,001 - 300 000 MHz. Źródła pól elektromagnetycznych stanowią linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia oraz związane z nimi stacje elektroenergetyczne. Do punktowych źródeł promieniowania niejonizującego należą m.in.:

- pojedyncze nadajniki radiowe,
- stacje bazowe telefonii komórkowej instalowane na wysokich budynkach, kominach, specjalnych masztach,
- urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne pracujące w zakładach przemysłowych, ośrodkach medycznych oraz będące w dyspozycji policji i straży pożarnej.

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Klasycznym narzędziem, stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej, jest zestawienie mocnych i słabych stron analizowanego podmiotu (w tym przypadku gminy) oraz określenie jego szans i zagrożeń utrudniających rozwój. Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza: S – Strengths (silne strony), W – Weaknesses (słabości), O – Opportunities (możliwości), T – Threats (zagrożenia). Przyjęta metoda pozwala na zebranie i uszeregowanie informacji o potencjale rozwojowym gminy oraz o dostrzeganych barierach. Zwraca jednocześnie uwagę na pojawiające się zewnętrzne szanse i zagrożenia.

W ramach analizy SWOT skoncentrowano się na ocenie wewnętrznych i zewnętrznych zasobów gminy, jej atutów i problemów wynikających z przedstawionych uwarunkowań społecznych, gospodarczych, przyrodniczych, infrastrukturalnych.

7.1 Mocne strony

Do mocnych stron gminy Rogóżno zakwalifikowano:

- wartościowy potencjał ludzki, uczciwi i rzetelni mieszkańcy, zaangażowani mieszkańcy w sprawy gminy i jej rozwoju;
- położenie w bezpośrednim sąsiedztwie siedziby powiatu - Grudziądz;
- atrakcyjność turystyczno – rekreacyjną obszaru gminy;
- dobry poziom produkcji rolniczej;
- dostępność terenów pod budownictwo mieszkaniowe i rekreacje;
- niewielką odległość od Kwidzyna – ośrodka z prężnie działającą strefą ekonomiczną;
- własne ujęcia wody;
- położenie przy drodze krajowej nr 16 będącej szlakiem komunikacyjnym między zachodnią i wschodnią Polską,
- dobra gęstość dróg zapewniająca połączenia z przyległymi ośrodkami;
- znaczący udział osób w wieku produkcyjnym;
- dobry stan sieci energetycznej;
- sieć gazową.

7.2 Słabe strony

Do słabych stron gminy Rogóżno zakwalifikowano:

- utrudniony zbyt produkcji rolniczej;
- słaby stan techniczny dróg gminnych i powiatowych;
- małą gęstość dróg wojewódzkich;
- brak inwestorów zewnętrznych z kapitałem;
- wysokie bezrobocie;
- niskie dochody mieszkańców;
- niski poziom wykształcenia ludności;
- słabo rozwiniętą sieć kanalizacyjną;
- malejącą liczbę ludności.

7.3 Szanse

Do szans gminy Rogóżno zaliczono:

- możliwość pozyskania zewnętrznych środków unijnych na finansowanie inwestycji związanych z ochroną środowiska, wynikająca z konieczności wypełnienia zobowiązań akcesyjnych oraz polityki ekologicznej państwa;
- dalszą promocję gminy na zewnątrz;
- ożywienie gospodarcze w regionie;
- wykorzystanie walorów turystycznych i przyrodniczych;
- występowanie perspektywicznych złóż kopalin.

7.4 Zagrożenia

Do zagrożeń, mogących mieć negatywny wpływ na gminę Rogóżno:

- brak zainteresowania ze strony inwestorów zewnętrznych;
- niewystarczającą ilość instytucji szczebla ponadlokalnego;
- niedobór środków własnych gminy;
- pogarszającą się sytuację w służbie zdrowia;
- wzrost natężenia ruchu pojazdów przy braku wydajnego systemu komunikacji międzyregionalnej;
- emigrację wykształconych i przedsiębiorczych młodych ludzi za granicę i do większych miast;
- wysoki poziom fiskalizmu i skomplikowane procedury prowadzenia działalności gospodarczej;
- zagrożenia bezpieczeństwa oraz patologie.

8. UWARUNKOWANIA WYNIKJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

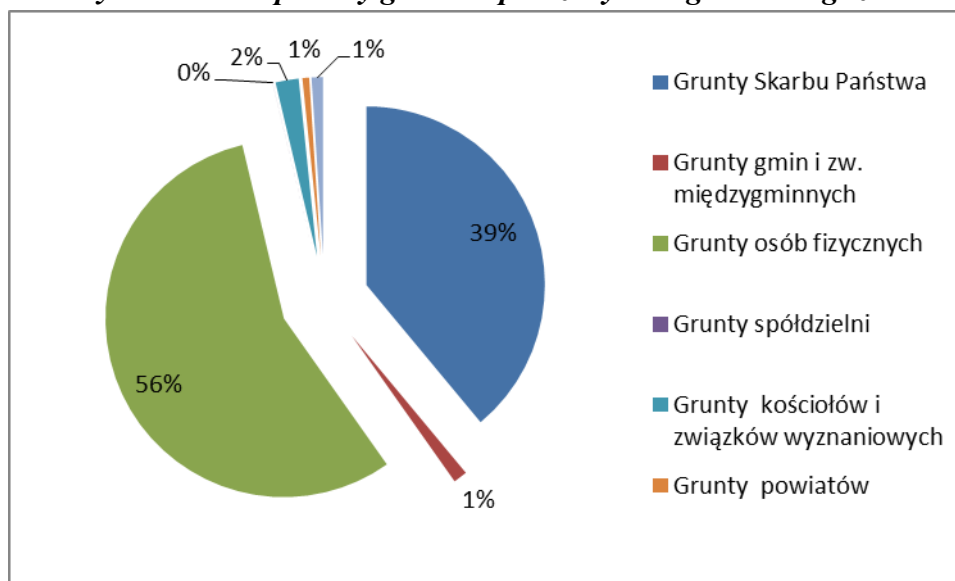
W poniższej tabeli i na wykresie zestawiono grunty według stanu prawnego. Dane pochodzą ze Starostwa Powiatowego w Grudziądzu.

Tabela 32. Stan prawny gruntów w gminie Rogóżno.

Wyszczególnienie gruntów	Powierzchnia w ha
Grunty Skarbu Państwa	4521
Grunty gmin i zw. międzygminnych	146
Grunty osób fizycznych	6506
Grunty spółdzielni	1
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	243
Grunty powiatów	71
Pozostałe	120

Źródło: Starostwo Powiatowe w Grudziądzu. Stan na 2015 rok.

Wykres 9. Stan prawny gruntów położonych w gminie Rogóżno.

Źródło: Opracowano na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Grudziądzu. Stan na 2015 rok.

Według danych ze Starostwa Powiatowego w Grudziądzu, w gminie Rogóżno najliczniejszą grupę stanowią grunty osób fizycznych – 56%. Najmniejszy odsetek dotyczy gruntów spółdzielni – zaledwie 0,01%.

9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

9.1 Obszary i obiekty chronione prawem

W granicach gminy Rogóźno znajdują się następujące tereny (lub ich fragmenty) objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

- Rezerwat Przyrody „Jamy”;
- Rezerwat Przyrody „Rogóźno Zamek”;
- Rezerwat Przyrody „Dolina Osy”;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Osy i Gardęgi;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędziowej Doliny Wisły;
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 PLH 040033 „Dolina Osy”;
- Stanowisko dokumentacyjne „Białochowo”;
- pomniki przyrody;
- użytki ekologiczne.

9.1.1. Rezerwat Przyrody „Jamy”

Rezerwat przyrody "Jamy" należy do leśnictwa Zarośle. Położony jest na wysoczyźnie morenowej Pojezierza Iławskiego o charakterze moreny falistej, z dużą różnorodnością utworów geologicznych i gleb. Wyróżniono gleby: brunatne wyługowane, płowe właściwe, czarne ziemie murszowate, torfowe torfowisk niskich, torfowe torfowisk przejściowych i opadowo glejowe właściwe.

Rezerwat został utworzony w 1967 roku, pod nazwą "Buczyna w Jamach Grudziądzkich" – na powierzchni 12,13 ha w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu buczyny pomorskiej. Poza rezerwatem zostały wówczas wiekowe (200-250-letnie) drzewostany wokół uroczyska "Białe Bagno" z udziałem dębu, buka, lipy drobnolistnej i sosny, które występują na powierzchni około 22 hektarów. Przez następne dziesięciolecia drzewostany te były świadomie chronione przed wycinką przez leśników, by po blisko dwudziestu latach wejść w skład nowo utworzonego rezerwatu "Jamy". Powstał on w 1985 roku na powierzchni 106,08 ha, w celu zachowania fragmentów buczyny pomorskiej oraz zbiorowisk grądu subkontynentalnego.

W lasach na terenie rezerwatu od stuleci dominowały drzewostany mieszane z udziałem: dębu i buka, olsu porzeczkowego, łozowiska wierzby szarej, brzeziny bagiennej, grądu subkontynentalnego, kwaśnej buczyny bagiennej, żyznej buczyny niżowej.

Zespół grądu subkontynentalnego reprezentowany jest przez dwa podzespoły: typowy i niski. Charakteryzuje się wielowarstwowością drzewostanów. Piętro górne tworzy dąb szypułkowy ze znaczną ilością buka i miejscami lipy drobnolistnej oraz sosny, pojedynczo występują: brzoza brodawkowata, klon zwyczajny i sporadycznie świerk. W piętrze dolnym dominuje grab, lipa i buk. W podszycie rosną: bez czarny, bez koralowy, trzmielina brodawkowata, kruszyna, wiciokrzew suchodrzew. Z roślin zielonych najczęściej występują: gwiazdnica wielokwiatowa, czworolist pospolity, prosownica rozpięchła, marzanka wonna, zawilec gajowy, turzyca palczasta, szczawik zajęczy, niecierpek drobnokwiatowy, konwalijka dwulistna i konwalia majowa.

Zespół buczyny pomorskiej, którego głównym gatunkiem jest buk, na terenie Nadleśnictwa Jamy osiąga północno-wschodnią granicę występowania. Buk panuje we wszystkich warstwach drzewostanu, a towarzyszą mu lipa drobnolistna, grab, klon zwyczajny i miejscami sosna. W runie występują: marzanka wonna, prosownica rozpięchła, narecznica samcza, fiołek leśny, czworolist pospolity, gajowiec żółty, groszek wiosenny, wawrzynek wilczełyko, trędownik bulwiasty, zawilec gajowy i żółty, przylaszczka pospolita, perłówka zwisła, turzyca palczasta, kłosownica leśna i podagrycznik pospolity.

Pozostałe zespoły wykształciły się na położonym w północnej części rezerwatu torfowisku przejściowym, nazywanym "Białym Bagnem". To tutaj mają swoją ostoję łosie, a corocznie zakładają gniazda i wyprowadzają lęgi żurawie. Drzewostan reprezentuje olcha czarna, brzoza omszona i rzadziej jesion i dąb szypułkowy. W warstwie krzewów rośnie kruszyna oraz wierzby: uszata i szara. Charakterystyczne runo tworzą: psianka słodkogórz, turzyca błotna, turzyca palczasta, narecznica błotna i wełnianka pochwowata.

Zarządzeniem Nr 4/0210/2011 z dnia 5 grudnia 2011 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy ustanowił plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Jamy”.

9.1.2. Rezerwat Przyrody „Rogóżno Zamek”

Rezerwat Rogóżno Zamek został utworzony w 1974 roku (Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 16 września 1974 r.), na powierzchni 28,39 ha,

w celu zachowania fragmentu wielogatunkowego lasu liściastego o charakterze naturalnym z udziałem jarzębu brekinii oraz wyjątkowo bogatym runem.

Zajmuje rozległy jar wyżłobiony w wysoczyźnie morenowej przez wody rzeki Gardęgi (Jardęgi, Gardeji). Długość jaru na terenie rezerwatu wynosi około 1800 metrów, szerokość dna w dolnym biegu rzeki wynosi 150 do 200 m, głębokość 40 do 50 m. Charakteryzuje się on bardzo stromymi zboczami o nachyleniu przekraczającym często 45°. Zbocza główne poprzecinane są licznymi jarami poprzecznymi. U podstawy zboczy na całej długości występują liczne wysięki wód podziemnych. Okresowo wysokie uwilgotnienie zboczy jest przyczyną częstego ich osuwania oraz powstawania obrywów.

Osuwiska odsłaniają starsze utwory geologiczne – gliny zwałowe i piaski wodnolodowcowe fazy leszczyńskiej, zlodowacenia północnopolskiego, stadiału głównego, które stopniowo przykryte zostały utworami deluwialnymi. W dnie jaru odłożone zostały utwory akumulacji rzecznej - namuły holocenijskie.

Wyróżniono następujące podtypy gleb: brunatne wylugowane, płowe właściwe i mułowo - murszowe.

Mikroklimat jest bardzo zróżnicowany: od wilgotnego w dnie doliny, przez umiarkowanie wilgotny w środkowych partiach zboczy, do warunków kserotermicznych przy krawędzi wysoczyzny o nachyleniu południowym.

Niedostępność doliny Gardęgi w dolnym jej biegu sprzyjała zachowaniu lasów o cechach naturalnych, w których występuje ponad 320 taksonów roślin (Rejewski, 1996).

Przeważają drzewostany w wieku 100 - 140 lat, ale nie są rzadkością pojedyncze dęby i wiązy ponad 200-letnie.

W skład rezerwatu wchodzi również odcinek rzeki Gardęgi, długości około 1800 metrów, o powierzchni 1,50 ha. Na terenie rezerwatu wyróżniono trzy zespoły roślinne:

- *Tilio - Carpinetum* – grąd subkontynentalny,
- *Aceri - Tilietum* – wielogatunkowy las zboczowy,
- *Glycerietum maximae* - szuwar manny mielec.

Podzespół grądu typowego zajmuje w rezerwacie największą powierzchnię, występuje on w górnych i środkowych partiach zboczy. Warstwę drzew tworzą lipa drobnolistna, grab pospolity i dąb szypułkowy, występują też buk zwyczajny, klon pospolity, wiąz polny, wiąz górski, dąb szypułkowy, czeremcha pospolita, sosna pospolita i jarzab brekinia.

W warstwie krzewów rosną: czeremcha pospolita, trzmielina brodawkowata, trzmielina europejska, leszczyna, wiciokrzew suchodrzew, dziki bez czarny, głóg dwuszyjkowy.

Runo jest bardzo bogate, szczególnie w porze wiosennej. Występują między innymi: kupkówka Aschersona, gwiazdnica wielkokwiatowa, czyściec leśny, groszek wiosenny, gajowiec żółty, narecznica samcza, kopytnik europejski, zerwa kłosowa, fiołek leśny, piżmaczek wiosenny, szczyr trwały, prosownica rozpięchła, kokorycz pusta, miodunka plamista, jaskier kosmaty oraz mchy i porosty.

W grądzie zboczowym wśród drzew dominują klon pospolity i lipa drobnolistna, występują także klon polny, wiąz górski i dąb szypułkowy. Z krzewów rośnie tutaj wiciokrzew suchodrzew, trzmielina europejska, dereń świdwa, berberys pospolity, głóg jednoszyjkowy. W runie spotykany jest fiołek przedziwny, miodunka ćma, miodunka plamista, kopytnik pospolity, kokorycz pełna i inne.

Łęg olszowo – jesionowy występuje w dnie jaru, wzdłuż rzeki rosną w nim jesion wyniosły, wiąz polny, czeremcha pospolita, lipa drobnolistna oraz krzewy: dziki bez czarny, porzeczka czarna, leszczyna. Z charakterystycznych roślin występują pokrzywa zwyczajna, kościenica wodna, niecierpek pospolity, przytulia czepna, jaskier zwisły, rzeżucha gorzka, ślodziennica skrętolistna, perz psi, czyściec leśny.

Szuwar manny mielec tworzy duży płat roślinności w południowej części rezerwatu, poza manną mielec występują: trzcina pospolita, turzyca błotna, trędownik skrzydlaty, pokrzywa zwyczajna i inne.

W południowo zachodniej części rezerwatu znajduje się okazałe wzniesienie zwane górą zamkową. Na przełomie XII i XIII wieku istniał tutaj prawdopodobnie gród słowiański, a wcześniej osada kultury łużyckiej. W końcu XIII wieku Krzyżacy zbudowali tutaj zamek.

9.1.3. Rezerwat Przyrody „Dolina Osy”

Rezerwat przyrody "Dolina Osy" utworzony został w 1994 roku (Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 13 czerwca 1994 r., w sprawie uznania za rezerwat przyrody.) na powierzchni 665,12 ha na terenie leśnictwa Słup. Teren objęty ochroną rezerwatową charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą (zbocza doliny Osy o dużych deniwelacjach) i holocenijskimi rozcięciami erozyjnymi w krajobrazie glacialnym. W skład rezerwatu wchodzi odcinek rzeki Osy o długości około 14 km i powierzchni 11,36 ha. W rezerwacie wyodrębniono 8 głównych zespołów roślinnych: ols,

łęg jesionowo - olchowy, łęg wiązowo - jesionowy, łęg topolowo - wierzbowy, grąd subkontynentalny, wielogatunkowy las zboczowy.

Ols występuje w lokalnych zagłębieniach terenu. W warstwie drzew dominuje olcha czarna, warstwę krzewów tworzą kruszyna i porzeczka czarna. Zbiorowisko roślin ma budowę kępkową. Wywyższone kępy formują się wokół pni drzew, rosną na nich turzyca długokłosa oraz niektóre gatunki borowe: borówka czarna i siódmaczek leśny. Dolinki porastają najczęściej turzyca błotna, narecznica błotna, psianka słodkogórz, karbieniec pospolity, babka wodna, knieć błotna i inne.

Łęg jesionowo - olchowy wykształcił się u podnóży stoków i w niszach źródliskowych. W warstwie drzew występuje głównie olcha czarna z domieszką jesionu. Jest to najbardziej zniekształcony pod względem składu gatunkowego zespół roślinny, gdyż wyeliminowany zeń został jesion wyniosły. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest hodowla zwierzyny płowej (daniela i sarny) w nadmiernych ilościach. Jesion jest smakołykiem daniela - zgryza on młode pędy i obgryza korę, olcha natomiast jest mu zupełnie obojętna. W ten sposób z upraw wyeliminowany został jesion, a pozostała olcha, często z odrośli. Warstwę krzewów tworzy przede wszystkim dziki bez czarny i sporadycznie szakłak pospolity. W runie wyraźny jest aspekt wiosenny i letni, wiosną kwitnie śledziennica skrętolistna i ziarnopłon wiosenny, a latem dominują przytulia czepna, pokrzywa zwyczajna, wiązówka błotna, niecierpek pospolity i inne. W zespole tym występuje także czosnek niedźwiedzi.

Łęg wiązowo - jesionowy występuje na łagodnie pochylonych zboczach niektórych wcięć erozyjnych i u ich wylotu do doliny Osy. Wśród drzew dominują wiąz polny, wiąz szypułkowy, jesion wyniosły i dąb szypułkowy. W warstwie krzewów rosną dziki bez czarny, szakłak, głóg jednoszyjkowy, głóg dwuszyjkowy, porzeczka czerwona. Runo jest bardzo bogate, wiosną kwitną między innymi ziarnopłon wiosenny, zawilec gajowy, zawilec żółty, latem panują wysokie byliny.

Łęg wierzbowo - topolowy wykształcił się fragmentarycznie na terasie zalewowej wzdłuż rzeki, największy fragment występuje naprzeciw młyna w Słupie. W drzewostanie występują przede wszystkim topola czarna, topola biała, wierzba krucha i wierzba biała.

Grąd subkontynentalny jest zbiorowiskiem roślinnym, które zajmuje na terenie rezerwatu największą powierzchnię, wykształcił się w trzech podtypach: grądu niskiego, typowego i wysokiego. Grądy niskie zajmują najniższe położone partie zboczy, siedliska umiarkowanie wilgotne zajmuje grąd typowy, a w górnych partiach zboczy - najbardziej suchych - wykształciły się grądy wysokie. Drzewostan tworzą lipa drobnolistna, dąb

szypułkowy, buk zwyczajny, klon pospolity, grab zwyczajny, wiąz górski, jawor. W podszybie rosną trzmielina brodawkowata, trzmielina europejska, leszczyna, głóg jednoszyjkowy, głóg dwuszyjkowy, wiciokrzew suchodrzew, dereń świdwa, wawrzynek wilczełyko i inne. Runo jest niezwykle bogate i w zależności od pory kwitnienia tworzy kilka aspektów. Występują tutaj kokorycz pusta, zawilec żółty, zawilec gajowy, groszek wiosenny, miodunka ćma, czyściec leśny, szczyr trwały, gajowiec żółty i inne. *Wielogatunkowy las zboczowy* wykształcił się fragmentami w niektórych jarach. W grądzie zboczym wśród drzew dominują klon pospolity i lipa drobnolistna, występują także klon polny, wiąz górski i dąb szypułkowy. Z krzewów rosną: wiciokrzew suchodrzew, trzmielina europejska, dereń świdwa, berberys pospolity, głóg jednoszyjkowy. W runie spotykamy fiołka przedziwnego, miodunkę ćmą, miodunkę plamistą, kopytnika pospolitego, kokorycz pełną.

Buczyna pomorska zajmuje płaskie lub faliste fragmenty przylegającej do doliny wysoczyzny morenowej. W drzewostanie panuje buk z niewielką domieszką dębu szypułkowego, klonu pospolitego i lipy drobnolistnej. W runie dominują trawy z charakterystyczną dla buczyny pomorskiej perlówką jednokwiatową oraz prosownicą rozpięchłą, wiechliną gajową, zachyłką trójkątną, zawilcem gajowym, gajowcem żółtym i innymi.

Świetlista dąbrowa wykształciła się fragmentami w północnej części rezerwatu na stokach o wystawie południowej. Jest to rzadko spotykany na północy niżu Polski zespół roślinny. Drzewostan tworzą dęby szypułkowy i bezszypułkowy, w warstwie krzewów występują trzmielina brodawkowata, głóg jednoszyjkowy, wiciokrzew suchodrzew, szakłak pospolity, berberys i jałowiec pospolity. W runie rosną pięciornik biały, wyka kaszubska, miodunka wąskolistna, jaskier wielokwiatowy, koniczyna dwukłosa, groszek czerniejący, bodziszek czerwony, dzwonek brzoskwiniolistny, ciemiężyk białokwiatowy i inne. W rezerwacie rośnie wiele gatunków roślin rzadkich i chronionych: lilia złotogłów, wawrzynek wilczełyko, storczyk szerokolistny, podkolan biały, podkolan zielonawy, listera jajowata, gnieźnik leśny, przetacznik górski, uludka leśna, niezapominajka leśna, jaskier kaszubski, pluskwica europejska, zdrojówka rutewkowata, czosnek niedźwiedzi, perlówka jednokwiatowa, zachyłka trójkątna, paprotnica krucha. Na obszarze rezerwatu występuje 60 gatunków ptaków. Do niewątpliwych osobliwości należy orlik krzykliwy, który od wielu lat gnieździ się w dolinie Osy. W 1999 roku zaobserwowano na terenie rezerwatu pierwsze ślady żerowania bobrów.

9.1.4. Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniające się krajobrazy o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb człowieka związanych z turystyką i wypoczynkiem (art. 23 Prawo ochrony przyrody). Umiarkowane zagospodarowanie tych terenów powinno zapewniać stan względnej równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych. Obszary chronionego krajobrazu np. doliny rzek, ciągi jezior, pełnią często rolę korytarzy ekologicznych, umożliwiając migrację roślinom, zwierzętom lub grzybom. Służą wymianie i zachowaniu puli genowej poszczególnych gatunków. W rezultacie obszary chronionego krajobrazu pełnią rolę ekologicznego łącznika pomiędzy wszystkimi formami przyrody, układającymi się w system obszarów chronionych.

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi został utworzony w 1992 roku. Ustanowiono go w celu ochrony istniejącego krajobrazu oraz utworzenia korytarzy ekologicznych. Obszar zajmuje powierzchnię 16 355 ha. Powołany został Rozporządzeniem nr 21/92 Wojewody Toruńskiego z dn.10.12.1992 r. Przez obszar chronionego krajobrazu przebiega droga krajowa nr 16 relacji Dolna Grupa – przejście graniczne w Ogrodnikach z Litwą. Na obszarze wskazano ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów m.in. racjonalną gospodarkę leśną, polegającą na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk Pojezierza Chełmińskiego i Brodnickiego, jak również ochronę rzeki Osy i Gardęgi wraz z pasem roślinności okalającej oraz ochronę form krajobrazowych (jamy, wąwozy).

Aktualnie obowiązujące nakazy, położenie, ustalenia dotyczące ochrony dotyczące obszarów chronionego krajobrazu zostały przedstawione w Uchwale nr VI/106/11 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 marca 2011 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (opublikowana w Dz. Urz. Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 99 poz. 793 z dnia 22 kwietnia 2011 r.). Na obszarach tych wprowadza się następujące zakazy:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz

o ocenach oddziaływania na środowisko, punkt nie dotyczy realizacji nowych lub rozbudowy i modernizacji istniejących przedsięwzięć, mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona procedura oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę obszarów;

- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;

Punkt 4 i 5 nie dotyczy wydobywania piasku i żwiru z udokumentowanych złóż wyznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku jego braku na podstawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy na obszarze do 2 ha i przy wydobywaniu nieprzekraczającym 20 tys. m³ rocznie. Eksploatacja ta nie może powodować zmian stosunków wodnych i zagrożeń dla chronionych ekosystemów, a brak negatywnego oddziaływania na środowisko został wykazany w sporządzonym raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalnej gospodarki wodnej lub rybackiej;
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodnoblotnych;
- 8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej. Zakaz ten nie dotyczy zbiorników antropogenicznych o powierzchni do 1 ha, cieków wodnych stanowiących budowle i urządzenia melioracyjne, terenów przeznaczonych pod zabudowę, dla których szerokość strefy zakazu zabudowy wyznacza się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub przypadków budowy obiektów budowlanych, gdy w wyznaczonej strefie znajduje się zespół istniejącej

zabudowy, które mają uzupełniać, bądź, do których będą przylegać nowo planowane obiekty.

9.1.5. Obszar Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędziowej Doliny Wisły

Obszar Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędziowej Doliny Wisły (Rozporządzenie nr 21/92 Wojewody Toruńskiego z dnia 10 grudnia 1992 r.) zajmuje powierzchnię 11542 ha, obejmuje wschodnią część doliny Wisły wzdłuż granicy województwa powyżej Grudziądza. Dno doliny w zasadzie jest bezleśne, zachowały się jedynie fragmenty lasów łęgowych i grądów. Celem utworzenia OChK-u była ochrona istniejących form geomorfologicznych i naturalnego ukształtowania skarpy wiślanej w obrębie Kotliny Grudziądzkiej, Doliny Kwidzyńskiej, Pojezierza Chełmińskiego, ochrona roślin metodami biologicznymi, ochrona zieleni wiejskiej oraz kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego przez ochronę istniejących oraz formowanie nowych zadrzewień śródpolnych i przydrożnych, propagowanie nasadzeń gatunków rodzimych drzew i krzewów liściastych.

Obszar Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędziowej Doliny Wisły obowiązują ustalenia zawarte w Uchwale nr VI/106/11 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 marca 2011r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (opublikowana w Dz. Urz. Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 99 poz. 793 z dnia 22 kwietnia 2011 r.).

9.1.6. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Dolina Osy *Kod obszaru: PLH040033*

Obszar zaakceptowany Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10.01.2011 r. w sprawie przyjęcia dyrektywy Rady 92/43/EWG, jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty. Jest on Specjalnym Obszarem Ochrony Siedlisk. Posiada powierzchnię 2 183,69 ha. Rozciąga się wzdłuż dolin rzek Osy i Gardęgi. Tworzy go grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum) – 34,25%, żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion) – 5,7%. W mniejszym udziale spotkać tu można: łęgowe lasy dębowo – wiązowo –jesionowe, łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie, starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion oraz torfowiska przejściowe oraz trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea). W sąsiedztwie starorzeczy znajdują się łąki (na terasie zalewowej) lub bardzo strome zbocza doliny z wielogatunkowymi drzewostanami (grądami, buczynami, olsami). Spośród fauny wymienionej w Załączniku

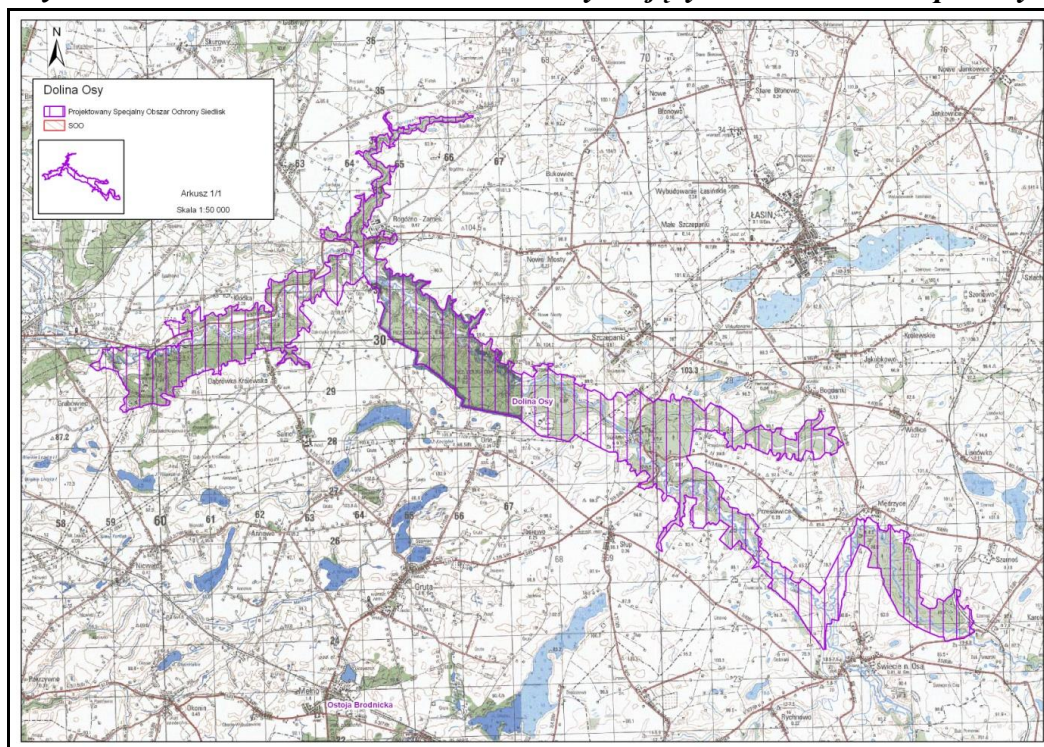
II Dyrektywy Rady 92/43/EWG można spotkać tu: mopka (*Barbastella barbastellus*), minoga rzeczny (*Lampetra fluviatilis*), Koze (*Cobitis taenia*). W pobliżu gminy, w miejscowości Słupski Młyn znajduje się stopień wodny stanowiący pozostałość po dawnym młynie, a do rzeki uchodzi Łasinka będąca prawym dopływem Osy. Ciek ten wypływa z Jeziora Łasińskiego i ma charakter okresowy, a jego końcowy odcinek przepływa przez północną część obszaru. Poniżej miejscowości Słupski Młyn, dolina Osy staje się węższa. Brzegi są trudno dostępne lub całkowicie niedostępne. Zbocza są bardzo strome (ich nachylenie przekracza 60°). Rzeka silnie meandruje. W korycie rzeki zalegają pnie i konary drzew. Liczne są osuwiska lub pozostałości po nich. W bezpośrednim sąsiedztwie koryta, 2 – 3 m powyżej zwierciadła wody, występują liczne wycieki i wysięki, tworząc swoistą linię przecięcia warstwy wodonośnej. Teren jest silnie podmokły i grząski. W wielu miejscach utworzyły się niedostępne i silnie zarośnięte mokradła. Na tym odcinku do rzeki uchodzi kilka stałych i okresowych krótkich (0,5 – 1,5 km) cieków zasilanych wodami podziemnymi. Procentowy udział pokrycia przedstawia się następująco: lasy iglaste – 14%, lasy liściaste – 27%, lasy mieszane – 33%, siedliska łąkowe i zaroślowe – 2% i siedliska rolnicze – 24%.

Głównym przedmiotem ochrony są siedliska leśne. Obszar wyróżnia się dużą powierzchnią stosunkowo naturalnych płatów lasów grądowych – grądu subkontynentalnego *Tilio-Carpinetum* i grądu zboczowego (zb. *Acer platanoides-Tilia cordata*). Do najcenniejszych fitocenoz można zaliczyć: płaty grądu niskiego – kokoryczowego *Tilio-Carpinetum corydaletosum*, rozwijające się na dnie jarów i u ich wylotu. W dużej części lasów liściastych w składzie dominuje: buk zwyczajny, przez co nawiązują one do żywej buczyny pomorskiej *Galio odorati-Fagetum*. Zespoły związane z siedliskami wilgotnymi i mokrymi zajmują mniejszą powierzchnię. Ich występowanie ogranicza się do wąskich, dolnych partii dolin rzecznych i obejmuje 2 typy łągów. Poza zbiorowiskami leśnymi na dnie dolin rzecznych występują łąki i pastwiska, urozmaicone niekiedy przez skupienia lub smugi zadrzewień i zakrzewień oraz szuwały. Ponadto, na wysokich pozbawionych drzew fragmentach zboczy wykształcają się ciepłolubne murawy i zbiorowiska okrajkowe. Wszystkie one mają jednak głównie znaczenie jedynie dla utrzymania lokalnej bioróżnorodności.

Najistotniejszym zagrożeniem dla obszaru jest napływ biogenów z otaczających go terenów rolniczych (chemizacja rolnictwa).

Na Obszarze obowiązują ustalenia ochronne obowiązujące na Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi, rezerwatu przyrody Dolina Osy, strefach ochronnych wokół gniazd bielika i orlika krzykliwego oraz użytkach ekologicznych.

Rysunek 5. Obszar Natura 2000 Dolina Osy mający znaczenie dla Wspólnoty.

Źródło: www.Natura2000.pl

9.1.7. Pomniki przyrody

W myśl Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, pomniki przyrody są elementami objętymi ochroną. Mogą to być zarówno elementy przyrody ożywionej, takie jak aleje drzew, skupiska drzew lub pojedyncze osobniki. Poza elementami żywymi mogą to być również elementy przyrody nieożywionej takiej jak głazy narzutowe.

Ich lokalizację podano w poniższej tabeli.

Tabela 33. Pomniki przyrody na terenie gminy Rogóżno.

Lp.	Typ pomnika	Opis	Nazwa aktu utworzenia	Data utworzenia	Lokalizacja
1.	Jarząb brekinia	obwód: 105 wys.: 15 wiek: 170 lat	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		dz. nr 3107, oddział 107c leśnictwa Dusocin
2.	Jarząb brekinia	obwód: 146 wys.: 18	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		dz. nr 3107, oddział 107c leśnictwa

		wiek: 170 lat			Dusocin
3.	Jarząb brekinia	obwód: 144 wys.: 17 wiek: 170 lat	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		dz. nr 3107, oddział 107c leśnictwa Dusocin
4.	Jarząb brekinia	obwód: 220 wys.: 18 wiek: 170 lat	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		dz. nr 3107, oddział 107c leśnictwa Dusocin
5.	Jarząb brekinia	obwód: 62 wys.: 5,5 wiek: 70	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 5c leśnictwa Słup
6.	Jarząb brekinia	obwód: 60 wys.: 6 wiek: 70	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 5c leśnictwa Słup
7.	Jarząb brekinia	obwód: 50 wys.: 4,5 wiek: 70	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 5c leśnictwa Słup
8.	Jarząb brekinia	obwód: 52 wys.: 4,5 wiek: 70	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 5c leśnictwa Słup
9.	Jarząb brekinia	obwód: 51 wys.: 4,5 wiek: 70	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 5c leśnictwa Słup
10.	Jarząb brekinia	obwód: 49 wys.: 4,5 wiek: 70	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 5c leśnictwa Słup
11.	Jarząb brekinia	obwód: 43 wys.: 4,5 wiek: 70	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 5c leśnictwa Słup
12.	Jarząb brekinia	obwód: 34 wys.: 4 wiek: 70	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 5c leśnictwa Słup
13.	Jarząb brekinia	obwód: 34 wys.: 4 wiek: 70	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 5c leśnictwa Słup
14.	Jarząb brekinia	obwód: 33 wys.: 4,5 wiek: 70	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 5c leśnictwa Słup
15.	Jarząb brekinia	obwód: 33 wys.: 4,5 wiek: 70	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 5c leśnictwa Słup
16.	Jarząb brekinia	obwód: 33 wys.: 4,5 wiek: 70	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 5c leśnictwa Słup
17.	Jarząb brekinia	obwód: 78 wys.: 14 wiek: 40	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 264a leśnictwa Słup, dz. nr 3264
18.	Jarząb brekinia	obwód: 66 wys.: 12 wiek: 40	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 264a leśnictwa Słup, dz. nr 3264
19.	Jarząb brekinia	obwód: 80 wys.: 12 wiek: 40	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 264a leśnictwa Słup, dz. nr 3264
20.	Jarząb brekinia	obwód: 75 wys.: 12 wiek: 40	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 264a leśnictwa Słup, dz. nr 3264
21.	Jarząb brekinia	obwód: 78 wys.: 12 wiek: 40	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 264a leśnictwa Słup, dz. nr 3264
22.	Jarząb brekinia	obwód: 73 wys.: 12 wiek: 40	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 264a leśnictwa Słup, dz. nr 3264
23.	Jarząb brekinia	obwód: 75 wys.: 12	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 264a leśnictwa Słup, dz. nr

		wiek: 40			3264
24.	Jarząb brekinia	obwód: 72 wys.: 11 wiek: 40	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 264a leśnictwa Słup, dz. nr 3264
25.	Jarząb brekinia	obwód: 67 wys.: 11 wiek: 40	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 264a leśnictwa Słup, dz. nr 3264
26.	Jarząb brekinia	obwód: 59 wys.: 10 wiek: 40	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 264a leśnictwa Słup, dz. nr 3264
27.	Jarząb brekinia	obwód: 61 wys.: 12 wiek: 40	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 264a leśnictwa Słup, dz. nr 3264
28.	Jarząb brekinia	obwód: 60 wys.: 12 wiek: 40	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 264a leśnictwa Słup, dz. nr 3264
29.	Jarząb brekinia	obwód: 64 wys.: 12 wiek: 40	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 264a leśnictwa Słup, dz. nr 3264
30.	Jarząb brekinia	obwód: 64 wys.: 10 wiek: 40	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 264a leśnictwa Słup, dz. nr 3264
31.	Jarząb brekinia	obwód: 52 wys.: 10 wiek: 40	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 264a leśnictwa Słup, dz. nr 3264
32.	Buk zwyczajny	obwód: 367 wys.: 37 wiek: 200	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 73g, leśnictwa Zarośle, dz. nr 3073
33.	Buk zwyczajny	obwód: 345 wys.: 35 wiek: 200	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 73g, leśnictwa Zarośle, dz. nr 3073
34.	Buk zwyczajny	obwód: 266 wys.: 35 wiek: 200	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 73g, leśnictwa Zarośle, dz. nr 3073
35.	Buk zwyczajny	obwód: 363 wys.: 37 wiek: 200	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 73g, leśnictwa Zarośle, dz. nr 3073
36.	Dąb szypułkowy	obwód: 463 wys.: 38 wiek: 250	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 73g, leśnictwa Zarośle, dz. nr 3073
37.	Dąb szypułkowy	obwód: 339 wys.: 35 wiek: 250	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 73b, leśnictwa Zarośle, dz. nr 3073
38.	Sosna zwyczajna	obwód: 2695 wys.: 25 wiek: 250	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		oddział 38h, leśnictwa Zarośle, dz. nr 3038/1
39.	Czereśnia	obwód: 86 wys.: 16 wiek: 50	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		dz. nr 3010/2, oddział 12i leśnictwa Zwierzyniec
40.	Czereśnia	obwód: 85 wys.: 15 wiek: 50	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		dz. nr 3010/2, oddział 12i leśnictwa Zwierzyniec
41.	Czereśnia	obwód: 68 wys.: 14 wiek: 50	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		dz. nr 3010/2, oddział 12i leśnictwa Zwierzyniec
42.	Czereśnia	obwód: 88 wys.: 16 wiek: 50	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		dz. nr 3010/2, oddział 12i leśnictwa Zwierzyniec
43.	Dąb szypułkowy	obwód: 397 wys.: 38 wiek: 50	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		dz. nr 3017/7, oddział 17b leśnictwa Zwierzyniec
44.	Dąb szypułkowy	obwód: 420 wys.: 28	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		dz. 3012/2, oddział 12i leśnictwa

		wiek: 150			Zwierzyniec
45.	Dąb szypułkowy	obwód: 268 wys.: 27 wiek: 140	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		dz. 3012/2, oddział 12i leśnictwa Zwierzyniec
46.	Dąb szypułkowy	obwód: 261 wys.: 27 wiek: 140	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		dz. 3012/2, oddział 12i leśnictwa Zwierzyniec
47.	Dąb szypułkowy	obwód: 322 wys.: 28 wiek: 140	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		dz. 3012/2, oddział 12i leśnictwa Zwierzyniec
48.	Dąb szypułkowy	obwód: 275 wys.: 28 wiek: 140	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		dz. 3012/2, oddział 12i leśnictwa Zwierzyniec
49.	Dąb szypułkowy	obwód: 386 wys.: 26 wiek: 180	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		dz. nr 3248/1, oddział 248b leśnictwa Słup
50.	Dąb szypułkowy	obwód: 347 wys.: 27 wiek: 180	brak danych (informacja z gminy) - status niepotwierdzony		dz. nr 3248/1, oddział 248b leśnictwa Słup
51.	Dąb szypułkowy	obwód: 275 wys.: 28 wiek: 120	Uchwała Nr XV/70/2004 Rady Gminy Rogóźno z dnia 8 września 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 100, poz. 1734)	2004-10-08	Park przy Domu Dziecka w Białochowie, dz. nr 53/28
52.	Dąb szypułkowy	obwód: 385 wys.: 26 wiek: 120	Uchwała Nr XV/70/2004 Rady Gminy Rogóźno z dnia 8 września 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 100, poz. 1734)	2004-10-08	Park przy Domu Dziecka w Białochowie, dz. nr 53/28
53.	Dąb szypułkowy	obwód: 308 wys.: 22 wiek: 120	Uchwała Nr XV/70/2004 Rady Gminy Rogóźno z dnia 8 września 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 100, poz. 1734)	2004-10-08	Park przy Domu Dziecka w Białochowie, dz. nr 53/28
54.	Dąb bezszypułkowy	obwód: 328 wys.: 25 wiek: 120	Uchwała Nr XV/70/2004 Rady Gminy Rogóźno z dnia 8 września 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 100, poz. 1734)	2004-10-08	Park przy Domu Dziecka w Białochowie, dz. nr 53/28
55.	Dąb bezszypułkowy	obwód: 262 wys.: 20 wiek: 120	Uchwała Nr XV/70/2004 Rady Gminy Rogóźno z dnia 8 września 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 100, poz. 1734)	2004-10-08	Park przy Domu Dziecka w Białochowie, dz. nr 53/28
56.	Dąb czerwony	obwód: 294 wys.: 19 wiek: 120	Uchwała Nr XV/70/2004 Rady Gminy Rogóźno z dnia 8 września 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 100, poz. 1734)	2004-10-08	Park przy Domu Dziecka w Białochowie, dz. nr 53/28
57.	Buk zwyczajny	obwód: 393 wys.: 24 wiek: 120	Uchwała Nr XV/70/2004 Rady Gminy Rogóźno z dnia 8 września 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 100, poz. 1734)	2004-10-08	Park przy Domu Dziecka w Białochowie, dz. nr 53/28
58.	Buk zwyczajny	obwód: 505 wys.: 20	Uchwała Nr XV/70/2004 Rady Gminy Rogóźno z dnia 8 września 2004 r. w	2004-10-08	Park przy Domu Dziecka w

		wiek: 120	sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 100, poz. 1734)		Białochowie, dz. nr 53/28
59.	Jesion wyniosły	obwód: 305 wys.: 26 wiek: 120	Uchwała Nr XV/70/2004 Rady Gminy Rogóźno z dnia 8 września 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 100, poz. 1734)	2004-10-08	Park przy Domu Dziecka w Białochowie, dz. nr 53/28
60.	Jesion wyniosły	obwód: 323 wys.: 25 wiek: 120	Uchwała Nr XV/70/2004 Rady Gminy Rogóźno z dnia 8 września 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 100, poz. 1734)	2004-10-08	Park przy Domu Dziecka w Białochowie, dz. nr 53/28
61.	Grab pospolity	obwód: 190 wys.: 18 wiek: 120	Uchwała Nr XV/70/2004 Rady Gminy Rogóźno z dnia 8 września 2004 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 100, poz. 1734)	2004-10-08	Park przy Domu Dziecka w Białochowie, dz. nr 53/28
62.	Dąb bezszypułkowy	na wysokości 1 metra rozwidła się 5 konarów tworząc 5 odrębnych drzew, obwody: 212; 213; 212; 189; 162 wys.: 31-35 wiek: 72	Uchwała Nr V/30/2003 Rady Gminy Rogóźno z dnia 30 kwietnia 2003 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2003 r. Nr 108, poz. 1515)	2003-10-15	dz. 3068/7, oddział 68b leśnictwa Zarośle
63.	Buk zwyczajny	obwód: 306 wys.: 26 wiek: 150	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)	2002-07-06	dz. 3035/1, oddział 35b leśnictwa Zwierzyniec
64.	Buk zwyczajny	obwód: 361 wys.: 38 wiek: 150	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)	2002-07-06	dz. 3046/1, oddział 46b leśnictwa Zwierzyniec
65.	Buk zwyczajny	obwód: 361 wys.: 38 wiek: 140	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)	2002-07-06	dz. 3046/1, oddział 46b leśnictwa Zwierzyniec
66.	Buk zwyczajny	obwód: 410 wys.: 36 wiek: 160	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)	2002-07-06	dz. 3046/1, oddział 46b leśnictwa Zwierzyniec
67.	Dąb bezszypułkowy	obwód: 283 wys.: 33 wiek: 180	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)	2002-07-06	dz. 3100/1, oddział 100d leśnictwa Zarośle
68.	Dąb bezszypułkowy	obwód: 297 wys.: 32 wiek: 180	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz.	2002-07-06	dz. 3100/1, oddział 100d leśnictwa Zarośle

			Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)		
69.	Dąb bezszypułkowy	obwód: 294 wys.: 27 wiek: 180	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)	2002-07-06	dz. 3100/1, oddział 100d leśnictwa Zarośle
70.	Dąb bezszypułkowy	obwód: 320 wys.: 27 wiek: 180	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)	2002-07-06	dz. 3100/1, oddział 100d leśnictwa Zarośle
71.	Dąb bezszypułkowy	obwód: 274 wys.: 31 wiek: 180	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)	2002-07-06	dz. 3100/1, oddział 100d leśnictwa Zarośle
72.	Dąb bezszypułkowy	obwód: 289 wys.: 35 wiek: 180	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)	2002-07-06	dz. 3100/1, oddział 100d leśnictwa Zarośle
73.	Dąb bezszypułkowy	obwód: 298 wys.: 32 wiek: 186	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)	2002-07-06	dz. 3100/1, oddział 100d leśnictwa Zarośle
74.	Dąb bezszypułkowy	obwód: 292 wys.: 30 wiek: 186	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)	2002-07-06	dz. 3035/3, oddział 35d leśnictwa Zwierzyniec
75.	Dąb bezszypułkowy	obwód: 286 wys.: 36 wiek: 186	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)	2002-07-06	dz. 3035/3, oddział 35d leśnictwa Zwierzyniec
76.	Dąb bezszypułkowy	obwód: 394 wys.: 31 wiek: 186	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)	2002-07-06	dz. 3035/3, oddział 35d leśnictwa Zwierzyniec
77.	Dąb bezszypułkowy	obwód: 339 wys.: 35 wiek: 186	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)	2002-07-06	dz. 3035/3, oddział 35d leśnictwa Zwierzyniec
78.	Dąb bezszypułkowy	obwód: 287 wys.: 34 wiek: 186	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)	2002-07-06	dz. 3035/3, oddział 35d leśnictwa Zwierzyniec
79.	Dąb bezszypułkowy	obwód: 306 wys.: 30	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w	2002-07-06	dz. 3035/3, oddział 35d leśnictwa

		wiek: 186	sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)		Zwierzyniec
80.	Dąb bezszypułkowy	obwód: 260 wys.: 27 wiek: 186	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)	2002-07-06	dz. 3035/3, oddział 35d leśnictwa Zwierzyniec
81.	Dąb bezszypułkowy	obwód: 354 wys.: 36 wiek: 200	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)	2002-07-06	dz. 3071/9, oddział 71k leśnictwa Zarośle
82.	Lipa drobnolistna	obwód: 215 wys.: 26 wiek: 140	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)	2002-07-06	dz. 3035/3, oddział 35d leśnictwa Zwierzyniec
83.	Lipa drobnolistna	obwód: 220 wys.: 31 wiek: 140	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)	2002-07-06	dz. 3035/3, oddział 35d leśnictwa Zwierzyniec
84.	Lipa drobnolistna	obwód: 234 wys.: 26 wiek: 140	Uchwała Nr XXII/147/2002 Rady Gminy w Rogóźnie z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2002 r. Nr 68, poz. 1418)	2002-07-06	dz. 3035/3, oddział 35f leśnictwa Zwierzyniec
85.	Buk zwyczajny	obwód: 320 wys.: 29 wiek: 130	Rozporządzenie Nr 7/96 Wojewody Toruńskiego z dnia 6 lutego 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1996 r. Nr 4, poz. 22)	1996-11-06	dz. nr 3024/2 oddział 24a leśnictwa Zwierzyniec w miejscowości Szembruk / w rozporządzeniu 7/96 - oddz. 24c leśnictwa Zwierzyniec
86.	17 Sosen zwyczajnych, 7 Dębów szypułkowych, 1 Klon zwyczajny	obwody: sosny: 171-231, dęby: 175-222, klon 167; wys.: sosny: 23-27, dębów: 24-26, klonu 20	Rozporządzenie Nr 7/96 Wojewody Toruńskiego z dnia 6 lutego 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1996 r. Nr 4, poz. 22)	1996-11-06	dz. nr 3061 oddział 61c leśnictwa Zarośle w miejscowości Zarośle / w rozporządzeniu 7/96 - oddz. 61b leśnictwa Zarośle
87.	3 Jarzęby brekinie	obwody: 75-89 wys.: 10-12 wiek: 30	Rozporządzenie Nr 7/96 Wojewody Toruńskiego z dnia 6 lutego 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1996 r. Nr 4, poz. 22)	1996-11-06	dz. nr 3062 oddział 62j leśnictwa Zarośle / w rozporządzeniu 7/96 - oddział leśny 62m leśnictwa Dusocin
88.	2 bluszcze pospolite	obwody: 20-30 wys.: 20-22	Rozporządzenie Nr 7/96 Wojewody Toruńskiego z dnia 6 lutego 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1996 r. Nr 4, poz. 22)	1996-11-06	dz. nr 3084 oddział 84b leśnictwa Zarośle / w rozporządzeniu 7/96 - oddział 84c leśnictwa Zarośle
89.	6 lip drobnolistnych	obwody: lipy: 219-	Rozporządzenie Nr 7/96 Wojewody	1996-11-06	dz. nr 3073 oddział

	i 2 dęby	442; dęby: 201, 220; wys.: lipy: 26-28; dęby 29	Toruńskiego z dnia 6 lutego 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1996 r. Nr 4, poz. 22)		73h leśnictwa Zarośle / w rozporządzeniu 7/96 -oddział leśny 73h leśnictwa Jamy
90.	4 modrzewie europejskie	obwody: 220-255, wys.: 30-31, wiek: 119 lat	Rozporządzenie Nr 7/96 Wojewody Toruńskiego z dnia 6 lutego 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1996 r. Nr 4, poz. 22)	1996-11-06	dz. nr 3072/4 oddział 72h leśnictwa Zarośle / w rozporządzeniu 7/96 -oddział leśny 72h leśnictwa Jamy
91.	20 dębów, 5 sosen, 4 lipy, 1 buk	obwody: dęby: 198-401, sosny 213-286, lipy; 234-285, buk: 201 wys.: dęby: 25-29, sosny: 26-30, lipy: 25-28, buk 27	Rozporządzenie Nr 7/96 Wojewody Toruńskiego z dnia 6 lutego 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1996 r. Nr 4, poz. 22)	1996-11-06	dz. nr 3072/4 oddział 72n leśnictwa Zarośle / w rozporządzeniu 7/96 - oddział leśny 72m leśnictwa Jamy
92.	Wychodnia skalna piaskowca plejstoceniowego	obwód: 800 wys.: 1	Rozporządzenie Nr 7/96 Wojewody Toruńskiego z dnia 6 lutego 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1996 r. Nr 4, poz. 22)	1996-11-06	dz. nr 3174/2 oddział 179g leśnictwa Dusocin / w rozporządzeniu 7/96 - oddział leśny 174c leśnictwa Białochowo
93.	Dąb bezszypułkowy	obwód: 434 wys.: 25	Rozporządzenie Nr 7/96 Wojewody Toruńskiego z dnia 6 lutego 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1996 r. Nr 4, poz. 22)	1996-11-06	dz. nr 3250/2 oddział leśny 250g leśnictwa Słup w miejscowości Rogóźno-Zamek / w rozporządzeniu 7/96 - oddz. 250f leśnictwa Orle
94.	32 dęby bezszypułkowe	obwody: 160-300, wys.: 32	Rozporządzenie Nr 7/96 Wojewody Toruńskiego z dnia 6 lutego 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1996 r. Nr 4, poz. 22)	1996-11-06	dz. nr 3017/6 oddział 17f leśnictwa Szembruk w Miejscowości Szembruk / w rozporządzeniu 7/96 - w oddziale 17f leśnictwa Zwierzyniec
95.	2 bluszcze pospolite	obwody: 20-45, wys.: 15	Rozporządzenie Nr 7/96 Wojewody Toruńskiego z dnia 6 lutego 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1996 r. Nr 4, poz. 22)	1996-11-06	W oddziale 61b leśnictwa Zarośle
96.	6 wychodni skalnych	obwód: największa 896, wys.: największa 3,68	Rozporządzenie Nr 7/96 Wojewody Toruńskiego z dnia 6 lutego 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1996 r. Nr 4, poz. 22)	1996-11-06	nr 3250/6, oddział 250A leśnictwa Słup / w rozporządzeniu 7/96 oddz. 250Aa leśnictwa Orle
97.	Jarząb brekinia	obwód: 127 wys.: 16	Rozporządzenie Nr 36/94 Wojewody Toruńskiego z dnia 24 października 1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1994 r. Nr 30, poz. 205)	1994-10-24	nr 3106, oddział 106b leśnictwa Dusocin / Wg rozporządzenia oddział 106c leśnictwa Zarośle
98.	Jodła pospolita	obwód: 155	Rozporządzenie Nr 36/94 Wojewody	1994-10-24	nr 3071/7, oddział 71x

		wys.: 31	Toruńskiego z dnia 24 października 1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1994 r. Nr 30, poz. 205)		leśnictwa Zarośle / Wg rozporządzenia oddział 71p leśnictwo Jamy
99.	Jarząb brekinia	obwód: 115 wys.: 20	Rozporządzenie Nr 36/94 Wojewody Toruńskiego z dnia 24 października 1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1994 r. Nr 30, poz. 205)	1994-10-24	nr 3097, oddział 97a leśnictwa Zarośle / Wg rozporządzenia oddział 97a leśnictwo Jamy
100.	Jarząb brekinia	obwód: 106 wys.: 19 wiek: 80 lat	Rozporządzenie Nr 36/94 Wojewody Toruńskiego z dnia 24 października 1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1994 r. Nr 30, poz. 205)	1994-10-24	nr 3073, oddział 73h leśnictwa Zarośle / Wg rozporządzenia z 24.10.1994 - oddział 73h leśnictwo Jamy
101.	Dąb bezszypułkowy	obwód: 380 wys.: 27 wiek: 210 lat	Rozporządzenie Nr 36/94 Wojewody Toruńskiego z dnia 24 października 1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1994 r. Nr 30, poz. 205)	1994-10-24	nr 3250/6, oddział 250Aa leśnictwa Zarośle / Wg rozporządzenia z 24.10.1994 - oddział 250Aa leśnictwo Jamy
102.	Buk zwyczajny	obwód: 377 wys.: 36 wiek: 190	Rozporządzenie Nr 36/94 Wojewody Toruńskiego z dnia 24 października 1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1994 r. Nr 30, poz. 205)	1994-10-24	nr 3083, oddział 82b leśnictwa Zarośle / Wg rozporządzenia z 24.10.1994 - oddział 82c leśnictwo Zarośle
103.	Buk zwyczajny	obwód: 323 wys.: 30 wiek: 190 lat	Rozporządzenie Nr 36/94 Wojewody Toruńskiego z dnia 24 października 1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1994 r. Nr 30, poz. 205)	1994-10-24	dz. nr 3082, oddział 82g leśnictwa Zarośle
104.	Jarząb brekinia	obwód: 116 wys.: 21 wiek: 170 lat	Rozporządzenie Nr 36/94 Wojewody Toruńskiego z dnia 24 października 1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1994 r. Nr 30, poz. 205)	1994-10-24	dz. nr 3061, oddział 61b leśnictwa Zarośle
105.	Aleja przydrożna 207 drzew, w tym 160 Kasztanów, 13 Klonów zwyczajnych, 13 Jesionów wyniosłych, 9 dębów, 3 Klonów jawory, 3 Lipy, 3 sosny, 2 ceremchy zwyczajne, 1 topola osika	obwody: kasztanowce 69-384, wys.: kasztanowce 8 – 26	Rozporządzenie Nr 36/94 Wojewody Toruńskiego z dnia 24 października 1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1994 r. Nr 30, poz. 205)	1994-10-24	wzdłuż nieutwardzonej drogi Białochowo - Mokre
106.	Jarząb brekinia	obwód: 148 ? wys.: 19	Rozporządzenie Nr 36/94 Wojewody Toruńskiego z dnia 24 października 1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego	1994-10-24	oddział 84f leśnictwa Zarośle

			Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1994 r. Nr 30, poz. 205)		
107.	Aleja 65 dębów	obwody: 254-360 wys.: 18-20	Rozporządzenie Nr 40/93 Wojewody Toruńskiego z dnia 27 grudnia 1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1994 r. Nr 1, poz. 1)	1993-12-27	wzdłuż drogi Rogóźno - Skurgwy w Białochowie
108.	2 dęby bezszypułkowe	obwody: 400 i 410 wys.: 20 i 18 wiek: 180 lat	Zarządzenie Nr 35/88 Wojewody Toruńskiego z dnia 6 listopada 1988 roku w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1988 Nr 18, poz. 160)	1988-11-06	Teren byłego PGR oddział 5c leśnictwa Słup
109.	2 dęby bezszypułkowe	obwody: 428 i 279 wys.: 22 i 27 wiek: 180 i 100	Zarządzenie Nr 13/85 Wojewody Toruńskiego z dnia 18 marca 1985 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1985 r. Nr 4, poz. 103)	1985-03-18	dz. nr 3250/2, oddział 250m leśnictwa Słup
110.	2 dęby bezszypułkowe	obwody: 385 i 340 wys.: 26 i 27 wiek: 190 lat	Zarządzenie Nr 13/85 Wojewody Toruńskiego z dnia 18 marca 1985 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1985 r. Nr 4, poz. 103)	1985-03-18	dz. nr 3248/1, oddział 248a Leśnictwa Słup
111.	Dąb szypułkowy	obwód: 308 wys.: 31 wiek: 200 lat	Zarządzenie Nr 66/83 Wojewody Toruńskiego z dnia 31 grudnia 1983 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. WRN. Tor. z 1984 r. Nr 1, poz. 3)	1983-12-31	dz. nr 3072/4, oddział 72n Leśnictwa Zarośle
112.	Dąb szypułkowy, lipa drobnolistna	obwody: 325; 336 wys.: 32; 27 wiek: 210 i 200 lat	Zarządzenie Nr 66/83 Wojewody Toruńskiego z dnia 31 grudnia 1983 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. WRN. Tor. z 1984 r. Nr 1, poz. 3)	1983-12-31	dz. nr 3073, oddział 73d Leśnictwa Zarośle
113.	3 dęby szypułkowe	obwody: 384, 341, 334 wys.: 34,33,30 wiek: 170 lat	Toruńskiego z dnia 31 grudnia 1983 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. WRN. Tor. z 1984 r. Nr 1, poz. 3)	1983-12-31	dz. nr 3014/2, oddział 14o leśnictwa Zwierzyniec
114.	2 sosny zwyczajne	obwody: 286, 264 wys.: 34, 36 wiek: 150 lat	Toruńskiego z dnia 31 grudnia 1983 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz wykreślenia z Wojewódzkiego Rejestru Tworów Przyrody nieistniejących pomników przyrody (Dz. Urz. WRN. Tor. z 1984 r. Nr 1, poz. 3)	1983-12-31	dz. nr 3018/2, oddział 18a leśnictwa Zwierzyniec
115.	Dąb szypułkowy	obwód: 413 wys.: 31 wiek: 210 lat	Zarządzenie Nr 35/79 Wojewody Toruńskiego z dnia 19 grudnia 1979 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. WRN. Tor. z 1980 r. Nr 1, poz. 6)	1979-12-19	znajdujący się w miejscowości Gubiny, w oddziale 70 leśnictwa Jamy, dz. nr 3070/8
116.	2 dęby szypułkowe	obwody: 356, 300 wys.: 31, 30 wiek: 260 i 360 lat	Zarządzenie Nr 3/78 Wojewody Toruńskiego z dnia 20 stycznia 1978 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. WRN. Tor. z 1978 r. Nr 2, poz. 8)	1978-01-20	dz. nr 3179/1, oddział 179g leśnictwa Dusocin/ wg Rozporządzenia na obszarze miejscowości Białochowo w oddziale 179 h

					leśnictwa Białochowo
--	--	--	--	--	----------------------

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy. Stan na 05.06.2012 r.

Fotografia 10. Pomnik przyrody Aleja Kasztanowa.

Źródło: Materiały własne.

9.1.8. Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej. Pełnią ważne funkcje biocenotyczne oraz fizjocenotyczne, są schronieniem dla zwierząt.

Tabela 34. Użytki ekologiczne na terenie gminy Rogóżno.

Lp.	Rodzaj użytku ekologicznego	Powierzchnia	Obręb ewid.	Nr działki ewid.	L-ctwo	Oddz/ pododdz	Nazwa aktu	Data utworzenia	Opis użytku ekologicznego
1.	Murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea)	0,71	Rogóżno	167/6	Słup	250 a	Rozporządzenie Nr 8/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 17 lutego 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 20, poz. 228)	2003-03-08	Murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea)
2.	Murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea)	2,24	Rogóżno	117/21	Słup	250 i	Rozporządzenie Nr 8/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 17 lutego 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 20, poz. 228)	2003-03-08	Murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea)

3.	Mokre łąki (Cirsio-Polygonetu m, Trollio- Polygonetu m, Cirsietum rivularis)	1,77	Skurgwy	68/2	Jamy	115 h	Rozporządzenie Nr 8/2004 Wojewody Kujawsko- Pomorskiego z dnia 17 lutego 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 20, poz. 228)	2003-03-08	Mokre łąki użytkowane ekstensywnie (Cirsio- Polygonetum, Trollio- Polygonetum, Cirsietum rivularis)
4.	Oczko wodne	0,67	Białochowo	197/1LP	Białochowo	197h	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko- Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
5.	Bagno	0,44	Budy	12LP	Zwierzyniec	12m	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko- Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
6.	Bagno	0,46	Budy	13LP	Zwierzyniec	13i	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko- Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
7.	Bagno	0,26	Budy	13LP	Zwierzyniec	13l	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko- Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
8.	Bagno	0,30	Budy	13 LP	Zwierzyniec	13m	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko- Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
9.	Bagno	0,46	Budy	14 LP	Zwierzyniec	14a	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko- Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
10.	Oczko wodne	0,52	Budy	14 LP	Zwierzyniec	14l	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko- Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Oczko wodne
11.	Oczko wodne	0,38	Budy	15 LP	Zwierzyniec	15b	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko- Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Oczko wodne

12.	Bagno	0,45	Budy	15 LP	Zwierzyniec	15k	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
13.	Bagno	0,85	Budy	19 LP	Zwierzyniec	19g	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
14.	Bagno	0,40	Budy	19 LP	Zwierzyniec	19h	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
15.	Zarastające oczko wodne	0,28	Gubiny	31/ILP	Zwierzyniec	31c	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Zarastające oczko wodne
16.	Bagno	0,78	Gubiny	31/ILP	Zwierzyniec	31i	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
17.	Bagno	0,35	Gubiny	31/2LP	Zwierzyniec	31Af	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
18.	Bagno	0,19	Gubiny	31/2LP	Zwierzyniec	31Ag	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
19.	Łąka	0,46		114		14a	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Śródleśna łąka
20.	Bagno	0,46	Gubiny	31/2LP	Zwierzyniec	31Ah	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno

							poz. 76)		
21.	Oczko wodne	0,31	Gubiny	48LP	Jamy	48f	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Oczko wodne
22.	Oczko wodne	0,54	Gubiny	49LP	Jamy	49j	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Oczko wodne
23.	Bagno	2,84	Gubiny	70/2LP, 95LP	Jamy	70g, 95g	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
24.	Bagno	0,44		113		12l	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
25.	Bagno	0,78		172/3		31i	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
26.	Bagno	0,17	Gubiny	71/1 LP	Jamy	71n	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
27.	Bagno	0,26	Gubiny	72/2 Lp	Jamy	72i	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
28.	Bagno	0,50	Gubiny	73 LP	Jamy	73i	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno

29.	Bagno	0,68	Gubiny	31/2LP	Zwierzyniec	31Ac	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
30.	Bagno	0,34	Gubiny	97LP	Jamy	97c	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
31.	Bagno	0,71		198		97b	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz.Urz.Woj.Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
32.	Bagno	0,71	Gubiny	97LP	Jamy	97c	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
33.	Bagno	0,66		191/6		98b	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
34.	Bagno	0,66	Gubiny	98LP	Jamy	98b	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
35.	Bagno	1,23	Kłódka	264LP	Orle	264i	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
36.	Łąka	0,30		260		266c	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Śródleśna łąka

37.	Bagno	0,30		110		13i	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
38.	Łąka	0,30	Kłódka	266/2LP	Orle	266c	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Śródleśna łąka
39.	Bagno	0,37	Skurgwy	113/5LP	Jamy	113r	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
40.	Łąka	0,48	Szembruk	12LP	Zwierzyniec	12j	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Śródleśna łąka
41.	Oczko wodne	2,49	Rogóźno, Kłódka Szlachecka	Rogóźno: 263/6LP, Kłódka Szlach.: 263/11LP	Orle	Rogóźno: 263Bk, Kłódka Szlach.: 263Bl	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Oczko wodne
42.	Brzezina bagienna wokół oczka wodnego	2,55	Zarośle	39/1 LP, 53 LP	Zarośle	39j, 53b	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Brzezina bagienna wokół oczka wodnego
43.	Brzezina bagienna	4,45	Zarośle	41 LP, 55 LP	Zarośle	41d, 55a	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Brzezina bagienna
44.	Bagno	0,50		191/6		73i	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
45.	Bagno	0,50		72		42b	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów	1998-05-29	Bagno

							przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)		
46.	Bagno	0,50	Zarośle	42 LP	Zarośle	42b	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
47.	Bagno	0,56	Zarośle	42 LP	Zarośle	42h	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
48.	Oczko wodne	0,31		195/2		48f	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Oczko wodne
49.	Bagno	0,83		61		43c	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
50.	Bagno	0,83	Zarośle	43 LP	Zarośle	43c	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
51.	Bagno	0,38	Zarośle	52/1LP	Zarośle	52j	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
52.	Bagno	4,03	Zarośle	54 LP	Zarośle	54g	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
53.	Brzezina bagienna	6,34	Zarośle	56 LP, 57 LP	Zarośle	56d, 57a, f	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Brzezina bagienna

54.	Oczko wodne	2,55	Zarośle	56 LP	Zarośle	56i	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Oczko wodne
55.	Bagno	2,84	Zarośle	56 LP, 80LP, 81 LP	Zarośle	56j, 80f, 81c	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
56.	Bagno	0,32	Zarośle	102LP	Zarośle	102d	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
57.	Brzezina	1,00	Zarośle	57 LP	Zarośle	57g	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Brzezina
58.	Bagno	0,45		110		15k	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
59.	Bagno	0,34		198		97c	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
60.	Bagno	0,32		83		102d	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
61.	Bagno	0,24	Zarośle	62 LP	Dusocin	62g	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno

62.	Bagno	0,33	Zarośle	76/2LP	Zarośle	76b	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
63.	Oczko wodne	0,38		100		15b	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Oczko wodne
64.	Bagno	0,38	Zarośle	76/2LP	Zarośle	76h	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
65.	Bagno	0,28	Zarośle	76/2LP	Zarośle	76i	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
66.	Bagno	3,21	Zarośle	76/1 LP	Zarośle	76y	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
67.	Bagno	0,36	Zarośle	78LP	Zarośle	78l	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
68.	Bagno	0,68	Zarośle	92/6LP	Jamy	92Ad	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76)	2004-02-19	Bagno
69.	Bagno	1,23		276		264i	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
70.	Bagno	0,26		198		72i	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów	1998-05-29	Bagno

							przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)		
71.	Oczko wodne	0,67		153		197h	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Oczko wodne
72.	Oczko wodne	0,46		110		13i	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Oczko wodne
73.	Bagno	0,26		110		13l	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
74.	Oczko wodne	0,52		110		14m	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Oczko wodne
75.	Bagno	0,40		108		19h	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
76.	Bagno	0,40		108		19f	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
77.	Bagno	0,33		114		76b	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj.	1998-05-29	Bagno

							Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)		
78.	Bagno	0,33		172/3		31c	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
79.	Oczko wodne	0,54		191/6		49j	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Oczko wodne
80.	Bagno	4,03		81		54f	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
81.	Bagno	0,27		36		62i	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
82.	Bagno	2,15		202		70g	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
83.	Bagno	0,17		195/7		71n	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
84.	Oczko wodne	0,26	Kłódka Szlachecka dz. nr 263/1 LP						Oczko wodne
85.	Bagno	0,37		52/7		113o	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów	1998-05-29	Bagno

							przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)		
86.	Łąka	0,75	Szembruk						-
87.	Oczko wodne	2,23	Rogóźno	263/1 LP		263Bi	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Oczko wodne
88.	Oczko wodne	0,26				263Bj	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Oczko wodne
89.	Remiza	0,87				263Bj	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Remiza
90.	Bagno	0,56		61		42h	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
91.	Oczko wodne	2,55		61		56h	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Oczko wodne
92.	Bagno	1,00		70		57i	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
83.	Bagno	0,38		114		76h	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na	1998-05-29	Bagno

							terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)		
84.	Bagno	0,28		114		76i	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
85.	Bagno	3,21		220		76y	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
86.	Bagno	0,36		238		78j	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
87.	Bagno	2,10		76		39h	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
88.	Brzezina bagienna	0,31		76		53b	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Brzezina bagienna
89.	Brzezina bagienna	2,53		75		55a	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Brzezina bagienna
90.	Bagno	1,92		75		41d	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz.	1998-05-29	Bagno

							88)		
91.	Bagno	0,38		80		52i	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
93.	Bagno	0,52		70		56j	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
94.	Bagno	2,05		70		80d	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
95.	Bagno	0,27		70		81c	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
96.	Bagno	1,17		61		56d	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
97.	Bagno	4,40		61		57a	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno
98.	Brzezina bagienna	0,77		61		57g	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz.	1998-05-29	Brzezina bagienna

							88)		
99.	Bagno	0,69		42/3		95d	Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1998 r. Nr 16, poz. 88)	1998-05-29	Bagno

Źródło: Nadleśnictwo Jamy. Stan na 2012 rok.

9.1.9. Stanowisko dokumentacyjne „Białochowo”

Stanowisko dokumentacyjne to stosunkowo nowa forma ochrony. W miejscowościach Dusocin i Mokre w obrębie Nadleśnictwa Jamy znajduje się fragment stanowiska dokumentacyjnego przyrody nieożywionej „Białochowo” uznanego Rozporządzeniem nr 9/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. Całe stanowisko zajmuje powierzchnię 93,52 ha. Obejmuje zalesiony fragment strefy zboczowej Basenu Grudziądzkiego i wysoczyzny morenowej, pociętej gęstą siecią źródlisk i wąwozów z wychodnią skał plejstocénskich.

9.2. Gleby pochodzenia organicznego

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 909, z późn. zm.) gleby klas I – III podlegają ochronie jako gleby o najwyższej przydatności rolniczej.

9.3. Strefa ochronna wód powierzchniowych

W granicach obszarów chronionego krajobrazu znajdujących się na terenie gminy Rogóźno w pasie 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych zabronione jest lokalizowanie obiektów budowlanych (z wyjątkami dla urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki leśnej, rolnej lub rybackiej).

Powyższy zakaz uszczegółowiony w uchwale Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr VI/106/11 z dnia 21 marca 2011 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu, nie dotyczy zbiorników antropogenicznych o powierzchni do 1 ha, cieków wodnych stanowiących budowle i urządzenia melioracyjne, terenów przeznaczonych pod

zabudowę, dla których szerokość strefy zakazu zabudowy wyznacza się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub przypadków budowy obiektów budowlanych, gdy w wyznaczonej strefie znajduje się zespół istniejącej zabudowy, które mają uzupełniać, bądź, do których będą przylegać nowo planowane obiekty.

9.4. Strefy ochrony sanitarnej cmentarzy czynnych

Przy lokalizowaniu wszelkiej nowej zabudowy mieszkalnej, zakładów żywienia zbiorowego, bądź zakładów przechowujących żywność oraz studni służących do czerpania wody do celów konsumpcyjnych i potrzeb gospodarczych należy zachować odległości wokół cmentarzy wynikające z Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze.

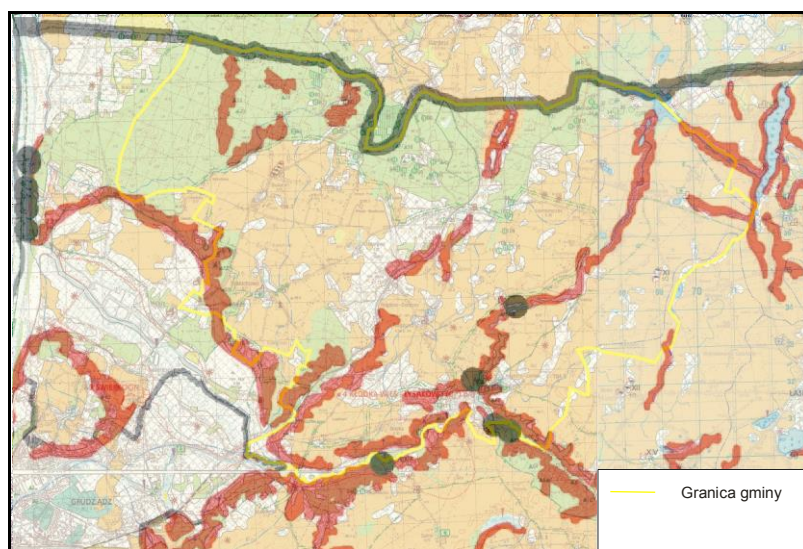
9.5. Pasy technologiczne linii elektroenergetycznych

Dla napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego i średniego napięcia oraz dla projektowanych linii elektroenergetycznych należy wyznaczyć pasy techniczne. W obszarze pasów technicznych podczas zagospodarowania terenów należy uwzględnić przepisy odrębne.

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Zgodnie z Systemem Osłony Przeciwsuwiskowej w granicach administracyjnych gminy Rogóżno występują cztery osuwiska: dwa w dolinie Gardęgi i dwa w dolinie Osy, nie są one jednak ujęte w Rejestrze Naturalnych Zagrożeń Geologicznych. Zagrożenie powstawaniem ruchów masowych obejmuje zbocza doliny Gardęgi od Jeziora Kuchnia do ujścia, zbocza doliny Osy na całej długości jej odcinka przebiegającego przez gminę, większość doliny Pręczawy oraz niektóre zbocza położone w lesie na północy gminy.

Rysunek 6. Tereny predysponowane do występowania ruchów masowych.

Źródło: Materiały własne.

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

11.1 Złoża kopalin

Zgodnie z Systemem Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych MIDAS, na terenie gminy Rogóźno występuje zarejestrowane złożo piasków czwartorzędowych o powierzchni 1,01 ha (nr złoża KN 4322), o nazwie „Kłódka Wieś- Łysakowo”. Jego zasoby są szacowane na 207 tys. m³. Złożo nie jest użytkowane.

Na północ od Dusocina leży obszar perspektywiczny wydobywania powstałych w czwartorzędzie torfów mszarno-turzycowych (z gytą organiczną) o średniej popielności 12,1%, stopniu rozkładu 40% i zasobach 78 tys. m³ o powierzchni 2,8 ha.

11.2 Zasoby wód podziemnych

Omawiany teren, według regionalizacji słodkich wód podziemnych Polski, położony jest w paśmie wód zbiorników czwartorzędowych pojeziernych (Pp), należących do prowincji hydrogeologicznej nizinnej. Zgodnie z podziałem na jednostki hydrogeologiczne znajduje się w regionie mazurskim.

Głównym użytkowym piętrzem wodonośnym jest piętro czwartorzędowe. Jego warunki wodne są bardzo zróżnicowane, w dużej mierze zależne od ukształtowania terenu. Na wysoczyznach występują dwa, lokalnie trzy poziomy wodonośne. Pierwszy poziom znajduje się na głębokości 10-15 m, korzysta z niego większość studni gospodarskich. Najwięcej miejscowości zaopatrywana jest z poziomu drugiego. Występuje on w piaskach rzecznych interstadiału hrubieszowskiego i wodnolodowcowych stadiału sandomierskiego. Strop ujmowanych warstw znajduje się na głębokości 5-50 m. W większości zwierciadło wody ma charakter swobodny.

Poziom trzeci jest związany z piaskami i żwirami rzecznyymi interstadiału eemskiego. Wody ujmowane są z głębokości od 43–87 m do 57–104 m. W większości są to wody subartezyjskie o ciśnieniu 52–545 kPa.

Na obszarach dolinnych głównym poziomem użytkowym jest poziom pierwszy, zalegający na głębokości 2,4–27,5 m. Wiekowo odpowiada on poziomowi trzeciemu na wysoczyźnie. Występują tu wody o zwierciadle swobodnym lub o niedużym ciśnieniu (maksymalnie 192 kPa).

Mięszczość ujmowanych warstw wodonośnych, wydajność, depresje i współczynniki infiltracji drugiego i trzeciego poziomu na wysoczyźnie i pierwszego w dolinach, niewiele się od siebie różnią i ich średnie i maksymalne wartości wynoszą: miąższość średnia – 15,2 m, maksymalna – 28 m; wydajność średnia – 22,8 m³/h, maksymalna – 62,4 m³/h; depresja średnia – 3,2 m, maksymalna – 8,2 m oraz średni współczynnik infiltracji – 20 m/dobę i maksymalny – 70 m/dobę.

Przez północno-wschodnią część gminy przebiega granica głównego zbiornika wód podziemnych zbiornika między morenowego Nr 210 – GZWP „Iława”.

11.3 Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

Na terenie gminy nie występują dokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Na terenie gminy Rogóżno nie występują tereny i obszary górnicze.

13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

13.1 Komunikacja i transport

13.1.1. Drogi

Przez teren gminy Rogóżno przebiegają drogi kołowe zaliczone do następujących kategorii dróg publicznych:

- drogi krajowe:
  - droga krajowa nr 16 relacji Dolna Grupa – Grudziądz – Iława – Ostróda – Olsztyn – Mrągowo – Ełk – Augustów – przejście graniczne z Litwą w Ogrodnikach, przez teren gminy przebiega na odcinku około 9,6 km, droga posiada jedną jezdnię – po 1 pasie ruchu w jedną stronę, w pasie drogowym brakuje poboczy;
  - droga krajowa nr 55 relacji Stolno (województwo kujawsko – pomorskie) – Nowy Dwór Gdański, przez teren gminy przebiega na odcinku około 4,1 km;
- droga wojewódzka:
  - droga wojewódzka nr 535 relacji Rogóżno Stacja – Rogóżno Zamek, przez teren gminy przebiega na odcinku około 4 km, stan techniczny drogi oceniono jako zły;
- drogi powiatowe:
  - droga powiatowa nr 1350C relacji granica województwa – W. Welcz – Białochowo, przez teren gminy przebiega na odcinku 0,20 km,
  - droga powiatowa nr 1353C relacji Białochowo – Szembruczek, przez teren gminy przebiega na odcinku około 11,73 km,
  - droga powiatowa nr 1354C relacji Dusocin – Zarośle, przez teren gminy przebiega na odcinku około 2,66 km,

- droga powiatowa nr 1355C relacji Zarośle – Gubiny, przez teren gminy przebiega na odcinku 4,12 km,
- droga powiatowa nr 1356C relacji Dusocin – Skurgwy, przez teren gminy przebiega na odcinku 3,48 km,
- droga powiatowa nr 1358C relacji Białochowo – Lisie Kąty, przez teren gminy przebiega na odcinku 1,80 km,
- droga powiatowa nr 1359C relacji Skurgwy – Rogóżno Stacja Kolejowa, przez teren gminy przebiega na odcinku 1,27 km,
- droga powiatowa 1360C relacji Kłódka – Rogóżno, przez teren gminy droga przebiega na odcinku 5,35 km,
- droga powiatowa 1361C relacji Rogóżno – Szembruk, przez teren gminy droga przebiega na odcinku 6,85 km,
- droga powiatowa nr 1362C relacji Sobótka – Rogóżno Zamek, przez teren gminy przebiega na odcinku 4,45 km,
- droga powiatowa nr 1363C relacji Kłódka – Dąbrowa Królewska, przez teren gminy przebiega na odcinku 2,18 km,
- droga powiatowa nr 1364C relacji Gubiny – Rogóżno, przez teren gminy przebiega na odcinku 3,33 km,
- droga powiatowa nr 1365C relacji Gardeja – granica województwa – Rogóżno, przez teren gminy przebiega na odcinku 8,95 km,
- droga powiatowa nr 1366C relacji Szembruk – Szembruk Stacja Kolejowa, przez teren gminy przebiega na odcinku 1,70 km,
- droga powiatowa nr 1367C relacji Nogat – Wydrzno, przez teren gminy przebiega na odcinku 0,84 km,
- droga powiatowa nr 1368C relacji Szembruczek – Nowe Mosty, przez teren gminy przebiega na odcinku 4,60 km,
- droga powiatowa nr 1383C relacji Dąbrowa Królewska – Gruta, przez teren gminy przebiega na odcinku 0,10 km,
- droga powiatowa nr 1385C relacji Rogóżno Zamek – Gruta, przez teren gminy przebiega na odcinku 1,48 km.

Łączna długość dróg powiatowych w gminie wynosi 65,10 km. Wśród dróg powiatowych 55,15 km posiada nawierzchnię bitumiczną, 2,50 km ma nawierzchnię brukową, zaś 7,03 dotyczy nawierzchni z tłucznia.

- drogi gminne:
  - droga gminna nr 041209C relacji Dusocin – Zarośle,
  - droga gminna nr 041211C relacji Dusocin – Zarośle,
  - droga gminna nr 041212C relacji Skurgwy – Las,
  - droga gminna nr 041213C relacji Skurgwy – Ludwichowo,
  - droga gminna nr 041214C relacji Skurgwy – Jamy,
  - droga gminna nr 041215C relacji Skurgwy – Zielone Pole,
  - droga gminna nr 041216C relacji Dusocin – Białochowo,
  - droga gminna nr 041217C relacji Mokre – Białochowo,
  - droga gminna nr 041220C relacji Skurgwy – Krakowska,
  - droga gminna nr 041221C relacji Białochowo – do linii kolejowej,
  - droga gminna nr 041222C relacji Białochowo – do gospodarza,
  - droga gminna nr 041223C relacji Kłódka – do drogi powiatowej nr 1360C,
  - droga gminna nr 041224C relacji Kłódka – Rogóżno Zamek,
  - droga gminna nr 041226C relacji Rogóżno – droga powiatowa nr 1360C – do budynków,
  - droga gminna nr 041228C relacji Rogóżno – Rogóżno Pomorskie,
  - droga gminna nr 041232C relacji Gubiny – Budy,
  - droga gminna nr 041234C relacji Gubiny – do torów,
  - droga gminna nr 041235C relacji Gubiny – Szembruczek,
  - droga gminna nr 041236C relacji Rogóżno – Gubiny,
  - droga gminna nr 041237C relacji Gubiny – Rogóżno,
  - droga gminna nr 041238C relacji Rogóżno – rzeka Gardęga,
  - droga gminna nr 041240C relacji Szembruk – Las,
  - droga gminna nr 041242C relacji Szembruk – granica wsi Nogat,
  - droga gminna nr 041243C relacji Szembruk – Nogat,
  - droga gminna nr 041244C relacji Szembruk – szkoła Szembruk,
  - droga gminna nr 041245C relacji Szembruk – Wydrzno,

- droga gminna nr 041246C relacji Szembruczek – Gubiny,
- droga gminna nr 041247C relacji Szembruczek – Szembruk,
- droga gminna nr 041248C relacji Szembruczek – Nowe Błonowo,
- droga gminna nr 041249C relacji Sobótka – Białki,
- droga gminna nr 041250C relacji Sobótka – Szembruczek,
- droga gminna nr 041252C relacji Rogóżno – Piątek,
- droga gminna nr 041254C relacji Sobótka – Bukowiec,
- droga gminna nr 041255C relacji Rogóżno Zamek – Bukowiec,
- droga gminna nr 041257C relacji Rogóżno Zamek – do gospodarza,
- droga gminna nr 041259C relacji Kłódka – Rogóżno,
- droga gminna nr 041260C relacji Kłódka – Orle,
- droga gminna nr 041261C relacji Rogóżno – Przydatki,
- droga gminna nr 041262C relacji Białochowo – Białochowo Wybudowanie.

13.1.2. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy Rogóżno przebiega linia kolejowa nr 207 relacji Toruń – Grudziądz – Malbork. Na terenie gminy znajduje się 1 stacja kolejowa w miejscowości Rogóżno.

13.1.3. Transport publiczny

Na terenie gminy Rogóżno przewozy pasażerskie realizowane są przez następujących przewoźników:

- Spółka PKS;
- firmy prywatne;
- Miejski Zakład Komunikacji w Grudziądzu (linia nr 7).

13.2 Gospodarka wodno – ściekowa

13.2.1. Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie w wodę realizowane jest za pomocą następujących ujęć wody:

- Kłódka:
  - głębokość studni 57 m, zasoby eksploatacyjne na poziomie 27,38 m³/h,

- zatwierdzone wielkości poboru: $Q_{\max/h} = 14,05 \text{ m}^3/\text{h}$; $Q_{\text{sr/d}} = 92,00 \text{ m}^3/\text{dobę}$;
 $Q_{\max/\text{rok}} = 46.720,00 \text{ m}^3/\text{rok}$,
- pozwolenie wodno – prawne ważne do 1 czerwca 2025 roku;
- Zarośle:
  - głębokość studni 65,5 m, zasoby eksploatacyjne na poziomie 34,00 m^3/h ,
  - zatwierdzone wielkości poboru: $Q_{\max/h} = 20,7 \text{ m}^3/\text{h}$; $Q_{\text{sr/d}} = 110,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$;
 $Q_{\max/\text{rok}} = 57.597,00 \text{ m}^3/\text{rok}$,
  - pozwolenie wodno – prawne ważne do 1 czerwca 2025 roku;
- Rogóżno:
  - głębokość studni: studnia wiercona nr 1 - 89,0 m, studnia wiercona nr 2 - 94,00, studnia wiercona nr 3 - 89,00; zasoby eksploatacyjne na poziomie 50,00 m^3/h ,
  - zatwierdzone wielkości poboru: $Q_{\max/h} = 46,2 \text{ m}^3/\text{h}$; $Q_{\text{sr/d}} = 400,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$;
 $Q_{\max/\text{rok}} = 193,121,00 \text{ m}^3/\text{rok}$,
  - pozwolenie wodno – prawne ważne do 1 czerwca 2025 roku.
- Szembruk:
  - głębokość studni: 52,0 m, 55,0 m,
  - zatwierdzone wielkości poboru: $Q_{\text{sr/d}} = 250,00 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\max/d} = 376,30 \text{ m}^3/\text{d}$,
 $Q_{\max/h} = 22,90 \text{ m}^3/\text{h}$,
  - strefa ochrony bezpośrednio 10,0 m od osi studni,
  - pozwolenie wodno – prawne ważne do 28 listopada 2023 roku.

Z sieci wodociągowej korzysta 3 536 osób, co stanowi 84,1% mieszkańców gminy.

Stan techniczny sieci wodociągowej oceniono jako dobry. Ogólna długość sieci wodociągowej rozdzielczej w gminie wynosi 152,90 km.

13.2.2. Odprowadzania ścieków

Część gminy Rogóżno wyposażony jest w sieć kanalizacyjną. Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2013 rok, całkowita długość czynnej sieci kanalizacyjnej dla obszaru całej gminy wynosi 38,0 km. Ścieki z terenu gminy Rogóżno odprowadzane są do gminnej oczyszczalni ścieków. W 2013 roku z terenu gminy odprowadzono do oczyszczalni 49 dm^3 ścieków. Do budynków prowadzą 188 połączeń sieci

kanalizacyjnej. W 2013 roku z sieci kanalizacyjnej korzystało 1 354 osób, co stanowi 32,21% mieszkańców gminy.

Na terenie gminy funkcjonują też indywidualne systemy ściekowe. Na podstawie Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku przez przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub, w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych, spełniające wymagania określone w przepisach odrębnych.

W miejscowości Rogóżno funkcjonuje Gminna Oczyszczalnia Ścieków. Oczyszczalnia ścieków w Rogóźnie jest oczyszczalnią biologiczną. Zarządcą oczyszczalni jest Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Rogóźnie. Oczyszczalnia posiada decyzję Starosty Grudziądzkiego nr OS.6223-2/2006 z dnia 06.03.2006 r. udzielającą pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzenie oczyszczonych ścieków bytowo – gospodarczych z oczyszczalni ścieków do cieku melioracji wodnych szczegółowych oznaczonego symbolem R-P-3. Pozwolenie wydane jest na odprowadzanie ścieków oczyszczonych w ilości: $Q_{\text{śrd}} = 188,00 \text{ m}^3/\text{d}$; $Q_{\text{maxd}} = 244,40 \text{ m}^3/\text{d}$; $Q_{\text{maxh}} = 16,28 \text{ m}^3/\text{d}$. Pozwolenie wodnoprawne udzielone zostało na czas określony do 31 grudnia 2015 roku.

13.3 Elektroenergetyka

W granicach administracyjnych gminy Rogóżno znajdują się następujące elementy układu elektroenergetycznego:

- napowietrzna linia przesyłowa najwyższego napięcia 400 kV relacji GPZ Gdańsk Błonia – GPZ Grudziądz Węgrowo;
- napowietrzne linie wysokiego napięcia:
  - 110 kV relacji GPZ Grudziądz Węgrowo – GPZ Kwidzyn Celuloza Wschód,
  - 110 kV relacji GPZ Grudziądz Węgrowo – GPZ Kwidzyn Celuloza Zachód;
- napowietrzne i kablowe linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV;
- napowietrzne i kablowe linie elektroenergetyczne niskiego napięcia 0,4 kV;
- napowietrzne i wewnętrzne stacje transformatorowe 15/0,4 kV.

Napowietrzne i kablowe linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV i niskiego napięcia 0,4 kV służą do zasilania w energię elektryczną odbiorców na terenie gminy. Gmina jest zasilana z Głównych Punktów Zasilania: GPZ Grudziądz Świerkocin i GPZ Łasin. Istniejąca sieć elektroenergetyczna zapewnia dostawę mocy i energii elektrycznej. W pełni zaspokaja potrzeby obszaru gminy w tym zakresie.

13.4 Uwarunkowania rozwoju odnawialnych źródeł energii

Do odnawialnych źródeł energii, które potencjalnie można wykorzystywać w gminie zaliczają się: energia wiatrowa, energia słoneczna, energia wodna oraz energia powstała z przetwarzania biomasy i biogazu.

W miejscowości Kłódka Szlachecka funkcjonuje obecnie elektrownia wodna – MEW w Kłodce, powstała w 1991 roku.

Najbardziej preferowane kierunki uzyskiwania energii ze źródeł odnawialnych na terenie gminy Rogóźno to energia wiatrowa. Zdecydowaną większość obszaru gminy stanowią tereny rolne, na których można lokalizować elektrownie wiatrowe. Należy pamiętać o zachowaniu również odpowiednich odległości od zabudowy, terenów leśnych, cieków wodnych, użytków ekologicznych, alei przydrożnych, oczek wodnych i wyłączenie z lokalizacji obszarów predysponowanych do osuwania się mas ziemnych. Należy również ograniczyć przeznaczenie terenów pod elektrownie wiatrowe o wysokiej przydatności rolniczej.

Obecnie na terenie gminy Rogóźno wydano dwie decyzje o warunkach zabudowy dla lokalizacji elektrowni wiatrowych, w miejscowości Skurgwy oraz w Białochowie. W wyniku wysokiego technicyzowania społeczeństw państw rozwiniętych i uzależnienia gospodarki światowej od konwencjonalnych źródeł energii, ich zasoby – jeszcze niedawno uważane za niewyczerpalne – nieustannie maleją i w niedługim czasie zostaną zużyte. Dodatkowo obecna technologia ich funkcjonowania i pozyskiwania negatywnie wpływa na stan środowiska, powodując nieodwracalne zmiany klimatyczne. W związku z powyższym korzystne, a wręcz zasadne staje się dążenie do zastąpienia ich źródłami efektywnie ekologicznymi (np. elektrownie wiatrowe), których wykorzystanie poprawi stan środowiska naturalnego, zredukuje ilość odpadów oraz pozwoli zaoszczędzić zasoby surowców naturalnych. Obecnie zmienia się podejście wielu państw do gospodarki energetycznej i coraz częściej odnawialne źródła energii, w tym elektrownie wiatrowe zaczynają odgrywać w niej strategiczną rolę. Znalazło to odzwierciedlenie w polityce państw członkowskich

Unii Europejskiej, które swoje cele i plany działania dotyczące wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii zawarły w Białej i Zielonej Księdze. Po za tym kraje unijne, w tym Polska ratyfikowały traktat o zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych z Kioto oraz zobowiązanie się przez władze polskie jeszcze w czasie rozmów akcesyjnych do przestrzegania Dyrektywy UE 2001/77/EC dotyczącej stopniowego zwiększania udziału niekonwencjonalnych źródeł w produkcji energii elektrycznej.

Ponadto na podstawie mapy opracowanej przez prof. H. Lorenca uwzględniając dane pomiarowe z lat 1971 – 2000 „Strefy energetyczne wiatru w Polsce” gminę Rogóżno zaliczono do strefy III – korzystnej.

Reasumując powyższe rozważania na terenie gminy Rogóżno, mając na uwadze uwarunkowania i racjonalne zasady lokalizacji, istnieją warunki do rozwoju elektrowni wiatrowych.

13.5 Gazownictwo

W gminie Rogóżno zlokalizowane są następujące obiekty sieci przesyłowe gazu ziemnego:

- Gazociąg wysokiego ciśnienia DN 400 relacji Gustorzyn – Pruszcz Gdański;
- Gazociąg wysokiego ciśnienia DN 500 relacji Gustorzyn – Reszki;
- Stacja redukcyjno – pomiarowa „Rogóżno”.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego z 2013 roku dane dotyczące przedstawiały się następująco:

- długość czynnej sieci ogółem – 75 km;
- czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych – 75 sztuki;
- odbiorcy gazu – 75 gospodarstw domowych;
- odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem – 32 gospodarstw domowych;
- zużycie gazu w tys. m³ – 65,4;
- zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m³ – 58,6;
- ludność korzystająca z sieci gazowej – 275 osoby.

Gaz jest jednym z najbardziej ekologicznych i najtańszych metod grzewczych i może stanowić źródło energii w każdym gospodarstwie domowym. Stan techniczny sieci gazowej określono jako dobry.

13.6 Ciepłownictwo

Stopniowo podejmuje się działania zmierzające do ograniczenia emisji szkodliwych substancji do atmosfery. Należą do nich, np. likwidacja wielu lokalnych, uciążliwych dla otoczenia kotłowni węglowych, zmiana ogrzewania na bardziej „ekologiczne”. Na obszarze gminy Rogóźno nie występuje scentralizowana gospodarka cieplna. Ogrzewanie obiektów i produkcja ciepłej wody użytkowej odbywa się indywidualnie w oparciu o różne źródła energii (węgiel, miał, drewno, w mniejszej ilości gaz płynny i olej opałowy). Wykaz kotłowni funkcjonujących w budynkach gminnych:

- kotłownia na gaz ziemny zlokalizowana w budynku Urzędu Gminy ogrzewa 3 obiekty: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Kultury i remizę OSP w Rogóźnie;
- kotłownia na gaz ziemny – Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Rogóźnie;
- kotłownia na gaz ziemny – Przedszkole Publiczne w Rogóźnie;
- kotłownia na gaz ziemny – Gminny Ośrodek Zdrowia w Rogóźnie (gminny);
- kotłownia na olej opałowy – Szkoła Podstawowa w Białochowie;
- kotłownia na olej opałowy – Szkoła Podstawowa w Szembruczkach;
- kotłownia węglowa – budynek mieszkalny nr 63 w Skurgwach;
- kotłownia węglowa – budynek byłej Szkoły Podstawowej w Szembruku;
- kotłownia koksowa – Jamy;
- kotłownia węglowa – budynek byłej Szkoły Podstawowej w Zaroślu (w części wykupionej przez osobę prywatną znajduje się piec węglowy, w pozostałej części, gdzie znajdują się pomieszczenia gminne, funkcjonują piece kaflowe).

W pozostałych budynkach gminnych (lokalach mieszkalnych) funkcjonuje ogrzewanie piecowe (piece kaflowe).

13.7 Telekomunikacja

Stan sieci napowietrznych i ziemnych określono jako dobry. Na terenie gminy Rogóźno dostępne są wszystkie sieci telefonii komórkowej.

Jak wynika z badań naukowych i analiz dokumentacji sporządzanych na etapie lokalizacji i budowy - stacje bazowe telefonii komórkowej, przy prawidłowym zainstalowaniu i wprowadzeniu zabezpieczeń związanych z dostępem do anten, charakteryzują się bardzo małymi natężeniami pól elektromagnetycznych. Anteny stacji bazowych instalowane są na wysokich wspornikach, tworząc w ten sposób strefy ochronne.

W gminie Rogóżno nie ma przeciwwskazań związanych z budową stacji bazowych telefonii komórkowej.

13.8 Gospodarka odpadami

Gmina Rogóżno nie posiada własnego składowiska odpadów. Obecny system gospodarki odpadami oparty jest o pojemniki stacjonarne, kosze uliczne i pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów. Mając na uwadze zmianę ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminach, która weszła w życie 1 stycznia 2012 roku, system gospodarki odpadami oparty będzie o nowe zasady. Założenia opisano w części dotyczącej kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy Rogóżno nie występują mogilniki, w których gromadzono niebezpieczne odpady. Odpady azbestowe powstają głównie w budownictwie podczas prowadzonych prac demontażowych. Odpady medyczne powstają w ośrodkach zdrowia i gabinetach prywatnych. Podlegają one selektywnej zbiórce odpadów.

13.9 Urządzenia melioracji wodnych

Na terenie gminy występują urządzenia melioracji podstawowych, które należą do Marszałka Województwa Kujawsko – Pomorskiego:

- rzeka Gardęga w kilometrze 00+000 ÷ 13+840;
- rzeka Osa w kilometrze 10+500 ÷ 24+100;
- rzeka Pręczawa w kilometrze 0+700 ÷ 14+133;

Ponadto na terenie gminy występują urządzenia melioracji szczegółowych.

14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

W niniejszym rozdziale przedstawiono i odniesiono się do licznych dokumentów strategicznych. Dokumenty te dotyczą zarówno szczebla krajowego, wojewódzkiego i powiatowego.

W rozważaniach wykorzystano takie dokumenty jak:

- Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju;
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko – Pomorskiego;
- Strategię Rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego;
- Strategię Rozwoju Transportu Województwa Kujawsko – Pomorskiego;
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2012 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2023;
- Strategię Rozwoju Powiatu Grudziądzkiego;
- Wieloletni Plan Inwestycyjny Powiatu Grudziądzkiego.

14.1 Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 roku, jest najważniejszym dokumentem dotyczącym ładu przestrzennego Polski. Jego nadrzędnym celem strategicznym jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych w dążeniu do konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie czasu.

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju do 2030 roku kładzie szczególny nacisk na budowanie i utrzymanie ładu przestrzennego, ponieważ decyduje on o warunkach życia obywateli, funkcjonowaniu gospodarki i pozwala wykorzystywać szanse rozwojowe. Formułuje także zasady i działania służące zapobieganiu konfliktom w gospodarowaniu przestrzenią i zapewnieniu bezpieczeństwa.

14.2 Krajowy Program Zwiększania Lesistości

Realizacja zwiększania lesistości jest jednym z ważniejszych elementów polityki leśnej państwa. Konsekwentna realizacja celów tej polityki powinna zapewnić zwiększenie lesistości kraju do poziomu 30% w roku 2020 i 33% po roku 2050. Szczególną funkcją zalesień powinno być, zatem odpowiednie kształtowanie struktur przestrzennych zasobów przyrody, zwiększanie ich biologicznej aktywności i różnorodności, a także estetycznych walorów krajobrazu. Ważnym zadaniem programu zalesień jest ochrona i wzmacnianie oraz łączenie we wspólny system najcenniejszych obszarów przyrodniczych. Bardzo istotnym problemem jest też racjonalne przestrzenne rozmieszczenie przyszłych zalesień. Rozmiar zadań, potrzeba systemowych rozwiązań w skali kraju i regionu, a przede wszystkim znaczenie zalesień dla ochrony środowiska, racjonalizacji struktury użytkowania ziemi i tworzenia ładu w gospodarce przestrzennej, nadają temu problemowi wysoką rangę.

Celem rządowego programu zwiększania lesistości do roku 2020 jest, zatem zapewnienie warunków do zwiększenia lesistości do 30%, ustalenie priorytetów ekologicznych i gospodarczych oraz wykorzystanie ich do optymalnego rozmieszczenia zalesień, a także opracowanie odpowiednich instrumentów realizacyjnych. Integralną częścią programu jest:

- przestrzenny model zwiększania lesistości (obejmujący ustalenie preferencji zalesieniowych gmin) oraz rozmiar zalesień w układzie kraju, województw i powiatów;
- założenia programów regionalnych i lokalnych;
- zadania dla administracji rządowej, władz samorządowych na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym oraz dla gospodarki leśnej;
- harmonogram realizacji i aspekty ekonomiczne.

14.3 Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko – Pomorskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko – Pomorskiego został przyjęty Uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko – Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r., (obecnie w trakcie aktualizacji). Dokument ten porusza najważniejsze aspekty polityki przestrzennej w wymiarze wojewódzkim.

Rogóżno określono jako ośrodek lokalny. Część gminy Rogóżno położona jest w zintegrowanym systemie ekologicznym. Gminę Rogóżno zakwalifikowano do III – wschodniej strefy polityki przestrzennej.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa wyszczególniono zadania ponadlokalne realizujące cele publiczne. Do zadań tych, odnoszących się bezpośrednio lub pośrednio do gminy Rogóżno, zaliczono:

- zadania o znaczeniu krajowym:
  - zadanie nr 2 – ochrona gruntów o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze,
  - zadanie nr 3 – utworzenie parków kulturowych (planuje się utworzenie 3 parków kulturowych: Doliny Osy, Doliny Gardęgi i Nadwiślański Park Krajobrazowy),
  - zadanie nr 10 – budowa drogi ekspresowej S – 16,
  - zadanie nr 15 – przebudowa drogi krajowej nr 55;
- zadania o znaczeniu wojewódzkim:
  - zadanie nr 39 – opracowanie programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla obszaru województwa kujawsko – pomorskiego (niniejszy dokument został przyjęty Uchwałą Nr XVI/299/11 Sejmiku Województwa Kujawsko – Pomorskiego z dnia 19 grudnia 2011 roku),
  - zadanie nr 46 – opracowanie i ustanowienie planów ochrony dla wszystkich rezerwatów przyrody (plany ochrony znajdują się w trakcie opracowania),
  - zadanie nr 48 – modernizacja wadliwie funkcjonujących systemów melioracyjnych, w szczególności na Pojezierzu Chełmińsko – Dobrzyńskim i na Kujawach,
  - zadanie nr 150 – przebudowa linii kolejowej nr 207;
- zadania rządowe służące obronności państwa:
  - modernizacja i odbudowa „Składu Materiałowego Gardeja – J.W. 4224”, w części położonej w obrębie województwa kujawsko – pomorskiego w gminie Rogóżno.

14.4 Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Strategia rozwoju województwa jest drugim w hierarchii, po planie zagospodarowania przestrzennego województwa, dokumentem z zakresu polityki rozwoju regionu. Obecnie obowiązującym dokumentem jest „Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego

do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+”. Dokument został przyjęty Uchwałą Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko – Pomorskiego z dnia 21 października 2013 roku.

„Najważniejszymi ustaleniami operacyjnymi Strategii są cele strategiczne – realizujące (w formie „pakietów działań” dla autonomicznych zagadnień) potrzeby zidentyfikowane w ramach priorytetów rozwoju.”

PRIORYTETY:

- Konkurencyjna gospodarka.
- Modernizacja przestrzeni wsi i miast.
- Silna metropolia.
- Nowoczesne społeczeństwo.

CELE STRATEGICZNE:

- Gospodarka i miejsca pracy.
- Dostępność i spójność.
- Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi.
- Innowacyjność.
- Nowoczesny sektor rolno-spożywczy.
- Bezpieczeństwo.
- Sprawne zarządzanie.
- Tożsamość i dziedzictwo.

14.5 Strategia Rozwoju Transportu do roku 2015 w Województwie Kujawsko – Pomorskim

W niniejszym dokumencie wyznaczono cele całego sektora transportu z horyzontem czasowym do 2015 roku. Dokument bezpośrednio odnosi się do zapisów Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2007 – 2020. Realizuje nadrzędny cel tego dokumentu. Zgodnie ze Strategią Rozwoju Transportu do roku 2015 w Województwie Kujawsko – Pomorskim przyjęto następujące cele generalne i podstawowe:

- cel generalny: rozwój infrastruktury drogowej w celu zaspokojenia potrzeb komunikacyjnych ludności, tworzenia warunków rozwoju gospodarczego regionu poprzez podnoszenie jego atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej oraz umożliwienie szerokiego włączenia województwa w system współpracy

międzyregionalnej i międzynarodowej w ramach Unii Europejskiej w sposób wykorzystujący tranzytowe położenie województwa;

- cele strategiczne:
  - budowa, rozbudowa i przebudowa i unowocześnienie sieci drogowej,
  - stworzenie warunków poprawy i bezpieczeństwa na drogach,
  - stworzenie warunków do rozwoju turystyki poprzez rozbudowę sieci dróg w regionach atrakcyjnych turystycznie.

14.6 Strategia Rozwoju Powiatu Grudziądzkiego na lata 2003 – 2012

Cel strategiczny dla powiatu grudziądzkiego został określony jako „silny ekonomicznie powiat” i możliwy jest do osiągnięcia po zrealizowaniu następujących celów częściowych (operacyjnych):

- wzrost inwestycji w regionie;
- atrakcyjny turystycznie powiat;
- zbieżność celów miasta i powiatu;
- integracja działań samorządów;
- konkurencyjne rolnictwo.

Do efektów, które są możliwe w wyniku realizacji celów strategicznych, zaliczono:

- niskie bezrobocie;
- zasobne społeczeństwo;
- bezpieczny powiat.

15. WYMAGANIA DOTYCZĄCYCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Zgodnie z Ustawą Prawo Wodne obszary zagrożenia powodzią obejmują:

- 1) obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat,
- 2) obszary szczególnego zagrożenia powodzią:
  - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
  - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat,
  - obszary, między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego, a także wyspy i przymuliska, stanowiące działki ewidencyjne,
  - pas techniczny w rozumieniu art. 36 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej.

Zgodnie z dostępnymi danymi opracowanymi poprzez RZGW w Gdańsku wyznaczono obszary zagrożenia powodzią dla gminy Rogóżno, na których prawdopodobieństwo wystąpienia jest średnie i wynosi raz na 100 lat oraz obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat.

Wskazane obszary zagrożenia powodzią dla gminy Rogóżno zostały wyznaczone w oparciu o mapę zagrożenia powodziowego opracowanej w ramach programu „Informatyczny system osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK). W pierwszym cyklu planistycznym mapa została wykonana dla odcinka rzeki Osy od km 0 do km 22 i tym samym zastąpiła studium ochrony przeciwpowodziowej, natomiast od km 22 w górę biegu rzeki mapa zostanie wykonana w kolejnym cyklu planistycznym (do 2019 roku). Do czasu opracowania w/w mapy dla odcinka rzeki Osy od km 22 w górę biegu rzeki obowiązuje zasięg wód powodziowych wyznaczonych w studium ochrony powodziowej, wynikający z opracowania pn.: „Wyznaczenie granic obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią w celu uzasadnionego odtworzenia terenów zalewowych”.

SPIS TABEL

Tabela 1. Gmina Rogóżno na tle powiatu i województwa.....	9
Tabela 2. Ogólna struktura użytkowania gruntów w gminie Rogóżno.....	12
Tabela 3. Szczegółowa struktura użytkowania gruntów w gminie Rogóżno.....	13
Tabela 4. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Rogóżno.....	14
Tabela 5. Decyzje o warunkach zabudowy w latach 2007 – 2014.....	18
Tabela 6. Decyzje lokalizacji inwestycji celu publicznego wydane w latach 2007 – 2014.....	19
Tabela 7. Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych.....	34
Tabela 8. Powierzchnia gospodarstw według klas wielkościowych.....	35
Tabela 9. Gospodarstwa domowe wg struktury dochodów.....	36
Tabela 10. Kierunki produkcji roślinnej w gminie Rogóżno.....	36
Tabela 11. Kierunki produkcji zwierzęcej w gminie Rogóżno.....	37
Tabela 12. Wyposażenie gospodarstw w gminie Rogóżno.....	37
Tabela 13. Powierzchnia budynków i budowli w gospodarstwach rolnych.....	38
Tabela 14. Udział form ochrony w Nadleśnictwie Jamy.....	39
Tabela 15. Siedliska podlegające ochronie na terenie gminy Rogóżno.....	40
Tabela 16. Obiekty ujęte w wojewódzkiej oraz gminnej ewidencji zabytków.....	50
Tabela 17. Zestawienie nieruchomych zabytków archeologicznych w gminie Rogóżno.....	59
Tabela 18. Zestawienie głównych wskaźników demograficznych dla gminy Rogóżno.....	61
Tabela 19. Liczba ludności gminy Rogóżno w latach 2004 – 2013.....	62
Tabela 21. Ruchy migracyjne latach 2002 – 2013 w gminie Rogóżno.....	62
Tabela 22. Zestawienie głównych wskaźników dotyczących zatrudnienia w gminie Rogóżno w latach 2003 – 2013.....	64
Tabela 23. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Rogóżno w latach 2003 – 2013.....	65
Tabela 24. Bezrobotni w gminach powiatu grudziądzkiego według płci.....	66
Tabela 25. Zasoby mieszkaniowe w gminie Rogóżno w latach 2002 – 2010.....	66
Tabela 26. Zasoby mieszkaniowe według form własności.....	67

Tabela 27. Wyposażenie mieszkań w gminie Rogóżno w podstawowe instalacje na tle powiatu grudziądzkiego.....	68
Tabela 28. Uczniowie i absolwenci w szkołach podstawowych i gimnazjalnych w gminie Rogóżno	69
Tabela 29. Dostęp do Internetu w szkołach podstawowych i gimnazjalnych w latach 2007 – 2010.....	70
Tabela 30. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sektorów własnościowych.	72
Tabela 31. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD 2004 w latach 2002 – 2008.....	73
Tabela 32. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD 2007 w latach 2009 – 2011.....	74
Tabela 33. Stan prawny gruntów w gminie Rogóżno.....	80
Tabela 34. Pomniki przyrody na terenie gminy Rogóżno.....	91
Tabela 35. Użytki ekologiczne na terenie gminy Rogóżno	101

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Powierzchnia gmin położonych w powiecie grudziądzkim (km ²).....	10
Wykres 2. Liczba ludności w gminach położonych w powiecie grudziądzkim.	11
Wykres 3. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych.	35
Wykres 5. Gospodarstwa według wykształcenia osoby kierującej.....	38
Wykres 6. Ludność gminy Rogóżno według grup ekonomicznych w latach 2002 – 2013.....	63
Wykres 7. Ludność gminy Rogóżno według płci w latach 2002 – 2013.....	64
Wykres 8. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Rogóżno w latach 2003 – 2013.	65
Wykres 9. Zasoby mieszkaniowej według form własności.	68
Wykres 10. Stan prawny gruntów położonych w gminie Rogóżno.....	80

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Rogóżno na tle powiatu grudziądzkiego.	7
Rysunek 2. Położenie gminy Rogóżno na tle województwa kujawsko – pomorskiego.	8
Rysunek 3 Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Rogóżno.	15
Rysunek 4. Jednostki fizyczno – geograficzne i typy krajobrazów według Kondrackiego.	20
Rysunek 5. Obszar Natura 2000 Dolina Osy mający znaczenie dla Wspólnoty.	91
Rysunek 6. Tereny predysponowane do występowania ruchów masowych.	117

SPIS FOTOGRAFII

Fotografia 1. Jemioła na topolach.	30
Fotografia 2. Topola osika.	30
Fotografia 3. Trzmielina pospolita.	30
Fotografia 4. Jaskier polny.	31
Fotografia 5. Wyka.	31
Fotografia 6. Olsza czarna nad Jeziorem Gubińskim.	32
Fotografia 7. Trzcinik nad Jeziorem Gubińskim.	32
Fotografia 8. Kosańce nad Jeziorem Gubińskim.	33
Fotografia 9. Bunkry nad Jeziorem Białochowskim.	53
Fotografia 10. Pomnik przyrody Aleja Kasztanowa.	101